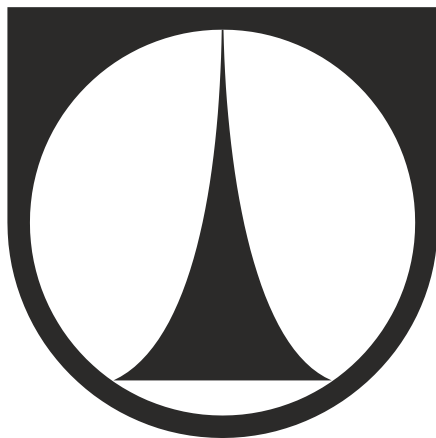

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Ekonomická fakulta

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2013

Bc. Jana Pavlíková

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

Ekonomická fakulta

Studijní program: **N 6208 – Ekonomika a management**
Studijní obor: **Podniková ekonomika**

Čerpání dotací z fondů EU prostřednictvím jazykových škol

Drawing grants from the EU funds through language schools

DP – PE – KEK – 2013 – 57
Bc. Jana Pavlíková

Vedoucí práce: Ing. Jana Šímanová, Ph.D., katedra ekonomie
Konzultant: Ing. Blanka Brandová, Ph.D., katedra ekonomie

Počet stran: 83 Počet příloh: 4

Datum odevzdání: 5. května 2013

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

V Liberci dne 5. května 2013

Bc. Jana Pavlíková

Anotace

Diplomová práce zkoumá problematiku míry efektivity čerpání strukturálních fondů EU zaměřených na jazykové vzdělávání obyvatel ČR, detailně analyzuje dotační projekty komerčních subjektů zaměřené na zvyšování jazykového vzdělávání svých zaměstnanců spolufinancovaného z Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ).

V úvodu jsou stanoveny zejména tři dílčí cíle a tři výzkumné předpoklady, které by měly být vypracováním diplomové práce ověřeny či naopak popřeny.

V teoretické části diplomové práce jsou prezentovány informace o koncepcích jazykového vzdělávání na úrovni Evropské unie i České republiky, nástroje strukturální politiky na zvyšování jazykové gramotnosti a zdroje financování této oblasti prostřednictvím rozpočtu Evropské unie. Současně jsou v teoretické části detailně prezentovány existující indikátory Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost.

Analytická část obsahuje prezentaci provedeného výzkumu efektivity čerpání strukturálních fondů EU prostřednictvím jazykového vzdělávání, kvantifikované zhodnocení informací získaných z realizovaných dotazníkových šetření a vyvození závěrů k potvrzení stanovených výzkumných předpokladů.

V závěru práce jsou prostřednictvím kvantifikovaných výstupů ověřovány zvolené výzkumné předpoklady.

Klíčová slova

Efektivita, Evropská unie, jazykové vzdělávání, náklady, Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost, strukturální fondy

Annotation

This thesis examines the issue of efficiency of the EU structural funds utilization for language training of the Czech population. The thesis provides detailed analysis of the grant projects of commercial subjects aimed at increasing level of language education of their employees co-financed by the Operational program Human resources and Employment (OP HRE).

In the introduction there are defined especially three sub-goals and three research assumptions that should be verified or, on the contrary, negated by the thesis.

In the theoretical part of the thesis there is presented information about the concept of language education both in the European Union and the Czech Republic, about the instruments of structural policy used to improve language skills and financial resources of this area by the European Union budget. In the theoretical part of the thesis there are the existing indicators of Operational program Human resource and employment presented in detail.

The analytical part contains presentation of the conducted research of efficiency of drawing the EU structural funds through the language education, quantified evaluation of information obtained from realized surveys and drawn conclusions for confirmation of the research assumptions.

In the conclusion of the thesis there is a quantified outputs verification of the selected research assumptions.

Key Words

Efficiency, The European Union, language education, costs, Operational Programme Human Resources and Employment, structural funds

Obsah

Seznam zkratek.....	10
Seznam tabulek.....	11
1. Úvod.....	12
1.1 Úvod do problematiky	12
1.2 Cíle diplomové práce	15
1.3 Výzkumné předpoklady a zdůvodnění jejich výběru	15
2. Koncepce a nástroje zvyšování jazykové gramotnosti v EU a ČR.....	20
2.1 Legislativní rámec a strategické dokumenty zvyšování jazykové gramotnosti....	20
2.2 Nástroje strukturální politiky EU pro zvyšování jazykové gramotnosti v ČR	22
2.2.1 Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost.....	23
2.2.2 Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost.....	26
2.2.3 Operační program Přeshraniční spolupráce.....	28
2.3 Nástroje EU ke zvyšování jazykové gramotnosti	30
2.4 Dílčí závěry.....	31
3. Projektový cyklus dotačních projektů.....	34
3.1 Obecná příprava projektu.....	34
3.2 Fáze projektu.....	35
3.3 Rizika dotačního projektu	41
3.4 Projektový tým.....	42
3.5 Pravidla a nároky na výběr dodavatelů	44
3.6 Dílčí závěry.....	46
4. Analýza indikátorů zkoumaného operačního programu.....	48
4.1 Analýza indikátorů Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost	48
4.2 Dílčí závěry.....	54

5. Analýza Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost ve vazbě na definované výzkumné předpoklady	56
5.1 Výzkumné předpoklady ve vazbě k Operačnímu programu Lidské zdroje a zaměstnanost.....	57
5.1.1 Ověření výzkumného předpokladu č. 1 (1. část)	57
5.1.2 Dílčí závěr k ověření výzkumného předpokladu č. 1 (1. část)	60
5.1.3 Ověření výzkumného předpokladu č. 1 (2. část)	61
5.1.4 Dílčí závěr k ověření výzkumného předpokladu č. 1 (2. část)	65
5.1.5 Ověření výzkumného předpokladu č. 2	67
5.1.6 Dílčí závěr k ověření výzkumného předpokladu č. 2	68
5.1.7 Ověření výzkumného předpokladu č. 3	69
5.1.8 Dílčí závěr k ověření výzkumného předpokladu č. 3	72
6. Závěr	75
Seznam použité literatury	80
Seznam příloh	83

Seznam zkratek

TUL	Technická univerzita v Liberci
OP LZZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
OP PI	Operační program Podnikání a inovace
OP VK	Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
OP PS	Operační program Přeshraniční spolupráce
EU	Evropská unie
ČR	Česká republika
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
ERDF	Evropský fond regionálního rozvoje (European Regional Development Fund)
ESF	Evropský sociální fond (European Social Fund)
FS	Fond soudržnosti (Cohesion Fund)
DP	Diplomová práce

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Struktura rozpočtu projektu

Tabulka č. 2: Analýza rizik

Tabulka č. 3: Indikátory OP LZZ a jejich kvantifikace

Tabulka č. 4: Seznam subjektů oslovených se žádostí o spolupráci v rámci DP

Tabulka č. 5: Přehled subjektů reflektujících na žádost o spolupráci na DP

Tabulka č. 6: Analýza nákladů dotačního projektu příjemce CHINSON s.r.o.

Tabulka č. 7: Analýza nákladů dotačního projektu příjemce CYLINDERS a.s.

Tabulka č. 8: Analýza nákladů dotačního projektu příjemce POWER s.r.o.

Tabulka č. 9: Analýza nákladů dotačního projektu příjemce ELEKCE CZ a.s.

Tabulka č. 10: Analýza nákladů dotačního projektu příjemce ELGOR s.r.o.

Tabulka č. 11: Samohodnocení jazykové gramotnosti účastníků příjemce CHINSON s.r.o.

Tabulka č. 12: Samohodnocení jazykové gramotnosti účastníků příjemce CYLINDERS a.s.

Tabulka č. 13: Samohodnocení jazykové gramotnosti účastníků příjemce POWER s.r.o.

Tabulka č. 14: Samohodnocení jazykové gramotnosti účastníků příjemce ELEKCE CZ s.r.o.

Tabulka č. 15: Samohodnocení jazykové gramotnosti účastníků příjemce ELGOR s.r.o.

1. Úvod

1.1 Úvod do problematiky

Je nezpochybnitelným faktem, že některé celospolečenské faktory, oblasti či jejich části naplňují parametry tzv. „veřejného zájmu“ a je tedy celospolečenským zájmem všestranný rozvoj těchto oblastí podporovat. Zdroje, formy a způsoby takového subvencování, jsou velmi různorodé stejně jako způsoby posouzení efektivity subvencování.

Nejvýraznějšími a ekonomicky nejsilnějšími subvenčními mechanismy jsou v rámci Evropské unie, jejíž je Česká republika od 1. 5. 2004 právoplatným členem, tzv. strukturální fondy Evropské unie. Primárním účelem těchto strukturálních fondů je ekonomická podpora rozvoje nejen zmiňovaných oblastí „veřejného zájmu“, ale i podpora zvyšování konkurenceschopnosti národních států i Evropské unie jako kompaktního celku v globální celosvětové ekonomice.

Předmětem prezentované diplomové práce na zadané téma „Čerpání fondů EU prostřednictvím jazykových škol“ bude posouzení nabízených možností čerpání finančních prostředků z rozpočtu Evropské unie, zhodnocení kontrolních mechanismů a vyhodnocení efektivity těchto vynakládaných finančních prostředků na vybraném vzorku základního souboru (příjemců dotačních prostředků na zvyšování jazykové gramotnosti obyvatel České republiky). Zadané téma bude prezentováno primárně ve smyslu čerpání fondů EU prostřednictvím jazykového vzdělávání, neboť jazykové školy (ve smyslu veřejnoprávních či komerčních subjektů) jsou spíše dodavateli služeb jazykového vzdělávání v realizovaných dotačních projektech.

Dle šetření agentury CzechInvest, provedené v roce 2009, se ke znalosti alespoň jednoho cizího jazyka hlásí 87,7 % respondentů České republiky, znalost dvou cizích jazyků deklaruje 28,4 % respondentů.

Přes tyto na první pohled velice dobré výsledky je skutečná znalost cizích jazyků mezi obyvateli České republiky velice slabá, a to nejen v porovnání se „starými“

sousedními státy Evropské unie (Spolková republika Německo, Rakousko), ale i v porovnání s okolními státy, které vstoupily do Evropské unie ke stejnému datu jako Česká republika (Slovensko, Polsko, pobaltské státy atd.). Zásadními faktory pro hodnocení jazykové gramotnosti je věk respondentů, velikost města či obce, ve které respondent žije či pracuje, a geografické umístění regionu respondenta. Detailní prezentace výsledků dotazníkových šetření zaměřených na zjištění jazykové gramotnosti obyvatel České republiky je součástí dalších částí této práce.

Subjekty podnikatelského a veřejného sektoru v České republice mají značné možnosti, jak prostřednictvím strukturálních fondů Evropské unie, konkrétně použitím tzv. operačních programů, zvyšovat jazykovou gramotnost svých zaměstnanců či vybraných, většinou jakýmkoliv způsobem znevýhodněných, skupin obyvatel.

Hlavním operačním programem, který v největší míře podporuje zvyšování jazykové vybavenosti, je Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ), jenž je předmětem zkoumání této diplomové práce. Dalším operačním programem je Operační program Podnikání a inovace (OP PI), který je zaměřen primárně na podporu konkurenceschopnosti subjektů podnikatelského sektoru, subjektům veřejného sektoru není tento operační program určen. Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK) je zaměřen zejména na zvyšování (nejen) jazykové vzdělanosti pracovníků vzdělávacích institucí, zejména institucí veřejnoprávních. Vzhledem ke skutečnosti, že Česká republika přímo sousedí se čtyřmi státy (Spolková republika Německo, Rakousko, Polsko, Slovensko), nelze opomenout významný zdroj dotačních prostředků na zvyšování jazykové gramotnosti, kterým je Operační program Přeshraniční spolupráce. Z uvedených operačních programů je pro podporu jazykového vzdělávání nejdůležitější popisovaný Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ). Jeho hlavním cílem je zvýšení úrovně odborných znalostí, dovedností a kompetencí zaměstnanců a zaměstnavatelů. Cílovou skupinou OP LZZ jsou výlučně zaměstnanci a zaměstnavatelé. Současně OP LZZ vymezuje jako tzv. specifickou cílovou skupinu zaměstnance nad 50 let a zaměstnance do 25 let.

Nároky a povinnosti, které jsou kladeny na žadatele i příjemce dotačních prostředků (nejen) z uvedených operačních programů, jsou značné. Složitost jednotlivých procesních kroků, které je nutno realizovat u jakéhokoli projektu financovaného ze strukturálních fondů je tak náročná, že zákonitě vzbuzuje na straně žadatelů a příjemců zásadní otázky směřující k efektivnosti, smysluplnosti a kontrolovatelnosti byrokratických procesů.

V současném systému je bodové hodnocení každé předložené žádosti o poskytnutí podpory posuzováno na základě veřejně prezentovaných hodnotících kritérií. Tato kritéria jsou většinou zveřejněna současně s vyhlášením konkrétní výzvy k předkládání žádosti o dotační podporu. Kvalita samotného projektu (a nikoliv jen formální stránky předložené žádosti) se stává stále více marginální záležitostí.

Výsledkem takto nastaveného systému je značná úspěšnost projektů, které naplňují předepsané parametry pouze formálně a stejně formálně přispívají k naplňování cílů konkrétních operačních programů.

Paradoxem je tedy skutečnost, že ti žadatelé, jejichž projekt by sice byl výrazným přínosem pro oblast podporovanou příslušným operačním programem, nemají požadované zkušenosti a jsou ještě před podáním žádosti odrazeni složitostí celého procesu čerpání dotačních prostředků. Opačným jevem je aktuální skutečnost, kdy ti žadatelé, kteří si osvojili procesní kroky při čerpání dotačních prostředků, jsou velmi úspěšní při předkládání žádostí o dotace, přičemž ale smysluplnost předkládaných projektů je diskutabilní a jejich přínos k dosažení cílů definovaných příslušným operačním programem je zcela minimální. Eliminace tohoto typu „profesionálních“ žadatelů a upřednostnění „amatérských“ žadatelů není v dotační praxi možná, neboť by vyžadovala změnu celého mechanismu čerpání dotačních prostředků ze strukturálních fondů Evropské unie.

Právě tato popisovaná situace nejen v oblasti čerpání prostředků na zvyšování jazykové gramotnosti byla významným podnětem pro výběr tématu této diplomové práce. Provedení hlubší analýzy současné situace v této oblasti, která je v příkrém rozporu s původně deklarovaným určením strukturálních fondů, je velkou výzvou, jejíž zpracování (zmapování), prostřednictvím diplomové práce se jevílo jako velmi vhodné.

1.2 Cíle diplomové práce

Hlavní cíl diplomové práce je kriticky zhodnotit realizaci projektů na podporu jazykového vzdělávání zaměstnanců v rámci OP LZZ z hlediska ekonomické efektivity využití dotačních prostředků příjemci podpory.

Prvním dílčím cílem diplomové práce je provést analýzu stávajících operačních programů na podporu jazykové gramotnosti, jejich indikátorů a hodnotících i kontrolních mechanismů.

Druhým dílčím cílem diplomové práce je definovat parametry či oblasti pro hodnocení efektivity vynakládání veřejných prostředků ze strukturálních fondů na projekty podporující jazykovou gramotnost.

Třetím dílčím cílem diplomové práce je navrhnout přiměřené způsoby kontroly kvality projektu v jeho jednotlivých fázích tak, aby byly nejen formálně splněny indikátory operačního programu, ale především cíle EU a ČR v oblasti zvyšování jazykové gramotnosti.

1.3 Výzkumné předpoklady a zdůvodnění jejich výběru

Hlavní cíl diplomové práce bude splněn prostřednictvím ověřování následujících výzkumných předpokladů. V souvislosti se složitostí problematiky, která je řešena touto diplomovou prací, a na základě vlastních poznatků z dotační praxe, byly zvoleny tři výzkumné předpoklady, které budou v práci ověřovány.

Výzkumný předpoklad 1

„Existuje (skrytá či otevřená) substituce primárních příjemců podpory z OP LZZ z řad firem za jiné komerční subjekty jako příjemce dotace ze strukturálních fondů, která může mít vliv na ekonomickou efektivnost prostředků vynakládaných na jazykové vzdělávání zaměstnanců.“

Smyslem tohoto výzkumného předpokladu je ověřit v praxi, zda se za oficiálními žadateli neskrývají firmy, které následně figurují jako dodavatelé dotačního projektu. Zjednodušeně jde o to, zda oficiální žadatelé nejsou pouze „zprostředkovatelé“ dodavatelských firem, které mají ve finále skutečný a reálný prospěch z dotačních prostředků.

Tento výzkumný předpoklad bude potvrzován formou dotazníkového šetření s cílem vhodnou formou zjistit, zda prvotními iniciátory dotačního projektu byli sami žadatelé, či zda je konkrétní komerční subjekt přesvědčil, „podal vhodnou radu“, či je „jinak postrčil“ k podání žádosti o dotaci.

Formou dotazníkového šetření bude zejména zjišťováno:

- zda se sami žadatelé aktivně a detailně podíleli na tvorbě dotačního projektu, či zda detailní obsah projektové žádosti, včetně rozpočtu, specifikovaly především zmíněné dodavatelské firmy,
- jaký je poměr mezi přípravnými + vedlejšími náklady versus náklady na samotnou realizaci podstaty dotačního projektu,
- zda existuje vazba mezi administrátory výběrových řízení v dotačních projektech a dodavateli služeb v dotačních projektech (ve smyslu totožných osob v orgánech různých firem či sídlících na jedné adrese).

Výzkumný předpoklad bude potvrzován formou dotazníkových šetření mezi příjemci dotačních prostředků, posouzením veřejně přístupných informačních databází konkrétních poskytovatelů dotačních prostředků a vlastním šetřením zpracovatelky DP.

Výzkumný předpoklad 2

"Formální kontrolní mechanismy jsou nedostačující a umožňují neefektivní vynakládání veřejných prostředků."

Výzkumný předpoklad bude posuzován tak, aby bylo ověřeno, zda jsou, či nejsou kontrolní mechanismy nastaveny pouze formálně a zda jsou schopné odhalit neefektivní vynakládání dotačních prostředků.

Jako forma ověřování bude rovněž použito dotazníkové šetření mezi respondenty - příjemci dotací – v rámci kterého bude zjišťováno zejména:

- zda jsou kontroly realizovaných dotačních projektů prováděny pouze formálně, či zda je předmětem kontroly i smysl a podstata projektu,
- zda je kontrolována míra potřebnosti a využitelnosti investičního vybavení pořízeného v rámci dotačního projektu,
- zda je kontrolována reálnost nákladů vynaložených v rámci dotačního projektu ve smyslu vyváženého poměru mezi vynaloženými finančními prostředky a pořízeným vybavením či dodanými službami

Výzkumný předpoklad bude ověřován formou dotazníkových šetření a vlastním šetřením zpracovatelky DP.

Výzkumný předpoklad 3

„Existuje silný rozpor mezi deklarací cílů strukturálních fondů EU, předpokládaným multiplikačním efektem a dlouhodobou udržitelností výsledků projektů.“

Způsob potvrzení či nepotvrzení tohoto výzkumného předpokladu bude realizován formou dotazníkového šetření mezi absolventy vzdělávacích jazykových kurzů a formou sebehodnocení absolventů jazykových kurzů získaných a udržených znalostí cizího jazyka s časovým odstupem tří, pěti a devíti měsíců od ukončení kurzu.

V rámci dotazníkového šetření ke zkoumání tohoto výzkumného předpokladu bude zjišťováno zejména:

- jakým způsobem sami respondenti hodnotí přínos absolvovaného jazykového vzdělávání pro vlastní konkurenceschopnost na trhu práce,
- jakým způsobem (v zaměstnání / mimo zaměstnání) absolventi jazykové znalosti aktivně využívají,
- zda jsou ochotni své jazykové znalosti i dále rozvíjet a za jakých podmínek.

V rámci sebehodnocení absolventů jazykových kurzů budou sami respondenti hodnotit své jazykové znalosti a jejich úroveň po uplynutí tří, pěti a devíti měsíců od ukončení vzdělávacích kurzů. Hodnocení bude prováděno na standardní školní stupnici (1 = nejlepší, 5 = nejhorší).

Kvantifikovatelnost metod, jejichž prostřednictvím budou naplňovány definované cíle diplomové práce a potvrzovány či nepotvrzovány definované výzkumné předpoklady, je pro vyvození správného závěru z této diplomové práce zásadní.

V rámci aplikace logických metod hodnocení budou použity tzv. párové metody, konkrétně abstrakce x konkretizace, analýza x syntéza a indukce x dedukce. Autorka diplomové práce předpokládá, že jako nejobvyklejší metodu tvorby diplomové práce bude používat metodu indukce, v tom smyslu, že z mnoha dílčích, relativně izolovaných informací o řešené problematice budou na základě zjištěných skutečností vyvozeny obecné

závěry o ekonomické efektivitě finančních prostředků vynakládaných na zvyšování jazykové gramotnosti obyvatel České republiky ze strukturálních fondů EU.

V rámci tvorby diplomové práce budou realizovány konzultace s úspěšnými i neúspěšnými žadateli o dotační podporu i s jejími příjemci a realizátory projektů, s poskytovateli dotačních prostředků a v neposlední řadě i s kontrolory z dotační oblasti.

2. Koncepce a nástroje zvyšování jazykové gramotnosti v EU a ČR

2.1 Legislativní rámec a strategické dokumenty zvyšování jazykové gramotnosti

V rámci naplňování cíle zvyšování jazykové gramotnosti obyvatel EU převzala ČR některé strategické dokumenty a doporučení EU a implementovala je do strategických dokumentů na národní úrovni.

Základním impulzem k podpoře jazykové vybavenosti obyvatel EU byla série zasedání vrcholných orgánů EU a přijetí doporučení a legislativních aktů souvisejících s podporou jazykové vybavenosti.

Rada Evropské unie dne 14. února 2002 přijala na svém zasedání usnesení o prosazování jazykové rozmanitosti a studia jazyků, jež zdůraznilo, že znalost jazyků je jednou ze základních dovedností, kterou potřebuje získat každý občan (EU), aby se mohl účinně podílet na životě evropské znalostní společnosti, a která tudíž usnadňuje začlenění do společnosti a sociální soudržnost. Toto usnesení je chápáno jako prvotní impuls procesu směřujícího ke zvyšování jazykové gramotnosti, přičemž výstupem z tohoto procesu jsou požadavky na podporu této oblasti implementované do všech pozdějších (tj. po 14. 2. 2002) nástrojů a strategií (operační programy, Lisabonská strategie, Evropa 2020).

Dalším navazujícím doporučením v této oblasti bylo zasedání Evropské rady ve dnech 15. – 16. července 2003, které „vyzvalo k přijetí dalších opatření za účelem lepšího zvládání základních dovedností, a to zejména výukou alespoň dvou cizích jazyků od útlého věku.“¹

¹ EUR-lex.europa.eu *Závěry rady o zlepšení jazykových znalostech pro zlepšení mobility*, Dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:372:0027:01:CS:HTML>

Z hlediska časové kontinuity je však možno jako nejdůležitější hodnotit “zasedání Rady Evropské unie ze dne 11. května 2011 o jazykových znalostech pro zlepšení mobility, které vyzvalo všechny členské státy EU i všechny zainteresované orgány EU k zintenzivnění úsilí při podpoře jazykové vybavenosti jako základního předpokladu pro zvýšení mobility pracovní síly v rámci EU a k zavedení metody CLIL“². Metoda CLIL (z angl. Content and Language Integrated Learning – Integrovaná výuka předmětu a cizího jazyka) je na základě doporučení a závěrů orgánů EU hodnocena jako nejefektivnější způsob výuky cizích jazyků. Závěry Rady Evropské unie z 11. 5. 2011 vyzývají členské státy, aby umožnily přístup pedagogů k metodě CLIL a podporovaly její implementaci do vzdělávacích procesů na všech stupních škol.

Na základě těchto doporučení EU, resp. Evropská komise, přijala dne 27. července 2003 akční plán s názvem Podpora jazykového vzdělávání a jazykové rozmanitosti³. Tento dokument obsahoval 45 opatření, zaměřených na podporu iniciativy v záležitostech jazykového vzdělávání na místní, regionální a národní úrovni.

Na národní úrovni ČR byla doporučení tohoto “celoevropského” dokumentu prezentována v dokumentu “Národní plán výuky cizích jazyků” vydaného MŠMT. Tento národní plán vymezuje rámec pro zvyšování jazykové gramotnosti na všech stupních vzdělávání v ČR. Obsahuje konkrétní doporučení pro implementaci jazykového vzdělávání do vzdělávací soustavy ČR a vymezuje metodu CLIL. Národní plán výuky cizích jazyků byl vydán 18. ledna 2006.

Na uvedený národní plán na úrovni ČR navázala “Strategie vzdělávání pro udržitelný rozvoj ČR je stanovení priorit a strategických opatření v oblasti vzdělávání pro udržitelný rozvoj pro období let 2008 až 2015 vydaná MŠMT 28. srpna 2008“⁴ V rámci

² EUR-lex.europa.eu *Závěry rady o zlepšení jazykových znalostech pro zlepšení mobility*, Dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:372:0027:01:CS:HTML>

³ Ec.europa.eu *Akční plán „Podpora jazykového vzdělávání a jazykové rozmanitosti“*, Dostupné na WWW: http://ec.europa.eu/languages/eu-language-policy/action-plan-for-languages_cs.htm

⁴ Msmt.cz *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR (2011 – 2015)*, Dostupné na WWW: <http://www.msmt.cz/file/18719>

této strategie jsou definována dlouhodobá (2008 – 2015) doporučení pro zvyšování jazykové gramotnosti obyvatel ČR. Strategie doporučuje do jazykového vzdělávání obyvatelstva více zapojit média, umožnit bezplatné jazykové kurzy a podpořit neformální formy vzdělávání.

V současnosti nejaktuálnějším dokumentem řešícím oblast jazykového vzdělávání je „Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR 2011-2015 vydaný MŠMT dne 22. listopadu 2011.“⁵ Tento dokument vznikl v reakci na snižující se úroveň obecného vzdělání žáků základních a středních škol. V rámci jazykové gramotnosti obsahuje detailní návrhová opatření s vymezením indikátorů a časového rámce, ve kterém mají být dosaženy. Za velice kladná doporučení, která jsou navrhována, lze považovat zavedení výuky alespoň jednoho cizího jazyka na všech stupních předškolní výchovy (mateřské školy), zavedení povinného vzdělávání min. v anglickém jazyce od 3. tříd základních škol a trvalé a důsledné prosazování metody CLIL ve všech případech jazykového vzdělávání. V rámci tohoto dokumentu je doporučeno využívat nástroje EU, konkrétně OP VK, k financování jazykové gramotnosti.

Z uvedeného jednoznačně vyplývá, že v rámci ČR existují propracované dlouhodobé vzdělávací strategie řešící oblast jazykové gramotnosti a jazykového vzdělávání. Jako slabé místo se jeví skutečnost, že garantem všech těchto aktivit je pouze MŠMT a na těchto aktivitách se nepodílí např. MMR či MPSV.

2.2 Nástroje strukturální politiky EU pro zvyšování jazykové gramotnosti v ČR

Zásadními nástroji ke zvyšování jazykové gramotnosti obyvatel ČR jsou tzv. operační programy financované ze strukturálních fondů EU.

⁵ Msmt.cz *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR (2011 – 2015)*, Dostupné na WWW: <http://www.msmt.cz/file/18719>

V ČR existuje celkem 24 operačních programů, kdy finanční zdroje na jejich realizaci pocházejí vždy z jednoho ze tří strukturálních fondů. EU disponuje třemi strukturálními fondy – Evropským fondem regionálního rozvoje (ERDF), Evropským sociálním fondem (ESF) a Fondem soudržnosti (FS).

Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF) „je největším fondem Evropské unie, neboť jak vyplývá již z jeho názvu, je z něj hrazen (nejen) komplexní rozvoj všech 278 regionů ve 27 členských státech“⁶. Z prostředků tohoto strukturálního fondu je financován zejména Operační program Přeshraniční spolupráce (v mutacích ČR – Polsko, Německo, Slovensko, Rakousko). Tento operační program bezprostředně souvisí s řešenou problematikou, neboť jednou z oblastí podpory tohoto programu je jazykové vzdělávání obyvatelstva v příhraničních regionech.

Evropský sociální fond (ESF) je nejstarším strukturálním fondem EU. Z prostředků tohoto strukturálního fondu je financován zejména Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost a Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Oba tyto programy jsou primárně zaměřeny na osobnostní vzdělávání ekonomicky činného obyvatelstva v rámci zvyšování šancí na jeho uplatnění na trhu práce v EU.

Fond soudržnosti (FS) je specifickým fondem Evropské unie, neboť není považován za strukturální fond s ohledem na skutečnost, že dotační prostředky, které jsou z něj čerpány, se považují pouze za doplňkové k hlavnímu cash flow dotačních prostředků, plynoucích na pomoc hospodářsky slabým regionům, zejména z Evropského fondu regionálního rozvoje (ERDF).

2.2.1 Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost

Vymezení Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ) vychází z tzv. Prováděcího dokumentu, jehož garantem je Ministerstvo práce a sociálních věcí

⁶ Strukturální-fondy.cz *Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF)*, Dostupné na WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU>

(MPSV). V souvislosti s vytčenými dílčími cíli diplomové práce je nutné se při analýze konkrétních operačních programů, tedy i tohoto, zaměřit zejména na ty informace, ke kterým odkazují vytčené dílčí cíle a výzkumné předpoklady.

Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost (dále jen OP LZZ), obdobně jako všechny ostatní operační programy, má stanoven jeden tzv. globální cíl a soubor několika tzv. specifických cílů. „Globálním cílem je zvýšení úrovně odborných znalostí, dovedností a kompetencí zaměstnanců a zaměstnavatelů. Specifické cíle jsou rozvoj podnikových systémů řízení lidských zdrojů a rozvoje lidských zdrojů s využitím inovativních přístupů, rozvoj kvalifikační úrovně a kompetencí zaměstnanců, motivace zaměstnavatelů k prosazování odborného vzdělávání v rámci organizace a posílení udržitelnosti pracovních míst.“⁷

Cílovou skupinou OP LZZ jsou výlučně zaměstnanci a zaměstnavatelé. Současně OP LZZ vymezuje jako tzv. specifickou cílovou skupinu zaměstnance nad 50 let a zaměstnance do 25 let.

Primární podporovanou aktivitou prostřednictvím OP LZZ je „další profesní vzdělávání zaměstnanců podporované zaměstnavateli o odborné vzdělávání zaměstnanců a zaměstnavatelů zaměřené zejména na prohloubení, rozšíření, zvýšení, obnovení nebo udržení kvalifikace a o klíčové (obecné) dovednosti, které zvyšují udržitelnost zaměstnání a zaměstnatelnost na trhu práce (informační technologie, komunikační dovednosti, **jazyková příprava**, apod.)“⁸

Indikátory OP LZZ jsou rozděleny dle druhu na indikátory vstupů, výstupů, výsledků a dopadů. U projektu zaměřených na zvyšování jazykové gramotnosti jsou

⁷ EVROPSKÝ SOCIÁLNÍ FOND V ČR, *Prováděcí dokument Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost*, [online], dostupné na WWW: <http://www.esfcr.cz/file/7297/>

⁸ EVROPSKÝ SOCIÁLNÍ FOND V ČR, *Prováděcí dokument Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost*, [online], dostupné na WWW: <http://www.esfcr.cz/file/7297/>

realizátory projektů vykazovány jako indikátory počet podpořených osob a počet nově vytvořených / inovovaných produktů.

Indikátor Počet podpořených osob (kód indikátoru 07.41 rámci v OP LZZ) je detailně vymezen v příloze č. 23 Nařízení Evropské komise č. 1828/2006. Zde je u každé osoby, která se účastní na projektu, sledován soubor celkem 28 informací (ekonomická aktivita, nezaměstnanost, dosažené vzdělání, příslušnost ke znevýhodněné skupině, pohlaví, atd.). Tyto informace prokazuje realizátor projektu v okamžiku vstupu osob do projektu. U tohoto indikátoru je sledováno pouze kvantifikovatelné hledisko, tj. počet osob a jejich charakteristika při vstupu do projektu. Data o zlepšení ukazatelů některých z uvedených 28 informací, (např. eliminace nezaměstnanosti, vyšší dosažené vzdělání, zvýšení ekonomické aktivity, atd.) na základě účasti osoby v projektu, již nejsou v rámci tohoto indikátoru sledována.

Indikátor Počet nově vytvořených/inovovaných produktů (kód indikátoru 07.57 rámci v OP LZZ) je definován jako „Celkový počet nově vytvořených nebo inovovaných produktů, tj. produktů, ve kterých změny v jejich cílech, obsahu, metodách nebo formách zvýšily jejich kvalitu. Produkt je souhrnný pojem označující všechny formy, kterými je poskytována podpora cílovým skupinám, např. vzdělávací program, kurz, metodika, osnovy, školní vzdělávací program, e-learningový produkt, rekvalifikační modul, integrační postupy, vytvořená, či inovovaná vzdělávací pomůcka, apod.“⁹ Tento indikátor v zásadě vyjadřuje pouze kvantifikovatelný počet vzdělávacích aktivit, které byly i jen částečně financovány z OP LZZ. Způsob měření smysluplnosti realizace těchto aktivit a jejich efektivnosti není v rámci tohoto indikátoru vymezen.

Kontrolní mechanismy v rámci OP LZZ jsou členěny na administrativní kontrolu dokumentů a kontrolu na místě realizace projektu.

⁹ EVROPSKÝ SOCIÁLNÍ FOND V ČR, *Metodika monitorovacích indikátorů Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost*, [online], dostupné na WWW: <http://www.esfcr.cz/file/7297/>

Cílem administrativní kontroly je prověřit soulad dokumentů předložených realizátorem projektu ve fázi žádosti, fázi realizace projektu, fázi ukončení projektu s žádostí o platbu a fázi povinné udržitelnosti projektu a požadavky na tyto dokumenty uvedenými v pravidlech OP LZZ.

Cílem kontroly na místě (tzv. fyzická kontrola) je prověřit skutečnost, že výrobky nebo služby, které byly pořízeny z prostředků OP LZZ, byly skutečně dodány a slouží k deklarovanému účelu. U projektů zaměřených na zvyšování jazykové gramotnosti jsou v rámci kontroly na místě vždy předmětem kontroly i jmenné seznamy účastníků projektu, kontrola souladu informací o cílové skupině projektu se skutečností a kontrola souběhu dotačních prostředků, kdy je kontrolováno, zda stávající zaměstnavatel osoby jazykově (či jinak) vzdělané prostřednictvím OP LZZ rovněž sám čerpá prostředky z OP LZZ. Cílem kontroly souběhu dotačních prostředků je odhalit případy, kdy jsou prostředky z OP LZZ vynakládány opakovaně na vzdělávání totožné osoby.

Z uvedeného zjednodušeného popisu kontrol v rámci OP LZZ vyplývá, že kontroly jsou pouze formálního charakteru. Efektivita vynaložených dotačních prostředků, poměr mezi vynaloženými prostředky a jejich přínosem (např. náklady OP LZZ na zvýšení jazykové gramotnosti vs. kvantifikovaný objem hodnot vytvořených na základě účasti v projektu OP LZZ, doba návratnosti vynaložených finančních prostředků do státního rozpočtu ČR a následně i EU atd.) není vůbec předmětem kontrol.

2.2.2 Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Vymezení Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost (dále jen OP VK) vychází z Prováděcího dokumentu pro OP VK, jehož garantem je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT). V souvislosti s vytčenými dílčími cíli diplomové práce je nutné se při analýze konkrétních operačních programů, tedy i tohoto, zaměřit zejména na ty informace, ke kterým odkazují vytčené dílčí cíle a výzkumné předpoklady.

OP VK má stanoven jeden tzv. globální cíl a soubor čtyř tzv. specifických cílů. „Globálním cílem je rozvoj vzdělanostní společnosti za účelem posílení konkurenceschopnosti ČR. Specifické cíle jsou rozvoj a zkvalitňování počátečního vzdělávání, inovace v oblasti terciárního vzdělávání, posílení adaptability a flexibility lidských zdrojů a vytvoření moderního a efektivního systému celoživotního učení“¹⁰

Cílovou skupinou OP VK jsou primárně žáci, studenti a pedagogičtí pracovníci v základním a terciárním školství. Preferovanou cílovou skupinou jsou žáci v základním školství.

Primární podporované aktivity prostřednictvím OP VK jsou poměrně rozsáhlé. Jsou rozčleněny na podporované aktivity v základním, středním, vyšším a vysokém školství. Jak ale vyplývá z Prováděcího dokumentu OP VK, vždy minimálně jednou podporovanou aktivitou na každém vzdělávacím stupni je zvyšování jazykových dovedností, a to jak u žáků a studentů, tak i u pedagogů.

Indikátory OP VK jsou prakticky totožné s indikátory u výše uvedeného OP LZZ. Důvodem je skutečnost, že oba operační programy jsou svým charakterem zaměřeny na vzdělávání s cílem zvyšování konkurenceschopnosti a adaptability, rozdílnost je pouze ve vymezení cílových skupin. Zcela totožně (v porovnání s OP LZZ) jsou u OP VK vymezeny nejdůležitější indikátory počet podpořených osob i indikátor počet nově vytvořených/inovovaných produktů.

Kontrolní mechanismy v rámci OP VK se omezují (shodně jako u OP LZZ) na administrativní kontrolu dokumentů a kontrolu na místě realizace projektu. Novým typem kontrolního mechanismu je tzv. dozorovací návštěva (též monitorovací prohlídka).

¹⁰ msmt.cz *Prováděcí dokument Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost*, Dostupné na WWW: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/provade-ci-dokument-op-vk>

Cíle administrativní kontroly a kontroly na místě realizace projektu jsou zcela shodné jako u výše popsanych kontrol v rámci OP LZZ. Předmětem kontroly je opět posouzení souladu předložených dokumentů a fyzického stavu pořízeného majetku a služeb na místě.

Cílem tzv. dozorovací návštěvy je ověření informací uváděných příjemcem dotace v periodických monitorovacích zprávách po dobu povinné udržitelnosti projektu (obvykle 5 let od ukončení realizační fáze projektu). „Výstupem dohlídky je Zpráva z průběhu dohlídky popisující stav věci, zjištěné nedostatky, případně doporučení a datum, dokdy má dojít k nápravě. Toto monitorování je převážně preventivním nástrojem, který může předejít nesrovnalostem v projektu. Spočívá v dozorování, sledování a testování činnosti a ve vhodném podávání zpráv odpovědným osobám. Umožňuje průběžné ověřování stavu dosahovaných cílů projektu.“¹¹

Nastavení kontrolních mechanismů v rámci OP VK je možno hodnotit jako poměrně uspokojivé, kdy toto tvrzení vychází ze samotné podstaty tohoto operačního programu. V rámci OP VK jsou totiž příjemci dotačních prostředků z OP VK veřejnoprávní subjekty (školy všech stupňů) a nikoliv podnikatelské subjekty zřízené za účelem dosahování zisku. Dále je možno vynaložené prostředky kontrolovat efektivně, protože cílovou skupinou jsou žáci a studenti škol, tedy taková cílová skupina, která dlouhodobě a ve stabilním personálním složení působí v rámci škol kontinuálně v horizontu několika let (resp. po dobu trvání studijních programů).

2.2.3 Operační program Přeshraniční spolupráce

Vymezení Operačního programu Přeshraniční spolupráce (dále jen OP PS) vychází z tzv. Programového dokumentu pro české kooperační partnery, jehož garantem je

¹¹ msmt.cz *Příručka pro příjemce dotace z Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost*, Dostupné na WWW: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/prirucka-pro-prijemce-op-vk>

Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR). V souvislosti s vytčenými dílčími cíly diplomové práce je nutné se při analýze konkrétních operačních programů, tedy i tohoto, zaměřit zejména na ty informace, ke kterým odkazují vytčené dílčí cíle a výzkumné předpoklady.

Cíle OP PS jsou určeny zejména samotnou podstatou programu, kterou je zajištění podmínek pro rovnoměrný růst příhraničních regionů na obou stranách hranice. Tzv. nadřazený cíl je vytvořit a realizovat pro dotační území (tj. příhraniční regiony) přeshraniční hospodářské, kulturní, sociální a ekologické aktivity prostřednictvím společné strategie pro udržitelný rozvoj území. „Třemi základními strategickými cíli jsou rozvoj společenských výchozích podmínek v dotačním území prostřednictvím společného působení, vytvoření trvalých kooperačních struktur s přímým hospodářským zaměřením a vytvoření trvalých kooperačních struktur s nepřímým hospodářským zaměřením.“¹²

Cílovou skupinou OP PS jsou obyvatelé žijící v příhraničních regionech, tj. na území vyšších územně - samosprávných celků (VÚSC) – krajů – přímo sousedících se státní hranicí ČR. Projekty realizované v rámci OP PS mohou mít dopad na všechny obyvatele v příhraničních regionech bez ohledu na jejich věk.

Primární podporované aktivity prostřednictvím OP PS jsou vymezeny výše uvedenými strategickými cíli. Konkrétními aktivitami jsou „kooperativní zlepšení, rozvoj, výstavba potřebné infrastruktury a spolupráce v oblasti regionálního plánování a rozvoje, kooperativní opatření v oblasti lidských zdrojů, socio-kulturního rozvoje a partnerské spolupráce a kooperace v oblasti bezpečnosti, záchranných služeb, ochrany před katastrofami a protipožární ochrany.“¹³

¹² cil3-ziel3.eu *Programový dokument Operačního programu Přeshraniční spolupráce*, Dostupné na WWW: <http://www.ziel3-cil3.eu/cs/foerdergrundlagen/rechtsgrundlagen/index.jsp>

¹³ cil3-ziel3.eu *Programový dokument Operačního programu Přeshraniční spolupráce*, Dostupné na WWW: <http://www.ziel3-cil3.eu/cs/foerdergrundlagen/rechtsgrundlagen/index.jsp>

Indikátory OP PS jsou vymezeny hlavním cílem tohoto programu, kterým je vytváření příhraničních struktur spolupráce ve vymezených oblastech. Indikátory jsou počet projektů vytvářejících společnou příhraniční infrastrukturu, počet projektů vytvářejících spolupráci v oblasti veřejných služeb, počet projektů snižujících izolaci prostřednictvím zlepšení přístupu k dopravním cestám, informačním a komunikačním sítím a službám a v neposlední řadě je indikátorem počet osob účastnících se společných opatření v oblasti vzdělávání a dalšího vzdělávání.

Kontrolní mechanismy nastavené v rámci OP PS patří mezi nejsložitější a administrativně nejnáročnější procesy v rámci čerpání prostřednictvím operačních programů. Kontrola všech problematik (tj. organizací veřejných zakázek, dokladování realizace aktivit vzdělávacího a setkávacího charakteru, efektivnosti a smysluplnosti realizovaných výdajů, atd.) je vícestupňová. Obvykle kontrola obsahuje tři stupně hodnocení.

Dotační projekty, resp. smysluplnost a oprávněnost plánovaných výdajů, je kontrolována hodnotiteli žádostí na obou stranách hranice (neboť se jedná o příhraniční projekty). V realizační fázi projektu má příjemce dotace povinnost předložit podklady pro výběr dodavatele předmětů či služeb každého plánovaného výdaje ke kontrole, následně je předmětem kontroly soulad pořízených výrobků či služeb pro účely realizace projektu a posledním stupněm kontroly je posouzení stavu výrobků či služeb v době povinné udržitelnosti projektu.

Vzhledem ke skutečnosti, že kontrolní mechanismy jsou prováděny zástupci českých a zahraničních (Německo, Polsko, Slovensko, Rakousko) kontrolních orgánů, jejichž výkon kontroly je navzájem zcela nezávislý, je možno označit kontrolní mechanismy v rámci OP PS za vyhovující.

2.3 Nástroje EU ke zvyšování jazykové gramotnosti

V předchozí kapitole 2.2 byly pouze velmi rámcově a zjednodušeně představeny nástroje EU určené ke zvyšování gramotnosti – Operační program Lidské zdroje a

zaměstnanost (OP LZZ), Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK) a Operační program Přeshraniční spolupráce (OP PS). V dalším textu diplomové práce bude detailněji rozpracován zejména Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost, a to hned ze dvou důvodů: 1) pro získání komplexní představy o principu tohoto operačního programu, což je důležité ke správnému pochopení celého obsahu diplomové práce, 2) pro lepší orientaci v praktické části diplomové práce, která bude spočívat v detailní analýze dotačních projektů spolufinancovaných z Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost v souvislosti s potvrzením či nepotvrzením definovaných výzkumných předpokladů.

2.4 Dílčí závěry

Ve vztahu k řešenému tématu diplomové práce je možno jako nejdůležitější část této kapitoly 2. Koncepce a nástroje zvyšování jazykové gramotnosti v EU a ČR definovat vymezení cílů, aktivit, indikátorů a kontrolních mechanismů o OP LZZ. Dílčí závěry o souvislostech mezi informacemi obsaženými v této kapitole a stanovenými výzkumnými předpoklady lze definovat tato: Výzkumný předpoklad č. 1 spočívá v tvrzení, že se za oficiálními žadateli skrývají firmy, které následně figurují jako dodavatelé dotačního projektu, tedy zjednodušeně jde o to, zda oficiální žadatelé nejsou pouze „zprostředkovatelé“ dodavatelských firem, kteří mají ve finále skutečný a reálný prospěch z dotačních prostředků. K tomuto výzkumnému předpokladu lze vyvodit dílčí závěr, že kontrolní mechanismy u OP LZZ nejsou nastaveny tak, aby kontrolovaly, zda žádost o dotaci zpracovával žadatel sám, nebo zda jej zpracovával komerční subjekt a žadatel následně žádost jen opatřil podpisem a razítkem. Kontrolní mechanismy tak, jak jsou v současnosti u OP LZZ nastaveny, jsou pouze formálními a administrativními postupy, kdy podstata kontroly ve smyslu vazeb mezi zpracovatelem dotačního projektu, včetně jeho rozpočtu a „vysoutěžených“ dodavatelů, není vůbec řešena. Dílčím navrhovaným opatřením k tomuto zjištění je zavedení nové povinnosti žadatele o dotaci předložit čestné prohlášení o skutečnosti, že žádost o dotaci zpracoval minimálně z 75% samostatně. Protože spolupodílení se externích subjektů na zpracování žádostí o dotace není, bohužel, v žádných dotačních pravidlech zakázáno, dalším navrhovaným opatřením pro žadatele o dotaci je identifikace eventuálních externích zpracovatelů žádosti o dotaci s přesným

vymezením jejich podílu na zpracování žádosti o dotaci. Obě tato navrhovaná opatření mají smysl pouze tehdy, budou – li doprovázena i značnými sankcemi při prokázání nepravdivě uvedených informací. Smyslem těchto opatření je zavedení možnosti kontroly vazby mezi externími zpracovateli žádosti (kteří v současnosti „nejsou nikde vidět“) a vysoutěženými dodavateli služeb či dodávek. V minulosti i v současnosti je obvyklou praxí, že komerční subjekt, který se zabývá např. dodávkou výpočetní techniky pro oblast školství, pečlivě sleduje existující možnosti získání dotačních prostředků na pořízení výpočetní techniky, následně vzdělávací instituce informuje o těchto možnostech a hromadně jim nabídne komplexní zpracování dotačních žádostí. Po hromadném zpracování žádostí tímto komerčním subjektem, jejich pouhým podepsání oficiálními žadateli a podáním na určené místo pro příjem žádostí dojde ke schválení všech, nebo jen větší či menší části hromadně podaných žádostí. Následně komerční subjekt, nebo s ním spolupracující komerční subjekt zajistí vzdělávacím zařízením, jejichž žádost o dotaci byla schválena, administraci zadávacích řízení, ve kterých je obvykle (při formální dodržení všech podmínek, nebo i za cenu jejich porušení) vybrán jako dodavatel výpočetní techniky totožný subjekt, který na začátku celého dotačního procesu hromadně zpracoval žádosti o dotace. Uvedený princip, kdy se oficiální žadatelé skutečně stávají jen „zprostředkovateli“ v mechanismu „toku“ dotačních prostředků od poskytovatele dotace skrze jejich oficiální příjemce k „cílovým“ komerčním subjektům, má devastující dopady na kvalitu dotačních projektů a jejich globální smysluplnost. V těchto případech, kdy iniciátorem podání žádosti o dotaci a jejím zpracovatelem je komerční subjekt a nikoliv oficiální žadatel, je kvalita dotačního projektu určována pouze jediným zájmem, kterým je maximalizace zisku primárního komerčního subjektu.

Výzkumný předpoklad č. 2 spočívá v tvrzení, že kontrolní mechanismy jsou nastaveny pouze formálně a není zřetelné, zda jsou schopné odhalit efektivní, či neefektivní vynakládání dotačních prostředků. K tomuto výzkumnému předpokladu lze vyvodit dílčí závěr, že kontrolní mechanismy u všech tří zkoumaných operačních programů jsou skutečně zaměřeny pouze na formální stránku věci. Argumentem pro toto tvrzení je fakt, že předmětem kontrol jsou zejména aktivity, které měly být v rámci projektu realizovány a oprávněnost nákladů, které byly na jejich realizaci vynaloženy, posuzovány pouze z hlediska splnění formálních požadavků na výběr dodavatelů. Přiměřenost vynaložených dotačních prostředků na pořízení výrobků (resp. dodávek) či

služeb není předmětem kontroly. Dokonce i v případech, kdy je zcela evidentní, že vynaložené náklady jsou nepřiměřené pořízenému plnění, avšak byly vynaloženy za splnění všech požadovaných dotačních podmínek (splnění podmínek požadovaných pro výběr zhotovitele, splnění požadované povinné publicity, vazba pořízeného majetku či služeb na plánované aktivity v projektu, atd.) nejsou současné kontrolní mechanismy nastaveny tak, aby umožnily neproplacení těchto nepřiměřených nákladů z dotačních prostředků.

Výzkumný předpoklad č. 3 spočívá v tvrzení, že existuje silný rozpor mezi deklarací cílů strukturálních fondů EU, předpokládaným multiplikačním efektem a dlouhodobou udržitelností výsledků projektů. Pro potvrzení či nepotvrzení tohoto výzkumného předpokladu je nutné přihlédnout k existujícím indikátorům u OP LZZ. V rámci zkoumané oblasti je jednoznačným cílem Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost zvyšování jazykové gramotnosti obyvatel ČR. Ačkoliv není v žádném dokumentu souvisejícím se zkoumanými operačními programy jednoznačně uvedeno, že cílem je dosažení trvalého či alespoň dlouhodobého zvyšování jazykové gramotnosti obyvatel ČR, je více než jasné, že právě to je globálním cílem dotační podpory. Bohužel je nutno konstatovat, že indikátory jsou jednostranně zaměřeny na počet podpořených osob nebo počet nově vytvořených / inovovaných produktů. Žádný ze zkoumaných operačních programů nemá jako indikátor efektivity vynaložených dotačních prostředků stanoven jako indikátor např. procentní snížení / navýšení jazykové gramotnosti po uplynutí 1, 3 či 5 let od ukončení projektu nebo počet osob, které prokazatelně získaly / změnily zaměstnání na základě získané jazykové gramotnosti. V rámci dílčího závěru, který se týká indikátorů zkoumaných operačních programů, lze bez větších pochybností konstatovat, že dlouhodobá udržitelnost výstupů dotačních projektů ve smyslu zvýšení jazykové gramotnosti obyvatel ČR je značně diskutabilní.

3. Projektový cyklus dotačních projektů

3.1 Obecná příprava projektu

Každý projekt, a to nejen ten hrazený z dotačních prostředků, musí vždy vycházet ze širších souvislostí a musí mít zajištěnu perspektivu dlouhodobé udržitelnosti. Respektování širších souvislostí u dotačních projektů zaměřených na zvyšování jazykové gramotnosti a vzdělávání v této oblasti spočívá v analýze demografických trendů (např. velikost věkových skupin dětí navštěvujících různé stupně vzdělávacích zařízení), v respektování existujících a připravovaných strategií orgánů řídících dotační programy (např. rozpor mezi speciálními metodami jazykového vzdělávání dětí navštěvujících praktické – dříve zvláštní – školy a strategií rušení těchto škol a začleňování těchto dětí do standardních základních škol). Současně je při obecné přípravě projektu nutno sledovat i vazbu projektu na existující časový rámec, který je vymezen primárně programovými obdobími EU (nyní 2007 – 2013, následující 2014 – 2020), délkou předškolní (3 – 4 roky) a povinné školní (9 let) docházky a v nespolední řadě je časový rámec, bohužel, ovlivňován i čtyřletým cyklem volebních období, kdy začátek každého volebního období je spojen s přehodnocováním připravovaných a existujících dotačních projektů. V rámci obecné přípravy je rovněž nutné akceptovat i existenci tzv. doby povinné udržitelnosti výstupů projektu, kdy obvykle „hmatatelné“ výstupy projektu musí být zajištěny po celou dobu povinné udržitelnosti (cca. 5 let od data ukončení realizační fáze projektu). Je nutné si uvědomit, že žadatel dotace, tj. subjekt se samostatnou právní subjektivitou, je odpovědný za zajištění aktivit projektu, naplnění jeho indikátorů a zajištění udržitelnosti výstupů projektu po dobu povinné udržitelnosti. Z toho jednoznačně vyplývá, že v časovém rámci od zahájení obecné přípravy projektu až po uplynutí doby povinné udržitelnosti (cca 7 – 8 let) musí být zajištěna existence subjektu v takové formě, v jaké existovala při podání žádosti o dotaci. Subjekt nesmí zaniknout, sloučit se s jiným subjektem, či se stát pouhou organizační složkou jiného subjektu. Obecné přípravě projektu, tj. jakési „předpřípravné fázi“, by mělo vždy předcházet „uvědomění si“ uvedených mantinelů zvažovaného projektu a prokazatelné zajištění neměnnosti těchto mantinelů po dobu existence přípravné a realizační fáze projektu a zejména (což je obvyklým problémem) po celou dobu povinné udržitelnosti výstupů projektu.

3.2 Fáze projektu

Každý dotační projekt financovaný ze strukturálních fondů EU obsahuje několik časových fází, kdy tyto fáze projektu lze definovat jako:

Přípravná fáze projektu

V rámci přípravné fáze projektu je prováděna eventuálním žadatelem o dotační prostředky analýza možností získání dotací. V rámci této analýzy obvykle dochází k posouzení existujících dotačních nabídek v rámci operačních programů EU, k posouzení základních výchozích předpokladů, tj. zda potencionální žadatel o dotaci splňuje požadované podmínky, zda je schopen projekt nejen realizovat (vlastními silami či prostřednictvím externího subjektu), ale i zda je schopen výsledky a výstupy projektu udržet v požadované kvalitě či počtu po celou dobu povinné udržitelnosti projektu (obvykle 5 let od ukončení realizační fáze projektu). V rámci přípravné fáze je nutné posoudit i časové lhůty vymezené vyhlášením výzvy k předkládání žádostí o dotace, lhůty nutné k zajištění dokumentů či informací požadovaných jako povinné přílohy k žádostem o dotace a posoudit časový soulad časových plánů (např. ročního vzdělávacího plánu zaměstnanců) a termínů realizace dotačního projektu. Důležitým prvkem v přípravné fázi je i složení projektového týmu a analýza cash flow finančních prostředků.

Realizační fáze projektu

Realizační fáze je zahájena obvykle bezprostředně poté, kdy žadatel o dotaci obdrží informaci o schválení dotačního projektu a finanční podpory na jeho realizaci. Základním krokem při realizační fázi je obvykle výběr externího subjektu, který bude dodavatelem vzdělávacích služeb, a to striktně dle zákona č. 55/2012 Sb. O veřejných zakázkách (v případě projektů, kde náklady na vzdělávací služby či služby jiného charakteru převyšují 1.000.000 Kč bez DPH) nebo dle dotačních pravidel konkrétního operačního programu. Dalším krokem realizační fáze je reálné zahájení projektu, tj. zahájení souboru vzdělávacích aktivit s cílem zvýšení jazykové gramotnosti účastníků projektu. Každou aktivitu společně s každou jednotlivou úhradou nákladů dotačního projektu je nutno detailně zadokumentovat, a to jak prostřednictvím účetních dokladů, tak i formou fotografií, prezenčních listin či jiným vhodným způsobem.

Samostatnou, avšak často opomíjenou součástí realizační fáze každého projektu spolufinancovaného z operačního programu EU je tzv. povinná publicita. Povinná publicita je neoddělitelnou součástí realizační fáze projektu. Veškeré výstupy projektu, a to jak fyzické (pořízené vybavení, nábytek, přístroje), tak i nehmotné (zejména software, webové stránky projektu), ale i veškerou dokumentaci související s projektem je nutno označit tzv. povinnými logy EU. Povinnými logy publicity jsou v zásadě označení Evropské unie, název příslušného evropského fondu a piktogram konkrétního operačního programu:

„Povinná loga publicity, která musí být uváděna vždy, nejlépe ve formě tzv. banneru jsou:

1. symbol Evropské unie v souladu s grafickými normami stanovenými v příloze I Nařízení (ES) č. 1828/2006 a odkaz na Evropskou unii;

Europäische Union
Evropská unie

2. odkaz na ERDF ve znění „Evropský fond pro regionální rozvoj“;

3. odkaz na přínos intervence Společenství za použití následujícího sloganu: "Evropský fond pro regionální rozvoj: Investice do vaší budoucnosti".

Europäische Union. Europäischer Fonds für
regionale Entwicklung: Investition in Ihre
Zukunft / Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj: Investice do vaší budoucnosti

Vzhledem k tomu, že podstatou dotačních projektů je přerozdělování finančních prostředků, je v rámci realizační fáze vytvářen, resp. dle výše schválené dotace aktualizován předpokládaný finanční plán projektu. Finanční plán projektu představuje soupis předpokládaného čerpání schválených finančních prostředků. Je úzce provázán s časovým harmonogramem aktivit projektu a bezprostředně souvisí s postupem jednotlivých aktivit projektu.

Nejzásadnější finanční částí každého projektu je detailní rozpočet projektu, rozdělený do jednotlivých kapitol. Rozpočet projektu, který tvoří samostatnou přílohu žádosti o dotaci, „je stěžejní součástí celého projektu. Jeho poddimenzováním dojde k nesplnění některých aktivit projektu, případně k nutnosti aktivitu realizovat levnějšími (a tedy méně kvalitními externími subjekty) a naopak k naddimenzování projektu je negativně přihlíženo při bodovém hodnocení projektu a tato skutečnost může být jedním z důvodů neúspěšnosti žádosti o dotaci.“¹⁴

Rozpočet všech dotačních projektů financovaných z operačních programů je členěn na základní kapitoly, které se však dále rozpadají na položky a podpoložky.

Relevantní struktura rozpočtu dotačního projektu je obvykle strukturována takto:

Tabulka č. 1: Struktura rozpočtu projektu

1. PERSONÁLNÍ VÝDAJE
1.1. Hrubá mzda a platy, včetně odvodů zaměstnavatele
1.2. Neplacená dobrovolná práce

¹⁴ RAŠKOVÁ D., KOPEČNÁ J., Rizika v projektech EU, 1. vydání, Praha, nakladatelství Evropa, 2008, ISBN: 87-765-3298-8

2. CESTOVNÍ VÝDAJE
Nečlenění se na podkapitoly
3. VĚCNÉ VÝDAJE
3.1. Odpisy nemovitostí a vybavení
3.2. Výdaje na notáře, technické/finanční poradenství, účetnictví
3.3. Režijní výdaje (nájem, voda, telefony, energie, kancelářský materiál)
3.4. Nákup neinvestičního vybavení
3.5. Nákup materiálů
4. VÝDAJE NA PUBLICITU
4.1. Výroba velkoplošného reklamního panelu a trvalé pamětní desky
4.2. Tisk informační letáků
4.3. Ostatní propagační opatření
5. FINANČNÍ VÝDAJE
5.1. Výdaje na bankovní poplatky
5.2. Bankovní poplatky za vedení kont v cizí měně
5.3. Náklady na bankovní záruky
5.4. Náklady na předfinancování (debetní úroky) nezpůsobilé
6. SLUŽBY POSKYTOVANÉ TŘETÍMY SUBJEKTY
6.1. Výdaje na tlumočnické a překladatelské služby

6.2. Výdaje na experty a poradce
6.3. Výdaje na studie a koncepty
6.4. Nájem prostor pro setkávání, semináře, konference
6.5. Nájem techniky pro setkávání, semináře, konference
6.6. Občerstvení na setkávání, semináře, konference
6.7. Výdaje na přepravné
7. INVESTIČNÍ VÝDAJE
7.1. Nákup pozemků
7.2. Pořízení nemovitosti
7.3. Nákup investičního vybavení
7.4. Stavební výdaje

Zdroj: Vzorová žádost v Benefit 7 dostupná na www.eu.zadost.cz

Realizační fáze projektu po reálném provedení všech plánovaných vzdělávacích aktivit projektu je obvykle zakončena předložením tzv. Žádosti o platbu dotačních prostředků (zkráceně ŽoP) poskytovateli dotačních prostředků. „**Žádost o platbu, a to jak průběžná, tak i žádost závěrečná**, jsou poměrně komplikovaným souborem dokumentů. Navíc je povinnou přílohou Žádosti o platbu obvykle i relativně nesouvisející soubor dokumentů, prakticky bez vazby na vynaložené finanční prostředky.“¹⁵

¹⁵ cil3-ziel3.eu *Příručka pro příjemce*, Dostupné na WWW: http://www.ziel3-cil3.eu/media/cs/2012-03-29_PPP_bez_reviz.pdf

Fáze doby povinné udržitelnosti projektu a jeho monitoringu

Po úplném ukončení projektu, tj. po předání Závěrečné žádosti o platbu společně se Závěrečnou zprávou o projektu a následným obdržáním zbývajících dotačních finančních prostředků, je nutné zajistit tzv. udržitelnost projektu. „Doba tzv. povinné udržitelnosti projektu je obvykle určena v délce 5 let od ukončení realizace projektu. Po tuto dobu nelze jakýmkoliv způsobem měnit zejména stanovené hodnotící indikátory, ale i další výstupy a výsledky projektu.“¹⁶

Smysl povinné udržitelnosti projektu spočívá zejména ve vytvoření tlaku na příjemce dotace v tom smyslu, aby o výstupy z projektu pečovali s péčí řádného hospodáře a aby (v ideálním případě) výstupy z projektu sloužily jako základ pro realizaci dalších rozvojových projektů vzdělávacího charakteru. Je však častým jevem, že příjemce dotace o další návaznosti projektu ztrácí zájem takřka ihned po jeho realizaci a povinná udržitelnost projektu po dobu 5 let je chápána jako „nutné zlo“, které je nutné v rámci získání dotace akceptovat.

Dle zkušeností autorky dotační mechanismy (a to nejen v projektech financovaných z operačních programů EU) nejsou bohužel nastaveny tak, aby alespoň minimálně finančně přispívaly v dlouhodobějším časovém horizontu příjemci dotace na zajištění a údržbu „hmstatelných“ výstupů projektu.

Nad rámec „hmstatelných“ výstupů projektu je nutné archivovat veškerou dokumentaci k realizovaným výběrovým řízením po dobu min. 10 let (dle zákona č. 55/2012 Sb. O veřejných zakázkách) a veškerou dokumentaci související s účetnictvím dotačního projektu obvykle po dobu min. 20 let.

„Monitoring projektu spočívá zejména ve vytváření průběžných monitorovacích zpráv a v závěrečné monitorovací zprávě. Četnost vytváření Zpráv o průběhu projektu je

¹⁶ cil3-ziel3.eu *Realizační dokument Operačního programu Přeshraniční spolupráce*, Dostupné na WWW: <http://www.ziel3-cil3.eu/cs/foerdergrundlagen/rechtsgrundlagen/index.jsp>

shodná s časovými milníky, uvedenými v časovém harmonogramu projektu.“¹⁷ Obvykle je Zpráva vytvářena 1 x za 3 měsíce, přičemž první Zpráva o průběhu projektu je vytvářena do 3 měsíců od podpisu Smlouvy o dotaci. Zpráva o průběhu projektu obsahuje několik kapitol, které obsahují údaje k jednotlivým dílčím částem dotačního projektu.

3.3 Rizika dotačního projektu

Každý dotační projekt samozřejmě obsahuje řadu rizikových bodů, kdy může nastat kolize s pravidly konkrétního dotačního titulu, případně s legislativními předpisy ČR. Každý kolizní bod představuje zejména časové zdržení realizace projektu, případně adaptaci aktivit projektu dle nastalé či vyvolané situace.

Zásadní rizika projektu a zjednodušené návrhy na jejich okamžité řešení jsou prezentovány v níže uvedené tabulce, a to současně s vyznačením míry rizikovosti jednotlivých událostí na stupnici 1 – 10, kdy 1 bod představuje nejnižší riziko, 10 bodů nejvyšší riziko pro realizaci projektu.

Tabulka č. 2: Analýza rizik

1. Nekvalitní záměr projektu, neúplný a nekvalitní předpokládaný rozpočet všech nebo části aktivit projektu
Návrh řešení: Po vypracování detailního záměru projektu a položkového rozpočtu bezprostřední kontrola minimálně 3 nezávislými kontrolory s prokazatelnou zkušeností se shodným typem dotačních projektů. Míra rizika: 10 bodů

¹⁷ cil3-ziel3.eu *Příručka pro příjemce*, Dostupné na WWW: http://www.ziel3-cil3.eu/media/cs/2012-03-29_PPP_bez_reviz.pdf

2. Podhodnocený rozpočet dotačního projektu, opomenutí financování některých aktivit projektu. Návrh řešení: Kontrola položkového rozpočtu subjekty, jejichž činnost je shodná rozpočtovanou činností za účelem ověření reálnosti částek uvedených v dotačním položkovém rozpočtu. Míra rizika: 8 bodů
3. Nesprávné provedení výběrového řízení na výběr dodavatele projektu v minulosti (tj. v době před samotným zvažováním projektu) Návrh řešení: Tuto situaci nelze řešit, v takových případech nelze požadovat proplacení příslušného výdaje v rámci dotačního projektu. Míra rizika: 5 bodů
4. Umístění a použití prvků povinné publicity v souladu s dotačními pravidly konkrétního operačního programu Návrh řešení: Průběžně s realizací projektu zajistit odbornou kontrolu dodržení povinné publicity. Míra rizika: 2 body
5. Změny členů projektového týmu v průběhu přípravy či realizace projektu Návrh řešení: Vytvoření „stínového“ projektového týmu, který se bude účastnit všech zásadních jednání o projektu. Míra rizika: 1 bod

Zdroj: vlastní

3.4 Projektový tým

Každý dotační projekt by měl mít ještě před jeho samotnou realizací stanoven tzv. projektový tým s přesným vymezením odpovědnosti a pravomocí každého člena tohoto týmu.

Složení projektového týmu má zásadní vliv na úspěšný a bezproblémový průběh celého dotačního projektu. Obvyklé pozice obsazované při tvorbě projektových týmů jsou tyto tři pozice v projektovém týmu:

- **hlavní koordinátor projektu**
- **odborný manažer vzdělávacích aktivit projektu**
- **finanční manažer projektu**

Odpovědnosti, kompetence a rozhodovací pravomoci jsou upraveny takto:

„**Hlavní koordinátor projektu** je odpovědný za komplexní realizaci celého projektu, za provádění všech činností v souladu s dotačními pravidly konkrétního operačního programu, je kompetentní vytvářet monitorovací zprávy a žádosti o platby a má pravomoc kontrolovat ostatní členy projektového týmu a nařizovat jim provádění úkolů.“¹⁸

„**Odborný manažer vzdělávacích aktivit projektu** je odpovědný za realizaci veškerých aktivit vzdělávacího charakteru v rámci projektu, za zajištění opatření povinné publicity projektu, za informování veřejnosti o projektu vhodnými způsoby (inzerce v médiích, pořádání informačních seminářů) a je oprávněn rozhodovat o tom, který subjekt bude osloven v rámci výběrového řízení na dodavatele externích služeb a dodávek.“¹⁹

„**Finanční manažer** je odpovědný zejména za vedení odděleného analytického účetnictví projektu, za založení a správu účtu určeného výhradně k finančním transakcím dotačního projektu, za příjem finančních prostředků od poskytovatele dotace, za archivaci

¹⁸ eu-zadost.cz *Vzorová Projektová žádost Benefit 7, záložka personální obsazení projektu*, Dostupné na WWW: <https://www.eu-zadost.cz/uvod.aspx>

¹⁹ eu-zadost.cz *Vzorová Projektová žádost Benefit 7, záložka personální obsazení projektu*, Dostupné na WWW: <https://www.eu-zadost.cz/uvod.aspx>

účetních dokladů a je kompetentní komunikovat s dodavateli o náležitostech účetních dokladů (faktur).“²⁰

Členové projektového týmu mohou být obvykle za svoji činnost na projektu finančně odměněni. „Odměna se odvíjí od počtu hodin, který je uveden u každé pracovní pozice a který si žadatel určuje sám. Hodinová sazba odměňování se odvíjí od způsobu pracovně-právního vztahu členů projektového týmu k žadateli (resp. příjemci dotace). V případě, že pracovně-právním vztahem je Dohoda o provedení práce nebo Dohoda o pracovní činnosti, se hodinová sazba odvíjí od portálu Ministerstva práce a sociálních věcí (www.MPSV.cz/mzdyaplaty).“

Na tomto portále jsou poměrně detailně vymezeny takřka všechny pracovní pozice relevantní pro projekty financované z dotačních zdrojů, a to i s příslušnou hodinovou sazbou v Kč. V případech, kdy členové projektového týmu nejsou s příjemcem dotace v žádném pracovně-právním vztahu, jedná se o pouhou refundaci mzdy, kdy příjemce dotace obdrží v rámci projektu proplacenu pracovní dobu zaměstnanců pracujících na projektu v sazbách jejich běžné hodinové mzdy.“²¹

3.5 Pravidla a nároky na výběr dodavatelů

Výběr dodavatelů stavebních prací, služeb či dodávek, které jsou hrazeny z veřejných prostředků, ze státního rozpočtu ČR, nebo z prostředků EU, je vymezen zákonem č. 55/2012. Sb. O zadávání veřejných zakázek. Nad rámec tohoto zákona jsou povinnosti zadavatelů veřejných zakázek (tj. příjemců dotací) vymezeny i dotačními pravidly, příručkami pro příjemce dotací a zejména mnoha desítkami příloh těchto

²⁰ eu-zadost.cz *Vzorová Projektová žádost Benefit 7, záložka personální obsazení projektu*, Dostupné na WWW: <https://www.eu-zadost.cz/uvod.aspx>

²¹ cil3-ziel3.eu *Příručka pro příjemce*, Dostupné na WWW: http://www.ziel3-cil3.eu/media/cs/2012-03-29_PPP_bez_reviz.pdf

příruček. Základní zásady při výběru dodavatelů jsou vymezeny v odst. 1, § 6 zákona č. 55/2012 Sb. jako povinnost zadavatele dodržovat zásady transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace. Toto na první pohled velice jednoduché ustanovení je zcela zásadní pro jakékoliv zadávací řízení. Zajištění transparentnosti zadávacího řízení pro všechny uchazeče spočívá zejména v informační povinnosti o vyhlášeném zadávacím řízení a v poskytnutí dostatečných informací o zadávacím řízení všem potenciálním dodavatelům. Zajištění rovného zacházení spočívá v dodržení zásady, že konkrétní informace či podmínky o zadávacím řízení musí být známy všem potenciálním uchazečům (konkrétně se jedná např. o poskytování dodatečných informací o předmětu poptávané služby či dodávky v rámci probíhajícího zadávacího řízení nikoliv jen uchazeči, který dodatečnou informaci vyžadoval, ale i všem ostatním potenciálním uchazečům). Zajištění zákazu diskriminace potenciálních uchazečů spočívá v nastavení takových podmínek pro podání nabídek do zadávacího řízení, které nebudou jakkoliv diskriminační pro potenciální uchazeče a umožní nejširšímu možnému okruhu těchto uchazečů podat svou nabídku. Za diskriminační podmínku pro podání nabídky se obecně považuje např. povinnost doložit realizované zakázky nad určitý finanční limit, povinnost sídla nebo místa podnikání uchazeče v určité vymezené lokalitě, apod.

Dodržení všech tří výše uvedených zásad je u dotačních projektů nutné nejen při stanovení podmínek pro zadávací řízení a v jeho průběhu, ale i v období vymezeném pro realizaci samotného předmětu veřejné zakázky. V rámci povinnosti dodržení uvedených zásad tedy není možné např. prodlužovat dobu pro realizaci zakázky nebo měnit předmět zakázky tak, že by jej byli schopni realizovat i jiní než vybraní uchazeči o veřejnou zakázku. Kontrola dodržování těchto zásad je obvykle třístupňová, kdy v rámci prvního stupně jsou předmětem kontroly podmínky pro podání nabídek do zadávacího řízení, v rámci druhého stupně je předmětem kontroly samotný průběh zadávacího řízení (podané nabídky, způsob jejich hodnocení, eventuální zdůvodnění nejasností, informování všech uchazečů, kteří podali nabídku, o průběhu zadávacího řízení). V rámci třetího, posledního stupně je předmětem kontroly dodržení podmínek pro potenciálního uchazeče stanovených na začátku zadávacího řízení po celou dobu jeho realizace (zejména dodržení stanoveného časového rámce a soulad mezi požadovaným a realizovaným předmětem veřejné zakázky).

Pravidla a nároky na výběr dodavatelů však nejsou vymezeny jen uvedenými třemi obecnými zásadami. Dalším vymezením jsou předpokládané finanční objemy veřejných zakázek, od kterých se odvíjí i způsob zadávacího řízení a povinnosti spojené s konkrétním způsobem zadání zakázky.

V rámci projektů zaměřených na zvyšování jazykové gramotnosti jsou poptávány zejména dodávky a služby. V případech, kdy je předpokládána hodnota veřejné zakázky vyšší jak 1.000.000,- Kč bez DPH, je zadavatel (příjemce dotace) povinen postupovat dle zákona č. 55/2012 Sb. Povinnosti, které jsou uvedeny pouze v příslušné příručce pro příjemce dotace a nejsou uvedeny v zákoně č. 55/2012 Sb. (např. počet subjektů, které mají být přímo písemně vyzvány k podání nabídky, nad rámec zveřejnění zadávacího řízení na webu či jiným obdobným způsobem), musí zadavatel implementovat do podmínek zadávacího řízení. Zde je možno definovat tu zásadu, že příjemce dotace je povinen postupovat při vyhlašování zadávacího řízení vždy podle přísnějšího ustanovení, bez ohledu na to, zda je takové ustanovení uvedeno v zákoně nebo v dotačních pravidlech a příručkách.

3.6 Dílčí závěry

Komplexní realizace dotačního projektu jednoznačně vyžaduje rozsáhlý soubor zkušeností, ideálně s projekty realizovanými z totožného operačního programu. Jakýkoliv subjekt – v případě zkoumaných operačních programů zejména vzdělávací zařízení všech stupňů, případně komerční subjekty zvyšující jazykovou gramotnost vlastních zaměstnanců – by měl disponovat zkušeným a stabilním týmem odborníků, protože realizovat (jakýkoliv) dotační projekt bez předchozích zkušeností je značně rizikovým podnikem. Každý žadatel o dotaci má možnost kdykoliv požádat příslušné pracoviště poskytovatele dotace o konzultaci, avšak ani ta nejlepší konzultace nenahradí zkušenosti z dotační praxe. Převážná většina subjektů žádá o dotace pouze jednou, neboť mimořádně náročná administrativa ve většině případů odradí téměř každý subjekt od opakovaného podání žádosti o dotaci. Subjekty, které jsou žadateli o dotace z OP VK, OP LZZ, či OP PS, ve většině případů nedisponují vlastním zaměstnancem - odborníkem na dotační problematiku – a dotační projekt klopotně realizují vlastními silami, nebo si jej nechají

komplexně administrovat externím subjektem. Z hlediska stanoveného prvního výzkumného předpokladu této diplomové práce – výzkumného předpokladu č. 1 - lze konstatovat, že mimořádně náročná administrativa spojená již se samotným podáním žádosti o dotaci v mnoha případech nedává potencionálním žadatelům jinou možnost, než se obrátit se žádostí o spolupráci na externí subjekt. Bohužel, této situace mnohé komerční subjekty využívají (zneužívají) v tom smyslu, že hromadně nabízejí potencionálním žadatelům komplexní administraci dotačních projektů, přičemž dotační projekty zpracovávané externími subjekty obsahují požadavky žadatelů pouze okrajově a většina aktivit a rozpočtovaných nákladů dotačního projektu je do žádosti o dotaci zahrnuta pouze s jediným cílem – maximalizovat „výtežnost“ dotačních finančních prostředků na úkor oficiálního žadatele o dotaci. Většině komerčních subjektů je zcela lhostejná smysluplnost dotačního projektu, reálnost jeho povinné udržitelnosti nebo dodržení ustanovení dotačních pravidel – cílem je pouze maximalizace zisku, smysluplnost dotačního projektu se tak dostává na vedlejší kolej. Logickou se pak stává otázka, kdo je za tento stav odpovědný, resp. co je příčinou tohoto stavu. Příčinu je nutno hledat již ve fázi přípravy aktuálního programového období 2007 – 2013, kdy byly nastaveny tak byrokratické a administrativně náročné dotační mechanismy, že žadatelé bez předchozích zkušeností, ale se snahou či potřebou získat dotaci, jsou prakticky „lovnou zvěří“ pro komerční subjekty pohybující se v dotační oblasti. Zde je na místě známá otázka „Cui bono“ čili „Komu ku prospěchu“...

4. Analýza indikátorů zkoumaného operačního programu

4.1 Analýza indikátorů Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost

Objem finanční alokace na Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost činí „celkem 1,88 mld. €, což činí přibližně 7 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro Českou republiku. Z českých veřejných zdrojů je financování programu navýšeno o dalších 0,33 mld. €.“²²

Vnitřně je OP LZZ členěn na tzv. prioritní osy, jejichž prostřednictvím jsou podporovány charakterově odlišné typy dotačních projektů:

„Prioritní osa 1 - Adaptabilita

Cílem prioritní osy 1 je předcházení nezaměstnanosti prostřednictvím podpory investic do rozvoje lidských zdrojů a moderních systémů jejich řízení.

Prioritní osa 2 - Aktivní politiky trhu práce

Cílem prioritní osy 2 je zlepšení přístupu k zaměstnání, trvalé začlenění osob hledajících zaměstnání a prevence nezaměstnanosti skupin ohrožených na trhu práce.

²² Operační Program Lidské zdroje a zaměstnanost, *Finanční alokace 2007 - 2013*, [online], dostupné na WWW: <http://www.esfcr.cz/07-13/oplzz/prioritni-osy>

Prioritní osa 3 - Sociální integrace a rovné příležitosti

Cílem prioritní osy 3 je pomoc osobám ohroženým sociálním vyloučením, zvyšování kvality a dostupnosti sociálních služeb a zavedení opatření vedoucích ke zvyšování zaměstnatelnosti těchto osob včetně prosazování rovných příležitostí žen a mužů na trhu práce.

Prioritní osa 4 - Veřejná správa a veřejné služby

Cílem prioritní osy 4 je zvýšení institucionální kapacity, kvality, efektivnosti a transparentnosti činností institucí veřejné správy a zvyšování kvality a dostupnosti veřejných služeb.

Prioritní osa 5 - Mezinárodní spolupráce

Cílem prioritní osy 5 je podpora mezinárodní spolupráce v rámci rozvoje lidských zdrojů.²³

Z hlediska podpory jazykové gramotnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů je nejdůležitější prioritní osa 1 – Adaptabilita. V detailním vymezení aktivit, které jsou v rámci této aktivity podporovány, je výslovně uvedeno, že „vytvoření podmínek pro standardní dlouhodobou konkurenceschopnost na evropském trhu vyžaduje kvalifikovanou, adaptabilní a mobilní pracovní sílu, podmínku jejího udržení v pracovních aktivitách a zajištění profesní mobility představují **zejména jazykové dovednosti**“²⁴

²³ Operační Program Lidské zdroje a zaměstnanost, *Finanční alokace 2007 - 2013*, [online], dostupné na WWW: <http://www.esfcr.cz/07-13/oplzz/prioritni-osy>

²⁴ msmt.cz *Prováděcí dokument Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost*, Dostupné na WWW: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/provadeci-dokument-op-vk>

Indikátory související s podporovanou aktivitou zvyšování jazykové gramotnosti u Prioritní osy 1 jsou rozděleny dle druhu na vstupy, výstupy, výsledky a dopady.

U vstupů (do OP LZZ) je indikátorem Celkový rozpočet na oblast podpory 1 a Celková výše proplacené podpory. Za naplnění obou těchto indikátorů vstupů je odpovědný garant OP LZ, tj. MPSV. Cílová hodnota u každého z těchto dvou indikátorů je (548 077 411 €), tj. tato uvedená částka musí být proplacena v programovém období let 2007 – 2013 na projekty související zejména se zvyšováním jazykové gramotnosti.

U výstupů (z OP LZZ) jsou indikátory Počet podpořených projektů (cílová hodnota 1870 projektů, odpovědným garantem je MPSV), Počet podpořených osob (cílová hodnota 296.000 osob, odpovědným garantem jsou příjemci dotací), Počet podpořených organizací (cílová hodnota 1170 podpořených subjektů, odpovědným garantem jsou příjemci dotací) a Počet nově vytvořených / inovovaných produktů (cílová hodnota 1990 produktů, odpovědným garantem jsou příjemci dotací). Všechny uvedené hodnoty jsou vztaženy k programovému období 2007 – 2013.

U výsledků (z OP LZZ) jsou indikátory Počet úspěšných absolventů kurzu (cílová hodnota 197 300 osob se získaným dokladem o jazykové kvalifikaci, odpovědným garantem jsou příjemci dotací), Podíl úspěšně podpořených osob (cílová hodnota 80% absolventů k zaměstnání či dalším studiu po uplynutí 6 měsíců od ukončení kurzu, odpovědným garantem jsou příjemci dotací). Výdaje podniků na vzdělávání zaměstnanců (cílová hodnota zvýšení nákladů u podniků s 10 – 49 zaměst. o 51,6%, s 50 – 249 zaměst. o 50,4% a s 250 a více zaměst. o 55,2%, odpovědným garantem jsou příjemci dotací). Všechny uvedené hodnoty jsou rovněž vztaženy k programovému období 2007 – 2013.

U dopadů (z OP LZZ) je jediným stanoveným indikátorem Efektivnost podpořených projektů. U tohoto indikátoru CÍLOVÁ HODNOTA A GARANT NEJSOU STANOVENY.

Indikátory a jejich kvantifikace

Tabulka č. 3: Indikátory OP LZZ a jejich kvantifikace

Druh indikátoru	Kód národního číselníku	Název indikátoru	Měrná jednotka a vymezení	Cílová hodnota	Zdroj dat
Vstupy		Celkový rozpočet na oblast podpory 1.1	EUR	548 077 411 €	OP LZZ
		Celková výše proplacených prostředků	EUR	548 077 411 €	MPSV
Výstupy	49.12.01	Počet podpořených projektů	Počet podpořených projektů	1 870	MPSV
	07.41.00	Počet podpořených osob – celkem	Počet osob (v členění dle 1828/06, příloha 23)	296 000	Příjemci
	07.45.00	Počet podpořených organizací	Počet podpořených organizací	1 170	Příjemci
	07.57.00	Počet nově vytvořených/ inovovaných produktů	Počet produktů	1 990	Příjemci
Výsledky	07.46.13	Počet úspěšných absolventů kurzů – celkem	Počet podpořených osob, které získaly kvalifikaci/doklad o kvalifikaci	197 300	Příjemci
	07.46.16	Podíl úspěšně podpořených osob	Podíl podpořených osob v zaměstnání nebo dalším vzdělávání 6 měsíců po ukončení podpory	80 %	Hodnotící studie, min. 2krát za období
06.38.24 06.38.25 06.38.26		Výdaje podniků na vzdělávání zaměstnanců	Výše podnikových nákladů na vzdělávání v přepočtu na účastníka podle velikosti podniku (porovnání s EU-25, EUR v PPS) v % □ 10-49 zam. □ 50-249 zam. □ 250 a více zam.	zvýšení o 20 %, tj. na 51,6 % 50,4 % 55,2 %	Eurostat (sledování 2krát za programové období)

Dopady	43.07.02	Efektivnost podpořených projektů	Vyhodnocení na základě evaluačních studií	---	Evaluační studie
--------	----------	----------------------------------	---	-----	------------------

Zdroj: Metodika monitorovacích indikátorů OP LZZ

Popsané indikátory jsou vztaženy na celý Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost a jejich splněním dojde k naplnění cílů operačního programu v plném nebo částečném rozsahu. Prostřednictvím tohoto operačního programu jsou podporovány samozřejmě i jiné aktivity, které přímo nesouvisejí se zvyšováním jazykové gramotnosti, nicméně z uvedeného přehledu monitorovacích indikátorů vyplývá zaměření operačního programu na jazykové kurzy a jiné vzdělávací aktivity jazykového charakteru.

Uvedené indikátory je nutné samozřejmě analyzovat z hlediska vytčených dílčích cílů diplomové práce.

Prvním dílčím cílem je provést analýzu stávajících operačních programů na podporu jazykové gramotnosti, jejich indikátorů a hodnotících i kontrolních mechanismů. Tento cíl byl v rámci této kapitoly diplomové práce splněn, indikátory byly analyzovány a představeny v plném rozsahu tak, jak jsou definovány v Operačním programu Lidské zdroje a zaměstnanost.

Druhým dílčím cílem je definovat parametry či oblasti pro hodnocení efektivnosti vynakládání veřejných prostředků ze strukturálních fondů na projekty podporující jazykovou gramotnost. Tento dílčí cíl vztažený k prezentovaným indikátorům je možno označit za relevantní. Samotné uvedené indikátory jsou parametry pro hodnocení efektivnosti vynakládání veřejných prostředků, avšak tyto indikátory byly stanoveny z rozhodnutí iniciátorů Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost. Aby bylo možno (lépe a výstižněji) definovat parametry pro hodnocení efektivnosti vynakládání veřejných prostředků, je nutno provést detailní analýzu dotačních projektů. Tato analýza je předmětem druhé části diplomové práce a přesněji, a výstižněji navržené parametry (v porovnání se stávajícími indikátory) tedy budou popsány v druhé části diplomové práce.

Třetím dílčím cílem je navrhnout přiměřené způsoby kontroly kvality projektu v jeho jednotlivých fázích. Pro naplnění tohoto dílčího cíle je rovněž nutné provést detailní

analýzu dotačních projektů. Tato analýza je předmětem druhé části diplomové práce. Z výčtu uvedených indikátorů však vyplývá, že současný způsob kontroly se zaměřuje prakticky výhradně na splnění kvantifikovatelných (číselně vyjádřitelných) indikátorů dotačních projektů, zatímco kvalifikační indikátory nejsou v rámci Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost vůbec určeny. Názornou ukázkou je indikátor Počet úspěšných absolventů kurzů, kde předmětem kontroly je pouze počet absolventů, ale již nikoliv úroveň jejich jazykové gramotnosti posuzovaná dle Společného evropského referenčního rámce (stupně znalosti cizího jazyka A1,A2,B1,B2,C1,C2).

Závěrem je nutné také shrnout problematiku indikátorů Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost jako celku.

Zásadním faktem je již samotná podstata a smysl monitorovacích indikátorů, protože jejich splnění (či nesplnění) deklaruje úspěšnost (či neúspěšnost) celého Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost. Z tohoto východiska se odvíjí silný tlak na splnění všech indikátorů v plném rozsahu, a to téměř „za každou cenu“. Tento tlak je vyvíjen orgány EU na odborného garanta operačního programu v ČR, kterým je MPSV a následně je tento tlak přenášen na žadatele či příjemce dotačních prostředků. Splnění indikátorů v jednotlivých dotačních projektech a jejich kontrola je tak podřízena „globálnímu“ zájmu naplnění indikátorů celého Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost.

Dalším faktem je striktní vymezení indikátorů jako kvantifikovatelných (číselně vyjádřitelných) ukazatelů a absence indikátorů kvalitativních. U vybraných indikátorů, kterými jsou zejména Počet podpořených projektů, Počet podpořených osob, Počet úspěšných absolventů kurzů a Podíl podpořených osob v zaměstnání nebo dalším vzdělávání 6 měsíců po ukončení podpory, zcela chybí posouzení jejich kvalitativní stránky. Indikátor Počet úspěšných absolventů kurzů nevypovídá nic o kvalitě a úrovni získané jazykové gramotnosti, rovněž indikátor Podíl podpořených osob v zaměstnání nebo dalším vzdělávání 6 měsíců po ukončení podpory nevypovídá nic o tom, zda důvodem uplatnění v zaměstnání či studiu 6 měsíců po absolvování jazykového kurzu byla získaná jazyková gramotnost, či zcela jiný faktor.

Neméně závažným faktem je absence provázanosti indikátorů s obecně platnými metodami pro posuzování jazykové gramotnosti obyvatelstva. Společný evropský referenční rámec (SEER), jako základní metoda hodnocení znalosti cizího jazyka, není v rámci Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost vůbec reflektována. Ve vymezení Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost u indikátorů Počet podpořených osob a Počet úspěšných absolventů kurzů, zcela chybí podmínka dosažení alespoň minimální znalosti cizího jazyka dle stupnice SEER. Poskytovatelem vzdělávacích aktivit pro zvýšení jazykové gramotnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů tak může být prakticky jakýkoliv subjekt, který splňuje zákonné podmínky pro tento typ podnikání. Odborná znalost těchto vzdělávacích subjektů není Operačním programem Lidské zdroje a zaměstnanost ani vymezena ani kontrolována.

4.2 Dílčí závěry

Dílčí závěry z kapitoly 4 Analýza indikátorů zkoumaného operačního programu (OP LZZ) vycházejí zejména ze stanoveného druhého a třetího výzkumného předpokladu stanovených v rámci výzkumu této diplomové práce. V rámci ověřování výzkumného předpokladu č. 2, který spočívá v tvrzení, že formální kontrolní mechanismy jsou nedostačující, proto ve velké míře dochází k neefektivnímu vynakládání prostředků, je nutné zhodnotit především indikátory Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost. Zcela základní podmínkou každého dotačního projektu je naplnění stanovených monitorovacích indikátorů. Jsou – li tyto indikátory naplněny, je na dotační projekt pohlíženo jako na úspěšně realizovaný, a to i v případech, kdy je dotace z jakéhokoliv jiného důvodu např. krácena nebo jinak korigována. Současné nastavení monitorovacích indikátorů je velmi vypovídající o tom, jak je ze strany poskytovatele dotací pohlíženo na problematiku efektivnosti vynaložených dotačních prostředků- indikátory sledující objem vyplacených dotačních prostředků, počet osob, které prošly kurzy, zvyšování jazykové gramotnosti, nebo počet jazykových kurzů, které vznikly, nebo byly inovovány z dotačních prostředků, jsou jednoznačně kvantifikovány. Indikátor s názvem Efektivnost vynaložených prostředků není kvantifikován vůbec a není ani uveden konkrétní způsob jeho vyhodnocování. Takto nastavené indikátory u operačních programů, zaměřených na

zvyšování jazykové gramotnosti vypovídají o efektivnosti vynaložených prostředků více než cokoliv jiného.

V rámci ověřování výzkumného předpokladu č. 3, který spočívá v tvrzení, že existuje silný rozpor mezi deklarací cílů strukturálních fondů EU, předpokládaným multiplikačním efektem a dlouhodobou udržitelností výsledků projektů, je nutné posuzovat zejména problematiku udržitelnosti výsledků dotačních projektů. Cíle v oblasti zvyšování jazykové gramotnosti obyvatel EU jako celku jsou definovány v akčním plánu „Podpora jazykového vzdělávání a jazykové rozmanitosti“²⁵. V tomto dokumentu je na mnoha místech jednoznačně uvedeno, že cílem podpory jazykové gramotnosti je její zvýšení a trvalé udržení. V souvislosti s předpokládaným zvýšením jazykové gramotnosti obyvatel EU jako celku je očekáván i multiplikační efekt, který spočívá ve zvýšení kvalifikace a konkurenceschopnosti obyvatel v rámci globálního trhu práce a mobility pracovních sil. Dlouhodobá udržitelnost výstupů dotačních projektů zaměřených na zvyšování jazykové gramotnosti není prakticky vůbec řešena. Stávající kontrolní mechanismy nejsou schopné tuto udržitelnost kontrolovat. Jako návrhové opatření v dílčím závěru k problematice dlouhodobé udržitelnosti výstupů dotačních projektů by bylo vhodné nastavit takové kontrolní mechanismy, které by v pravidelných intervalech po uplynutí 1, 3 nebo 5 let od ukončení projektu přezkušovaly osoby, které se účastnily jazykového kurzu spolufinancovaného z dotačních prostředků EU. Bohužel, je nutno konstatovat, že ze samotné podstaty a smyslu zvyšování jazykové gramotnosti obyvatel ČR není možno využití získané jazykové gramotnosti konkrétněji sledovat, neboť cílem je zvýšení mobility pracovních sil.

²⁵ Ec.europa.eu *Akční plán „Podpora jazykového vzdělávání a jazykové rozmanitosti“*, Dostupné na WWW: http://ec.europa.eu/languages/eu-language-policy/action-plan-for-languages_cs.htm

5. Analýza Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost ve vazbě na definované výzkumné předpoklady

Hlavní částí prezentované diplomové práce je provedení analýzy konkrétních problematických oblastí v Operačním programu Lidské zdroje a zaměstnanost jako součásti strukturálních fondů EU s cílem potvrdit, nebo naopak nepotvrdit tvrzení, která jsou obsažena ve třech výzkumných předpokladech definovaných na začátku diplomové práce. Při bližší konkretizaci se jedná o detailní analýzu Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost, který bude analyzován takovým způsobem, aby všechna 3 tvrzení uvedená v definovaných výzkumných předpokladech byla potvrzena, či nikoliv.

Způsob provedení analýzy bude vycházet ze způsobu, který je definován jako metoda ověření v popisu definovaných výzkumných předpokladů. Podstatou analýzy bude kvantifikace (tedy číselné vyjádření) informací získaných v jejím průběhu dostatečně zřetelným a transparentním způsobem. V těch případech, kdy kvantifikace získaného objemu konkrétních informací nebude možná, bude proveden kvalitativní souhrn získaných informací.

Vzhledem k charakteru definovaných výzkumných předpokladů byly pro realizaci analýzy primárně vybírány ti příjemci dotací, kteří jsou komerčními podnikatelskými subjekty (s.r.o. nebo a.s.). U komerčních subjektů, v porovnání např. se subjekty veřejnoprávního sektoru, lze totiž nejvíce transparentním způsobem prezentovat tvrzení uvedená ve výzkumných předpokladech. Tyto komerční subjekty mají samozřejmě jako příjemci dotací povinnost zveřejňovat veškeré informace týkající se využití poskytnutých dotačních prostředků, avšak tuto povinnost mají pouze ve vztahu k poskytovateli dotací a ke kontrolním orgánům ČR a EU. Oslovené podnikatelské subjekty poskytly informace pro vypracování analytické části této diplomové práce pouze s podmínkou, že jejich identita bude v diplomové práci změněna. Bez akceptace této podmínky by nebylo možné získat relevantní data, a proto jsou na základě této podmínky jména komerčních subjektů v dalších textu diplomové práce změněna. Tato skutečnost však nemá žádný vliv na

informace, které jsou v analytické části prezentovány kvantitativním či kvalitativním způsobem.

5.1 Výzkumné předpoklady ve vazbě k Operačnímu programu Lidské zdroje a zaměstnanost

Primárními podporovanými aktivitami Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost jsou „další profesní vzdělávání zaměstnanců podporované zaměstnavateli o odborném vzdělávání zaměstnanců a zaměstnavatelů zaměřeném zejména na prohloubení, rozšíření, zvýšení, obnovení nebo udržení kvalifikace; o klíčové (obecné) dovednosti, které zvyšují udržitelnost zaměstnání a zaměstnatelnost na trhu práce (informační technologie, komunikační dovednosti, **jazyková příprava**, apod.)“²⁶.

Ve vztahu k tomuto operačnímu programu bude cílem analýzy ověření tvrzení obsažených ve výzkumných předpokladech č. 1, 2 a 3, tj.:

„Existuje (skrytá či otevřená) substituce primárních příjemců podpory z OP LZZ z řad firem za jiné komerční subjekty jako příjemce dotace ze strukturálních fondů, která má vliv na ekonomickou efektivnost prostředků vynakládaných na jazykové vzdělávání zaměstnanců.“

"Formální kontrolní mechanismy jsou nedostačující, proto ve velké míře dochází k neefektivnímu vynakládání prostředků."

„Existuje silný rozpor mezi deklarací cílů strukturálních fondů EU, předpokládaným multiplikačním efektem a dlouhodobou udržitelností výsledků projektů“

5.1.1 Ověření výzkumného předpokladu č. 1 (1. část)

Výzkumný předpoklad č. 1 je v rámci celé prezentované diplomové práce nejvíce kontroverzním tvrzením, neboť v podstatě tvrdí, že oficiální žadatelé o dotace jsou pouze

²⁶ EVROPSKÝ SOCIÁLNÍ FOND V ČR, *Prováděcí dokument Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost*, [online], dostupné na WWW: <http://www.esfcr.cz/file/7297/>

„zprostředkovatelé“, skrze které je realizován cash flow dotačních prostředků ke skutečně koncovým článkům dotačního řetězce, kterými jsou dodavatelské firmy realizující dodávky a služby konkrétních dotačních projektů. Podstatou kontroverze je skutečnost, že tyto koncové dodavatelské firmy vystupují v mnoha případech rovněž i na začátku celého dotačního procesu jako konzultanti dotačního záměru a administrátoři kompletní žádosti o dotaci.

Zcela v souladu se způsobem ověřování platnosti výzkumného předpokladu č. 1 byl vybrán vhodný vzorek zkoumaných příjemců dotací, kdy primárně byly vybírány komerční subjekty. Vhodný vzorek respondentů byl vybrán dle následujících kritérií:

- z hlediska maximální shody obsahového hlediska analyzovaných dotačních projektů a tématu diplomové práce byly vybrány komerční subjekty, které realizovaly dotační projekt v rámci prvních tří prioritních os Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost (Prioritní osa 1 – Adaptabilita, Prioritní osa 2 – Aktivní politiky trhu práce, Prioritní osa 3 – Sociální integrace a rovné příležitosti). V rámci dalších dvou prioritních os (Prioritní osa 4 – Veřejná správa a veřejné služby a Prioritní osa 5 – Mezinárodní spolupráce) jsou realizovány projekty pouze subjekty z veřejnoprávního sektoru.
- z časového hlediska byly vybrány ty dotační projekty, které byly ukončeny v termínu do 28.2.2013
- z hlediska velikosti příjemce dotace byly do vzorku potencionálních respondentů zahrnuty všechny komerční subjekty bez ohledu na počet zaměstnanců.

Na základě těchto kritérií byl z měsíčně zveřejňovaného seznamu příjemců dotací z OP LZZ ²⁷ vytvořen seznam potencionálně vhodných respondentů pro analýzu tvrzení

²⁷ EVROPSKÝ SOCIÁLNÍ FOND V ČR, *Statistická data čerpání*, [online], dostupné na WWW: <http://www.esfcr.cz/statisticka-data-cerpani>

uvedeného ve výzkumném předpokladu: „Existuje (skrytá či otevřená) substituce primárních žadatelů za komerční subjekty jako příjemce prostředků ze strukturálních fondů, která má významně negativní vliv na kvalitu projektů, a tím i na efektivnost vynakládaných prostředků“.

Tabulka č. 4 - Seznam subjektů oslovených se žádostí o spolupráci v rámci DP

Osa 1	Osa 2	Osa 3 Sociální integrace
Adaptabilita	Aktivní politiky trhu práce	a rovné příležitosti
CHINSON s.r.o.	POWER s.r.o.	EDUCA a.s.
FROST, a.s.	LINDAR a.s.	ELGOR s.r.o.
WOMTAB, s.r.o.	E – LINKA s.r.o.	ABC Praha a.s.
Orca plast, s.r.o.	B-CONTROLS a.s.	ML k.s.
Alfa Control s.r.o.	JUSTIN LK k.s.	ESPOK s.r.o.
MODRÉ ŽELEZÁRNY, a. s.	JOBS a.s.	WORRER s.r.o.
GRAN akciová společnost	POWER a.s.	Lungo s.r.o.
LB MILS, s.r.o.	ELEKCE CZ a.s.	
CYLINDERS a.s.	LAMBDA s.r.o.	
Swiss hardware, s.r.o.		
VAREO k.s.		

Zdroj: vlastní

Všechny potencionálně vhodné subjekty byly osloveny formou specifického dotazníku se souborem 10 otázek, kdy u poloviny kladených otázek subjekt odpovídal dle předem definované stupnice odpovědí. Dotazník včetně zpracovaných grafů je uveden v příloze této diplomové práce.

Dotazník byl zasílán předem vybraným komerčním společnostem, které byly příjemci dotačních prostředků z OP LZZ, nebyl tedy distribuován plošně a anonymně. Z tohoto důvodu tedy bylo možno po zpětném obdržení vyplněných dotazníků přiřadit konkrétní odpovědi konkrétním komerčním subjektům. V Prioritní ose 1 na dotazník reagovalo z 11 oslovených subjektů celkem 5 subjektů, v Prioritní ose 2 z 9 oslovených subjektů reagovaly jen 3 a v Prioritní ose 3 reagovaly ze 7 oslovených subjektů jen 2.

Rekapitulace obdržených vyplněných dotazníků:

Tabulka č. 5 – Přehled subjektů reflektujících na žádost o spolupráci na DP

Osa 1	Osa 2	Osa 3 Sociální integrace
Adaptabilita	Aktivní politiky trhu práce	a rovné příležitosti
CHINSON s.r.o. ANO	POWER s.r.o. ANO	EDUCA a.s. ANO
FROST, a.s. NE	LINDAR a.s. NE	ELGOR s.r.o. ANO

WOMTAB, s.r.o.	ANO	E – LINKA s.r.o.	NE	ABC Praha a.s.	NE
Orca plast, s.r.o.	NE	B-CONTROLS a.s.	NE	ML k.s.	NE
Alfa Control s.r.o.	NE	JUSTIN LK k.s.	ANO	ESPON s.r.o.	NE
MODRÉ ŽELEZÁRNY, a. s.	NE	JOBS a.s.	NE	WORRER s.r.o.	NE
GRAN akciová společnost	ANO	POWER a.s.	NE	Lungo s.r.o.	NE
LB MILS, s.r.o.	NE	ELEKCE CZ a.s.	ANO		
CYLINDERS a.s.	ANO	LAMBDA s.r.o.	NE		
Swiss hardware, s.r.o.	ANO				
VAREO k.s.	NE				

Zdroj: vlastní

Každý z analyzovaných subjektů realizoval ve své společnosti dotační projekt, který obsahoval vzdělávací kurz pro zvyšování jazykové gramotnosti zaměstnanců společnosti. Jazykové kurzy byly realizovány v širokém spektru jejich zaměření, od základní jazykové gramotnosti ve zvoleném jazyce až po zcela odborné jazykové znalosti specifické pro komerční oblast, ve které konkrétní společnost působí. Pro lepší názornost a pochopení analýz prezentovaných v níže uvedených kapitolách diplomové práce je ke každé dílčí otázce přiřazen odpovídající „koláčový“ graf.

5.1.2 Dílčí závěr k ověření výzkumného předpokladu č. 1 (1. část)

Zjištěné kvantifikované údaje jsou alarmující, a to nejen v souvislosti s tvrzením uvedeným ve výzkumném předpokladu č. 1. Ze šetření vyplývá, že primárním impulzem k podání žádosti o dotaci je v téměř 60% impulz vzešlý od externí společnosti, z čehož lze dovozovat, že informovanost koncových potencionálních žadatelů poskytovatelem dotace je velmi malá. Ze šetření dále vyplývá, že všechny ostatní procesní kroky nutné k realizaci dotačního projektu (tvorba obsahu a rozpočtu, administrace a podání žádosti o dotaci, zajištění výběrových řízení na dodavatele služeb dotačního projektu, atd.) jsou realizovány v nadpoloviční většině externími (poradenskými) subjekty a nikoliv vlastními kapacitami žadatelů a příjemců dotací. Z tohoto zjištění lze poměrně jednoznačně dovozovat, že celý proces dotačního projektu – od prvotního impulzu až po zadávání konkrétních služeb či dodávek hrazených z dotačních prostředků – se odehrává „pod taktovkou“ externích subjektů, které z něj v konečném důsledku mají také největší finanční prospěch.

5.1.3 Ověření výzkumného předpokladu č. 1 (2. část)

Se souhlasem všech respondentů, kteří projevíli souhlas s poskytnutím detailnějších informací k vypracování diplomové práce, a na základě informací, které jsou veřejně přístupné, byl sestaven jmenovitě změněný přehled subjektů, které se dodavatelským způsobem podílely na realizaci jednotlivých procesních kroků při realizaci dotačních projektů. V tabulce nejsou na základě požadavku subjektů, které poskytly informace pro vypracování diplomové práce, blíže specifikovány jednotlivé komerční subjekty (resp. jejich jména jsou upravena).

Vazby, které jsou uvedeny v níže prezentovaných tabulkách, byly ověřovány prostřednictvím veřejně přístupných databází, zejména Obchodního rejstříku, Živnostenského rejstříku, Registru ekonomických subjektů a Rejstříku osob. V těchto databázích a registrech byly vyhledávány shody v osobách, v sídlech či ve vlastnictví mezi administrátorem žádosti o dotaci a všemi subjekty, které se obchodně podílely na realizaci konkrétního dotačního projektu.

S ohledem na rozsah diplomové práce bylo vyhodnoceno pouze 5 subjektů z celkových 10.

Tabulka č.6 - Analýza nákladů dotačního projektu příjemce CHINSON s.r.o.

CHINSON s.r.o. Dotační projekt č. 1	Primární impulz k podání žádosti o dotaci do OP LZZ vaší společnosti vzešel od externí společnosti	Vazba na administrátora žádosti o dotaci
CELKOVÉ NÁKLADY 2.555.619,00 Kč		
Administrátor žádosti dotaci	TERINN a.s. 120.000	
Administrátor zadávacích řízení na dodavatele služeb jazykového vzdělávání zaměstnanců	TERRIN a.s. 50.000	Shodný subjekt
Výdaje na tlumočnické a překladatelské služby	LANGUAGE CZ s.r.o. 25.000	Nebyla dohledána
Výdaje na experty a poradce	LANGUAGE CZ s.r.o. 1.525.000	Nebyla dohledána
Nájem prostor pro setkávání semináře, konference	HOTEL Zelený s.r.o. 333.000	Shodná adresa sídla s administrátorem žádosti o dotaci
Nájem techniky pro setkávání semináře, konference	HOTEL Zelený s.r.o. 79.000	Shodná adresa sídla s administrátorem žádosti o dotaci
Občerstvení na setkávání, semináře, konference	HOTEL Zelený s.r.o. 25.000	Shodná adresa sídla s administrátorem žádosti o

		dotaci
Personální výdaje zaměstnanců projektu	TERRIN a.s. (z 50%) 388.619	Shodný subjekt
Výdaje na zajištění povinné publicity projektu	TERRIN a.s. 10.000	Shodný subjekt

Zdroj: informace poskytnuté společností CHINSON s.r.o.

Dílčí závěr: Při hodnocení dotačního projektu firmy CHINSON s.r.o. lze konstatovat, že v rámci hodnocení poměru nákladů vynaložených na administrátora dotace a subjektů, u kterých je předpoklad vazby na administrátora dotace versus náklady vynaložených na subjekty bez vazby na administrátora dotace, bylo 60% nákladů projektu vynaloženo na zajištění služeb subjektů, u kterých nebyla dohledána vazba na administrátora dotace.

Tabulka č. 7 - Analýza nákladů dotačního projektu příjemce CYLINDERS a.s.

CYLINDERS a.s. Dotační projekt č. 2 CELKOVÉ NÁKLADY 1.029.650,00 Kč	Primární impuls k podání žádosti o dotaci do OP LZZ Vaší společností vzešel od externí společnosti	Vazba na administrátora žádosti o dotaci
Administrátor žádosti dotaci	TERINN a.s. 120.000	
Administrátor zadávacích řízení na dodavatele služeb jazykového vzdělávání zaměstnanců	TERRIN a.s. 50.000	Shodný subjekt
Výdaje na tlumočnické a překladatelské služby	Jazyková škola ERIKA 38.000	Nebyla dohledána
Výdaje na experty a poradce	Jazyková škola ERIKA 450.000	Nebyla dohledána
Nájem prostor pro setkávání semináře, konference	Restaurant Zlatý bažant 50.000	Shodné osoby ve statutárních orgánech administrátora žádosti o dotaci
Nájem techniky pro setkávání semináře, konference	Restaurant Zlatý bažant 45.000	Shodné osoby ve statutárních orgánech administrátora žádosti o dotaci
Občerstvení na setkávání, semináře, konference	Restaurant Zlatý bažant 35.000	Shodné osoby ve statutárních orgánech administrátora žádosti o dotaci
Personální výdaje zaměstnanců projektu	TERRIN a.s. (z 50%) 231.650	Shodný subjekt
Výdaje na zajištění povinné publicity projektu	TERRIN a.s. 10.000	Shodný subjekt

Zdroj: informace poskytnuté společností CYLINDERS a.s.

Dílčí závěr: Při hodnocení dotačního projektu firmy CYLINDRES a.s. lze konstatovat, že v rámci hodnocení poměru nákladů vynaložených na administrátora dotace + subjektů, u kterých je předpoklad vazby na administrátora dotace versus náklady vynaložených na subjekty bez vazby na administrátora dotace, bylo jen 47% nákladů projektu vynaloženo na zajištění služeb subjektů, u kterých nebyla dohledána vazba na administrátora dotace.

Tabulka č. 8 - Analýza nákladů dotačního projektu příjemce POWER s.r.o.

POWER s.r.o. Dotační projekt č. 3 CELKOVÉ NÁKLADY 8.333.711,00 Kč	Primární impuls k podání žádosti o dotaci do OP LZZ Vaší společností vzešel od managementu	Vazba na administrátora žádosti o dotaci
Administrátor žádosti dotaci	Compet Consult s.r.o. 50.000	
Administrátor zadávacích řízení na dodavatele služeb jazykového vzdělávání zaměstnanců	Compet Consult s.r.o. 125.000	Shodný subjekt
Výdaje na tlumočnické a překladatelské služby	Jazyková agentura NOISIS 2.555.000	Nebyla dohledána
Výdaje na experty a poradce	Jazyková agentura NOISIS 325.000	Nebyla dohledána
Nájem prostor pro setkávání semináře, konference	Catering komplet 44.000	Nebyla dohledána
Nájem techniky pro setkávání semináře, konference	Catering komplet 22.500	Nebyla dohledána
Občerstvení na setkávání, semináře, konference	Catering komplet 11.755	Nebyla dohledána
Personální výdaje zaměstnanců projektu	Vlastní zaměstnanci příjemce dotace 5.190.456	Neexistuje
Výdaje na zajištění povinné publicity projektu	Compet Consult s.r.o. 10.000	Shodný subjekt

Zdroj: informace poskytnuté společností POWER s.r.o.

Dílčí závěr: Při hodnocení dotačního projektu firmy POWER s.r.o. lze konstatovat, že v rámci hodnocení poměru nákladů vynaložených na administrátora dotace + subjektů, u kterých je předpoklad vazby na administrátora dotace versus náklady vynaložených na subjekty bez vazby na administrátora dotace, bylo 98% nákladů projektu vynaloženo na zajištění služeb subjektů, u kterých nebyla dohledána vazba na administrátora dotace.

Tabulka č. 9 - Analýza nákladů dotačního projektu příjemce ELEKCE CZ a.s.

ELEKCE CZ a.s. Dotační projekt č. 4 CELKOVÉ NÁKLADY 3.799.500,00 Kč	Primární impulz k podání žádosti o dotaci do OP LZZ Vaší společností vzešel od managementu	Vazba na administrátora žádosti o dotaci
Administrátor žádosti dotaci	ERYNEYES a.s. 80.000	
Administrátor zadávacích řízení na dodavatele služeb jazykového vzdělávání zaměstnanců	ERYNEYES a.s. 200.000	Shodný subjekt
Výdaje na tlumočnické a překladatelské služby	SKŘIVÁNEK s.r.o. 315.000	Nebyla dohledána
Výdaje na experty a poradce	SKŘIVÁNEK s.r.o. 2.299.000	Nebyla dohledána
Nájem prostor pro setkávání semináře, konference	Zelený dům s.r.o. 100.000	Shodná adresa sídla s administrátorem žádosti o dotaci
Nájem techniky pro setkávání semináře, konference	Zelený dům s.r.o. 125.000	Shodná adresa sídla s administrátorem žádosti o dotaci
Občerstvení na setkávání, semináře, konference	Zelený dům s.r.o. 99.000	Shodná adresa sídla s administrátorem žádosti o dotaci
Personální výdaje zaměstnanců projektu	Vlastní zaměstnanci příjemce dotace 571.500	Neexistuje
Výdaje na zajištění povinné publicity projektu	ERYNEYES a.s. 10.000	Shodný subjekt

Zdroj: informace poskytnuté společností ELEKCE CZ a.s.

Dílčí závěr: Při hodnocení dotačního projektu firmy ELEKCE CZ a.s. lze konstatovat, že v rámci hodnocení poměru nákladů vynaložených na administrátora dotace + subjektů, u kterých je předpoklad vazby na administrátora dotace, versus náklady vynaložené na subjekty bez vazby na administrátora dotace, bylo 83% nákladů projektu vynaloženo na zajištění služeb subjektů, u kterých nebyla dohledána vazba na administrátora dotace.

Tabulka č. 10 - Analýza nákladů dotačního projektu příjemce ELGOR s.r.o.

ELGOR s.r.o. Dotační projekt č. 5 CELKOVÉ NÁKLADY 955.313,00 Kč	Primární impulz k podání žádosti o dotaci do OP LZZ Vaší společností vzešel od zaměstnanců	Vazba na administrátora žádosti o dotaci
Administrátor žádosti dotaci	intelTENDERS a.s. 15.000	
Administrátor zadávacích řízení na dodavatele služeb jazykového vzdělávání zaměstnanců	intelTENDERS a.s. 50.000	Shodný subjekt
Výdaje na tlumočnické a překladatelské služby	EDUCON a.s. 75.000	Nebyla dohledána
Výdaje na experty a poradce	EDUCON a.s. 60.000	Nebyla dohledána

Nájem prostor pro setkávání semináře, konference	Hotel 23.000	Sever	Nebyla dohledána
Nájem techniky pro setkávání semináře, konference	Hotel 14.000	Sever	Nebyla dohledána
Občerstvení na setkávání, semináře, konference	Hotel 8.000	Sever	Nebyla dohledána
Personální výdaje zaměstnanců projektu	Vlastní zaměstnanci příjemce dotace 700.313		Neexistuje
Výdaje na zajištění povinné publicity projektu	intelTENDERS 10.000	a.s.	Shodný subjekt

Zdroj: informace poskytnuté společností ELGOR s.r.o.

Dílčí závěr: Při hodnocení dotačního projektu firmy ELGOR s.r.o. lze konstatovat, že v rámci hodnocení poměru nákladů vynaložených na administrátora dotace + subjektů, u kterých je předpoklad vazby na administrátora dotace, versus náklady, vynaložené na subjekty bez vazby na administrátora dotace, bylo 92% nákladů projektu vynaloženo na zajištění služeb subjektů, u kterých nebyla dohledána vazba na administrátora dotace.

5.1.4 Dílčí závěr k ověření výzkumného předpokladu č. 1 (2. část)

Podstata tvrzení výzkumného předpokladu č. 1 spočívá zejména v tom, že primárním impulzem pro podání žádosti o dotaci na jazykové vzdělávání vlastních zaměstnanců není samotná potřeba společnosti, ale zájem komerčních firem o vyčerpání dotačních prostředků. Na základě výše prezentované provedené dílčí analýzy dotačních projektů u subjektů, které byly ochotné poskytnout informace pro tvorbu této diplomové práce, se podařilo toto tvrzení prokázat. Skutečnosti, že komerční subjekty, které jsou oficiálními žadateli o dotace na jazykové vzdělávání, jsou pouze „nastrčenými figurami“, nasvědčuje zejména zjištěný fakt, že na základě realizovaného dotazníkového šetření bylo zjištěno, že drtivá většina žadatelů o dotaci zadává kompletní administraci externím subjektům, a to i včetně vypracování položkového rozpočtu a obsahové náplně dotačních projektů. Dále tuto skutečnost potvrzuje i to, že tyto subjekty jsou ve většině případů i organizátory zadávacích řízení a mají tak možnost ovlivnit minimálně skupinu potencionálních uchazečů o dotační zakázky, kteří budou osloveni výzvou k podání nabídek. Na základě zjištěných informací plynoucích z dotazníkového šetření, kde aktivně reagovalo 10 subjektů, lze jako podpůrný argument pro potvrzení výzkumného předpokladu č. 1 konstatovat, že primárním impulzem pro podání žádosti o dotaci byla

iniciativa (oslovení potencionálního žadatele o dotaci) externího subjektu u 60% subjektů, které aktivně účastnily dotazníkového šetření (celkem bylo osloveno 27 subjektů). Na zpracování žádosti o dotaci po obsahové stránce se podílely externí subjekty u 80% analyzovaných subjektů. Na sestavování položkového rozpočtu projektu se rovněž podílely u 80% analyzovaných subjektů externí společnosti. Provázanost subjektů, které se staly vítězi výběrových řízení, s organizátorem výběrových řízení byla prokázána u 70% analyzovaných subjektů. Současně s dotazníkovým šetřením byla provedena detailnější analýza u pěti vybraných příjemců dotací, kde předmětem zkoumání bylo zjištění vazby administrátora výběrových řízení na dodavatele služeb či dodávek do dotačního projektu.

V prvním případě - společnost CHINSON s.r.o. – bylo v rámci projektu zajišťováno 9 služeb (1 organizace zadávacího řízení + 8 dalších služeb). U celkem 6 služeb byla z veřejně přístupných registrů a databází zjištěna shoda s administrátorem zadávacího řízení (dodavatelem služby byl buď sám organizátor zadávacího řízení nebo subjekty s ním personálně či majetkově provázané). Z finančního hlediska bylo organizátorovi zadávacího řízení, či s ním spřízněným subjektům vyplaceno 35% finančních prostředků z celkových nákladů projektu.

V druhém případě - společnost CYLINDERS a.s. – bylo v rámci projektu zajišťováno 9 služeb (1 organizace zadávacího řízení + 8 dalších služeb). U celkem 6 služeb byla z veřejně přístupných registrů a databází zjištěna shoda s administrátorem zadávacího řízení (dodavatelem služby byl buď sám organizátor zadávacího řízení nebo subjekty s ním personálně či majetkově provázané). Z finančního hlediska bylo organizátorovi zadávacího řízení, či s ním spřízněným subjektům vyplaceno 53% finančních prostředků z celkových nákladů projektu.

Ve třetím případě - společnost POWER s.r.o. – bylo v rámci projektu zajišťováno rovněž 9 služeb, kde pouze u 2 služeb byla identifikována shoda. Z finančního hlediska byla subjektům s identifikovanou shodou s organizátorem zadávacího řízení vyplacena pouhá 2% finančních prostředků z celkových nákladů projektu.

Ve čtvrtém případě – společnost ELEKCE CZ s.r.o. – bylo z 9 zajišťovaných služeb 5 zajišťováno spřízněnými subjekty. Z finančního hlediska bylo 17% nákladů vynaloženo ve prospěch spřízněných osob.

V posledním, pátém případě – společnost ELGOR s.r.o. – byly pouze 2 služby z celkových 9 zajišťovány spřízněnými subjekty. Z finančního hlediska bylo jen 8% nákladů vynaloženo ve prospěch těchto spřízněných osob.

Na základě těchto kvantifikovaných zjištění lze výzkumný předpoklad č. 1 potvrdit s tím, že skutečně existuje (skrytá či otevřená) substituce primárních žadatelů za komerční subjekty jako příjemce prostředků ze strukturálních fondů. Posuzování vlivu této substituce komerčních subjektů za příjemce dotací na kvalitu dotačních projektů nebyla předmětem zkoumání, lze však dovozovat, že v mnoha případech tato substituce negativní vliv má, nebo by mohla mít.

5.1.5 Ověření výzkumného předpokladu č. 2

Výzkumný předpoklad č. 2 zjednodušeně tvrdí, že formální kontrolní mechanismy jsou nedostačující, proto ve velké míře dochází k neefektivnímu vynakládání prostředků. Tento výzkumný předpoklad bude rovněž zcela v souladu se zvoleným způsobem jeho ověřování potvrzen či nepotvrzen prostřednictvím dotazníkového šetření mezi stejnými subjekty, na jejichž dotačních projektech byla ověřována platnost již výzkumného předpokladu č. 1.

Subjekty, které umožnily detailnější analýzu vlastních dotačních projektů pro zpracování této diplomové práce, tj. CHINSON s.r.o., CYLINDERS a.s., POWER s.r.o., ELEKCE CZ a.s. a ELGOR s.r.o., byly osloveny formou specifického dotazníku se souborem 6 otázek, kdy tyto otázky byly zaměřeny na zjištění názoru příjemců dotací, zda jsou kontrolní mechanismy zaměřeny na kontrolu podstaty dotačních projektů, či zda je předmětem kontroly pouze formální stránka věci. Dále byly otázky směřovány na zjištění toho, zda činnosti, které jsou běžně zařazovány do rozpočtu dotačních projektů, jsou realizovány i v případech „nedotačních“ projektů. Dotazník je přílohou této diplomové práce.

Dílčí závěr z dotazníkového šetření: V rámci realizovaného dotazníkového šetření vyplynul závěr, který byl předikován jak samotnými příjemci dotačních prostředků v průběhu zpracování diplomové práce, tak vyplývá i ze zkušeností autorky. Kontrolní

mechanismy jsou nastaveny zcela formálně až byrokraticky, z kvantifikovaných výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že téměř ve 100% kontrol je předmětem kontroly pouze administrativní soulad a reálnost vynaložených nákladů či reálnost potřebnosti projektu či jeho dílčích částí (např. pořízeného investičního vybavení) nebylo předmětem posuzování.

Za nejzávažnější zjištění lze považovat fakt, že v případech, kdy jsou služby či dodávky hrazené z dotačních prostředků nasmlouvány na základě proběhlých výběrových řízení, není reálnost nákladů vynaložených na jejich realizaci předmětem kontroly. Tento stav, v kombinaci se skutečností, že organizátory zadávacích řízení jsou ve většině případů ty externí subjekty, které připravovaly žádost o dotaci, je velice rizikový. Umožňuje totiž, aby externí subjekty již při sestavování položkového rozpočtu dotačního projektu nastavily jednotlivé náklady tak, aby se pohybovaly těsně pod finančním limitem zakázky, při jehož překročení je příjemce dotace povinen realizovat výběrové řízení.

5.1.6 Dílčí závěr k ověření výzkumného předpokladu č. 2

Podstata tvrzení výzkumného předpokladu č. 2 spočívá zejména v tom, že stávající kontrolní mechanismy jsou velmi formální a nejsou ze své podstaty nastaveny tak, aby odhalily neefektivní nakládání s dotačními prostředky, nereálnost či zbytečnost dotačního projektu, nebo efektivnost jeho výstupů ve formě jazykově proškolených osob. Lze konstatovat, že předmětem kontrol je hodnocení pouze kvantitativní stránky celého dotačního projektu. Kvalitativní stránka projektu není z důvodu subjektivity takového způsobu hodnocení vůbec předmětem kontrolních mechanismů. Na základě realizovaného dotazníkového šetření mezi respondenty a na základě mnoha osobních pohovorů zpracovatelky diplomové práce s příjemci dotačních projektů lze jako podpůrné argumenty uvést, že za zcela formální označilo průběh kontroly 60% analyzovaných subjektů, kontrola získaných jazykových znalostí účastníků kurzu nebyla předmětem kontroly u 80% analyzovaných subjektů a kontrola smysluplnosti a míry využití investičního vybavení pořízeného z dotačních prostředků nebyla předmětem kontroly u 100% analyzovaných subjektů. Lze se tedy oprávněně domnívat, že výzkumný předpoklad č. 2 byl potvrzen a že stávající formální kontrolní mechanismy jsou nedostačující, umožňující neefektivní vynakládání dotačních prostředků.

5.1.7 Ověření výzkumného předpokladu č. 3

Výzkumný předpoklad č. 3 tvrdí, že v současně nastavených operačních programech zaměřených nejen na zvyšování jazykové gramotnosti obyvatel ČR existuje silný rozpor mezi deklarací cílů strukturálních fondů EU, předpokládaným multiplikačním efektem a dlouhodobou udržitelností výsledků projektů. Tento poměrně složitý výzkumný předpoklad zjednodušeně spočívá v tvrzení, že osoby, které jsou v rámci dotačních jazykových projektů proškoleny, resp. je zvýšena jejich jazyková gramotnost, tyto svoje jazykové znalosti nechtějí, nebo neumí efektivně využít. Vycházíme – li z předpokladu, že deklarovaným cílem strukturálních fondů EU této oblasti je zvýšení konkurenceschopnosti obyvatel ČR na globálním trhu minimálně prostřednictvím jazykové gramotnosti, lze dovozovat, že cílem je zajištění dlouhodobé a aktivně využívané jazykové gramotnosti obyvatelstva. Vzhledem k formálnímu nastavení kontrolních mechanismů, převaze zájmu vyčerpat (takřka za každou cenu) dotační prostředky nad zájmem o reálný a dlouhodobý výstup dotačního projektu a mnoha dalších negativních faktorů, lze konstatovat, že využití (za dotační prostředky) získané jazykové gramotnosti obyvatel ČR je minimálně diskutabilní. V investičních projektech má příjemce dotace povinnost minimálně po dobu tzv. povinné doby udržitelnosti výstupů projektu pečovat s péčí řádného hospodáře o investiční výstupy projektu. Tato povinnost u dotačních projektů zaměřených na jazykovou gramotnost zcela chybí, „jazykově proškolené osoby“ nejsou po ukončení realizace pravidelně přezkušovány ze získaných jazykových znalostí, a nejsou tak motivovány k dalšímu rozvoji své jazykové gramotnosti. Výsledkem tohoto souboru negativních jevů je skutečnost, že splnění deklarovaných cílů strukturálních fondů EU, naplnění předpokládaného multiplikačního efektu a dlouhodobá udržitelnost projektů závisí takřka výhradně na osobní iniciativě osob, které se účastnily dotačních projektů.

Pro ověření výzkumného předpokladu byla provedena analýza dotačních projektů subjektů ochotných ke spolupráci v rámci realizace této diplomové práce. Analýza byla zaměřena na zachycení rostoucího nebo klesajícího trendu jazykové gramotnosti v závislosti na prodlužující se době od ukončení dotačního projektu. V rámci analýzy byli osloveni ti respondenti, kteří se účastnili jazykových kurzů u pěti společností, jejichž dotační projekty byly již v předchozím textu detailně analyzovány. Bylo osloveno celkem 510 respondentů, z nichž všichni provedli sebehodnocení svých jazykových znalostí.

Tabulka č. 11 - Samohodnocení jazykové gramotnosti účastníků příjemce CHINSON s.r.o.

CHINSON s.r.o.	Jazykový kurz zajišťovala LANGUAGE CZ s.r.o.	Sebehodnocení účastníků jazykových kurzů účastníky dle školní stupnice známek
Dotační projekt č. 1		
Počet osob účastnících se jazykových kurzů v rámci projektu	65 účastníků kurzu	
Jazyková gramotnost hodnocená účastníky projektu na školní stupnici 1 až 5 v okamžiku ukončení projektu	10 účastníků kurzu	1
	45 účastníků kurzu	3
	8 účastníků kurzu	4
	2 účastníci kurzu	4 – 5
Jazyková gramotnost hodnocená účastníky projektu na školní stupnici 1 až 5 po uplynutí 6 měsíců od ukončení projektu	5 účastníků kurzu	2
	12 účastníků kurzu	3
	48 účastníků kurzu	4
Jazyková gramotnost hodnocená účastníky projektu na školní stupnici 1 až 5 po uplynutí 9 měsíců od ukončení projektu	4 účastníci kurzu	2
	9 účastníků kurzu	3
	52 účastníků kurzu	4 – 5

Zdroj: vlastní

Tabulka č. 12 - Samohodnocení jazykové gramotnosti účastníků příjemce CYLINDERS a.s.

CYLINDERS a.s.	Jazykový kurz zajišťovala Jazyková škola ERIKA	Sebehodnocení účastníků jazykových kurzů účastníky dle školní stupnice známek
Dotační projekt č. 2		
Počet osob účastnících se jazykových kurzů v rámci projektu	100 účastníků kurzu	
Jazyková gramotnost hodnocená účastníky projektu na školní stupnici 1 až 5 v okamžiku ukončení projektu	95 účastníků kurzu	1 - 2
	2 účastníci kurzu	4
	3 účastníci kurzu	4 – 5
Jazyková gramotnost hodnocená účastníky projektu na školní stupnici 1 až 5 po uplynutí 6 měsíců od ukončení projektu	85 účastníků kurzu	2 – 3
	11 účastníků kurzu	4
	4 účastníci kurzu	4 - 5
Jazyková gramotnost hodnocená účastníky projektu na školní stupnici 1 až 5 po uplynutí 9 měsíců od ukončení projektu	79 účastníků kurzu	2 - 3
	14 účastníků kurzu	4
	7 účastníků kurzu	4 – 5

Zdroj: vlastní

Tabulka č. 13 - Samohodnocení jazykové gramotnosti účastníků příjemce POWER s.r.o.

POWER s.r.o. Dotační projekt č. 3	Jazykový kurz zajišťovala Jazyková agentura NOISIS	Sebehodnocení účastníků jazykových kurzů účastníky dle školní stupnice známek
Počet osob účastnících se jazykových kurzů v rámci projektu	205 účastníků kurzu	
Jazyková gramotnost hodnocená účastníky projektu na školní stupnici 1 až 5 v okamžiku ukončení projektu	176 účastníků kurzu	1 - 2
	10 účastníků kurzu	3
	19 účastníci kurzu	4 – 5
Jazyková gramotnost hodnocená účastníky projektu na školní stupnici 1 až 5 po uplynutí 6 měsíců od ukončení projektu	161 účastníků kurzu	2 – 3
	21 účastníků kurzu	3
	23 účastníků kurzu	4 - 5
Jazyková gramotnost hodnocená účastníky projektu na školní stupnici 1 až 5 po uplynutí 9 měsíců od ukončení projektu	144 účastníků kurzu	2 - 3
	32 účastníků kurzu	4
	29 účastníků kurzu	4 – 5

Zdroj: vlastní

Tabulka č. 14 - Samohodnocení jazykové gramotnosti účastníků příjemce ELEKCE CZ s.r.o.

ELEKCE CZ s.r.o. Dotační projekt č. 4	Jazykový kurz zajišťoval SKŘIVÁNEK s.r.o.	Sebehodnocení účastníků jazykových kurzů účastníky dle školní stupnice známek
Počet osob účastnících se jazykových kurzů v rámci projektu	111 účastníků kurzu	
Jazyková gramotnost hodnocená účastníky projektu na školní stupnici 1 až 5 v okamžiku ukončení projektu	101 účastníků kurzu	1
	7 účastníků kurzu	2 – 3
	17 účastníci kurzu	4 – 5
Jazyková gramotnost hodnocená účastníky projektu na školní stupnici 1 až 5 po uplynutí 6 měsíců od ukončení projektu	97 účastníků kurzu	1 – 2
	8 účastníků kurzu	3 – 4
	6 účastníků kurzu	4 - 5
Jazyková gramotnost hodnocená účastníky projektu na školní stupnici 1 až 5 po uplynutí 9 měsíců od ukončení projektu	88 účastníků kurzu	2 - 3
	12 účastníků kurzu	4
	11 účastníků kurzu	4 – 5

Zdroj: vlastní

Tabulka č. 15 - Samohodnocení jazykové gramotnosti účastníků příjemce ELGOR s.r.o.

ELGOR s.r.o.	Jazykový kurz zajišťoval EDUCON a.s.	Sebehodnocení účastníků jazykových kurzů účastníky dle školní stupnice známek
Dotační projekt č. 5		
Počet osob účastnících se jazykových kurzů v rámci projektu	35 účastníků kurzu	
Jazyková gramotnost hodnocená účastníky projektu na školní stupnici 1 až 5 v okamžiku ukončení projektu	25 účastníků kurzu	1
	5 účastníků kurzu	2
	5 účastníků kurzu	3 – 4
Jazyková gramotnost hodnocená účastníky projektu na školní stupnici 1 až 5 po uplynutí 6 měsíců od ukončení projektu	22 účastníků kurzu	1 – 2
	6 účastníků kurzu	2 - 3
	7 účastníků kurzu	3 – 4
Jazyková gramotnost hodnocená účastníky projektu na školní stupnici 1 až 5 po uplynutí 9 měsíců od ukončení projektu	19 účastníků kurzu	2 - 3
	7 účastníků kurzu	3 – 4
	9 účastníků kurzu	4 – 5

Zdroj: vlastní

Dílčí závěr: Z provedené analýzy udržitelnosti výstupů dotačních projektů zaměřených na zvyšování jazykové gramotnosti a minimálně udržení, či dalšího zvyšování jazykové gramotnosti jednoznačně vyplývá, že jazykové znalosti mají u účastníků dotačních projektů jednoznačně sestupnou tendenci. Navíc byla zvolena metoda sebehodnocení účastníků projektu, u které lze předpokládat mírné nadhodnocování vlastních jazykových schopností.

5.1.8 Dílčí závěr k ověření výzkumného předpokladu č. 3

Pro ověření skutečnosti, zda zvyšování jazykové gramotnosti obyvatel České republiky formou dotační podpory ze strukturálních fondů EU má požadovaný multiplikační efekt, bylo mezi účastníky analyzovaných jazykových kurzů realizováno jednoduché dotazníkové šetření. Cílem tohoto šetření bylo zjistit, zda získané jazykové znalosti účastníci vzdělávacích kurzů reálně využili, nebo reálně plánují využít pro získání finančně lépe hodnoceného zaměstnání, nebo zda získané jazykových znalosti využili ke zvýšení svých finančních příjmů mimo rámec stávajícího zaměstnání (v rámci něhož absolvovali jazykové kurzy hrazené ze strukturálních fondů EU). Dotazník na zjištění míry

intenzity multiplikačního efektu očekávaného „investováním“ dotačních prostředků je uveden v příloze této diplomové práce.

Realizované dotazníkové šetření bylo zaměřeno na zjištění, zda získané jazykové znalosti účastníci vzdělávacích kurzů reálně využili, nebo reálně plánují využít pro získání finančně lépe hodnoceného zaměstnání, nebo zda získané jazykových znalosti využili ke zvýšení svých finančních příjmů mimo rámec stávajícího zaměstnání (v rámci něhož absolvovali jazykové kurzy hrazené ze strukturálních fondů EU). Byli osloveni všichni účastníci kurzů v analyzovaných společnostech CHINSON s.r.o., CYLINDRES a.s., POWER s.r.o., ELEKCE CZ s.r.o. a ELGOR s.r.o. Celkem bylo osloveno formou uvedeného dotazníkového šetření 516 účastníků jazykových kurzů. Návratnost dotazníků byla velmi vysoká, bylo vráceno vyplněných 510 dotazníků, přičemž takto vysoká návratnost dotazníků byla zajištěna jejich rozdělením, žádostí o vyplnění a žádostí o odevzdání ihned na místě realizace dotazníkového šetření (v uvedených společnostech). U první otázky týkající se motivace pro hledání nového, lépe finančně honorovaného zaměstnání, na základě získaných jazykových znalostí odpovědělo 76% respondentů v tom smyslu, že získané znalosti byly impulzem nebo výraznou pomocí při hledání nového zaměstnání, 24% respondentů i přes získané znalosti neuvažuje o změně zaměstnání. U druhé otázky 41% respondentů uvedlo, že jsou přesvědčeni o své vyšší konkurenceschopnosti na trhu práce, 17% respondentů o růstu své konkurenceschopnosti přesvědčeno není a zbývajících 42% respondentů nedokáže odpovědět. U třetí otázky odpovědělo 23% respondentů, že by jazykový kurz absolvovali dobrovolně v každém případě, 17% by jej absolvovalo jen s výhradami, 8% respondentů by jej neabsolvovalo dobrovolně v žádném případě, 2% by jej neabsolvovalo a zbývajících 50% respondentů nedokáže odpovědět. U čtvrté otázky uvedla jen 4% respondentů, že získané jazykové znalosti využívá mimo své zaměstnání velmi často, 11% respondentů získanou jazykovou gramotnost mimo zaměstnání využívá pouze v nejnutnějších případech a zbývajících 85% respondentů nevyužívá cizí jazyk mimo zaměstnání vůbec. U páté otázky poměrně překvapivě uvedlo 35% respondentů, že by akceptovali požadavek na finanční spoluúčast absolventů na ceně jazykových kurzů bez výhrad, 6% respondentů by tento požadavek pouze akceptovalo, 40% respondentů s tímto požadavkem nesouhlasí a zbývajících 19% respondentů nedokázalo odpovědět. U sedmé otázky je 22% respondentů bezvýhradně toho názoru, že v dlouhodobém výhledu bude jejich finanční ohodnocení na trhu práce

stoupat na základě získaných jazykových znalostí, 15% respondentů s tímto tvrzením pouze souhlasí, 2% respondentů s ním pouze nesouhlasí, 18% respondentů s tímto tvrzením rozhodně nesouhlasí a zbývajících 16% respondentů s uvedeným tvrzením souhlasí pouze za předpokladu, že budou získané jazykové znalosti aktivně využívat.

Výzkumný předpoklad č. 3 je v rámci prezentované diplomové práce nejzávažnějším a z hlediska řešené problematiky nejdůležitějším tvrzením. Dlouhodobost udržení výstupů dotačních projektů zaměřených na podporu jazykové gramotnosti je zcela zásadní pro samotnou podstatu řešených strukturálních fondů. Pro očekávaný multiplikační efekt ve smyslu zvýšení konkurenceschopnosti obyvatel států na globálním trhu je zásadní zvrátit současný trend, kdy jazykové znalosti účastníků kurzů hrazených z dotačních prostředků mají výrazně klesající tendenci. Z realizovaného dotazníkového šetření vyplývají poměrně překvapivé závěry, a to v pozitivním smyslu. Pro 61% ze všech 100% (tj. 510) oslovených účastníků jazykových kurzů je jazykové vzdělání impulsem k hledání nového = lepšího zaměstnání. Celkem 41% oslovených účastníků kurzů hodnotí svou pozici na trhu práce jako konkurenceschopnější. Překvapivé a velmi pozitivní je zjištění, že 40% respondentů má zájem se dobrovolně účastnit dalšího jazykového vzdělávání. Naopak méně pozitivním zjištěním, které úzce souvisí s potvrzovaným výzkumným předpokladem č. 3, je fakt, že jen 4% účastníků jazykových kurzů používá aktivně znalost cizího jazyka i mimo zaměstnání. Součástí analýzy bylo i sebehodnocení účastníky pěti jazykových dotačních kurzů. Z tohoto sebehodnocení účastníků vyplývá velice strmý propad jazykových znalostí v časové přímce, tzn. úroveň jazykových znalostí v čase výrazně klesá prakticky až na takovou úroveň znalosti (resp. spíše neznalosti) cizího jazyka, kterou respondenti měli před absolvováním jazykových kurzů hrazených z dotačních prostředků. Na základě tohoto souboru informací získaných ze sebehodnocení respondentů a z dotazníkového šetření lze konstatovat, že došlo k potvrzení výzkumného předpokladu č. 3 a že tedy existuje silný rozpor mezi deklarací cílů strukturálních fondů EU, předpokládaným multiplikačním efektem a dlouhodobou udržitelností výsledků projektů.

6. Závěr

Prezentovaná diplomová práce se zabývá problematikou strukturálních fondů zaměřených na zvyšování jazykové gramotnosti obyvatel ČR. Problematika strukturálních fondů je značně rozsáhlá a dle názoru zpracovatelky této diplomové práce ji není možno v předcházejícím textu prezentovat v takovém rozsahu a hloubce, který by odpovídal důležitosti řešené problematiky.

Na začátku diplomové práce byl stanoven její hlavní cíl a tři dílčí cíle, jejichž splněním mělo být hlavního cíle diplomové práce dosaženo. Prvním dílčím cílem bylo provést analýzu stávajících operačních programů na podporu jazykové gramotnosti, jejich indikátorů a hodnotících i kontrolních mechanismů. Tento dílčí cíl byl splněn ve více jak požadovaném rozsahu, neboť 4. kapitola předkládané diplomové práce rozsáhle prezentuje požadované informace. Druhým dílčím cílem bylo definovat parametry či oblasti pro hodnocení efektivnosti vynakládání veřejných prostředků ze strukturálních fondů na projekty podporující jazykovou gramotnost. Rovněž druhý dílčí cíl byl splněn, neboť parametry pro hodnocení efektivnosti jsou ve značném rozsahu zakomponovány rovněž ve 4. kapitole diplomové práce. Třetím, posledním, dílčím cílem bylo navrhnout přiměřené způsoby kontroly kvality projektu v jeho jednotlivých fázích tak, aby indikátory operačního programu nebyly plněny jen ryze formálně. Třetí dílčí cíl byl splněn tím způsobem, že v podkapitolách 4.1 a 4.2 prezentované diplomové práce jsou uvedeny konkrétní návrhy kontroly kvality projektu a nastavení nových, o realizaci projektu lépe vypovídajících hodnotících indikátorů.

Avšak nejdůležitějším a hlavním cílem diplomové práce bylo zhodnocení efektivnosti vynakládání veřejných prostředků ze strukturálních fondů EU a státního rozpočtu ČR na projekty podporující jazykovou gramotnost v ČR, včetně zhodnocení přiměřenosti kontrolních mechanismů těchto projektů v souvislosti s plněním strategických cílů EU a ČR v této oblasti. Prostřednictvím splnění všech tří stanovených dílčích cílů diplomové práce lze konstatovat, že hlavní cíl diplomové práce byl splněn a míra efektivity vynakládání dotačních prostředků ze strukturálních fondů EU je v teoretické i analytické části diplomové práce popsána dostatečně zřetelně.

Souběžně s naplňováním definovaných dílčích cílů byla prostřednictvím souboru zvolených analýz potvrzována či nepotvrzována tvrzení, obsažená ve výzkumných předpokladech č. 1, 2 a 3.

Výzkumný předpoklad č. 1 spočíval v tvrzení, že „Existuje (skrytá či otevřená) substituce primárních žadatelů za komerční subjekty jako příjemce prostředků ze strukturálních fondů, která má významně negativní vliv na kvalitu projektů, a tím i na efektivnost vynakládaných prostředků“. Tento výzkumný předpoklad byl zkoumán prostřednictvím dotazníkového šetření, přičemž primárním impulzem pro podání žádosti o dotaci byla iniciativa (oslovení potencionálního žadatele o dotaci) externího subjektu u 60% subjektů, které aktivně účastnily dotazníkového šetření (celkem bylo osloveno 27 subjektů). Na zpracování žádosti o dotaci se po obsahové stránce podílely externí subjekty u 80% analyzovaných subjektů. Na sestavování položkového rozpočtu projektu se rovněž podílely u 80% analyzovaných subjektů externí společnosti. Provázanost subjektů, které se staly vítězi výběrových řízení, s organizátorem výběrových řízení byla prokázána u 70% analyzovaných subjektů. Tento nejvíce kontroverzní výzkumný předpoklad č. 1 byl v průběhu zpracování analytické části diplomové práce potvrzen, neboť bylo (na základě dotazníkového šetření) zjištěno, že u většiny žadatelů o dotaci vyšel primární impuls k podání žádosti o dotaci od externích komerčních subjektů, které se pohybují v oblasti dotačního poradenství. Rovněž bylo v rámci potvrzování výzkumného předpokladu č. 1 zjištěno, že žadatelé o dotaci většinou zadávají kompletní administraci žádosti o dotaci externím poradenským subjektům, a to i včetně vypracování položkového rozpočtu a obsahové náplně dotačních projektů. Na základě těchto informací byl výzkumný předpoklad č. 1 potvrzen.

Výzkumný předpoklad č. 2 spočíval v tvrzení, že "Formální kontrolní mechanismy jsou nedostačující, proto ve velké míře dochází k neefektivnímu vynakládání prostředků." Také tento výzkumný závěr byl zkoumán prostřednictvím dotazníkového šetření mezi příjemci dotací ze strukturálních fondů EU, kdy za zcela formální označilo průběh kontroly 60% analyzovaných subjektů, kontrola získaných jazykových znalostí účastníků kurzu nebyla předmětem kontroly u 80% analyzovaných subjektů a kontrola smyslnosti a míry využití investičního vybavení pořízeného z dotačních prostředků nebyla předmětem kontroly u 100% analyzovaných subjektů. Z uvedených výsledků dotazníkového šetření

tedy vyplývá, že i tento výzkumný předpoklad byl potvrzen, neboť bylo zjištěno, že kontroly jsou zaměřeny v zásadě pouze na kvantitativní stránky celého dotačního projektu. Kvalitativní stránka projektu není z důvodu subjektivity takového způsobu hodnocení vůbec předmětem kontrolních mechanismů. Na základě těchto informací byl i výzkumný předpoklad č. 2 potvrzen.

Výzkumný předpoklad č. 3 spočíval v tvrzení, že „Existuje silný rozpor mezi deklarací cílů strukturálních fondů EU, předpokládaným multiplikačním efektem a dlouhodobou udržitelností výsledků projektů“. Tento výzkumný předpoklad byl zkoumán dvěma způsoby, a to dotazníkovým šetřením mezi absolventy jazykových vzdělávacích kurzů a sebehodnocením úrovně získaných jazykových znalostí účastníků jazykových kurzů s časovým odstupem 3, 6 a 9 měsíců od ukončení kurzů. Z výzkumu vyplynuly poměrně pozitivní závěry, kdy pro 61% ze všech 100% (tj. 510) oslovených účastníků jazykových kurzů je jazykové vzdělání impulzem k hledání nového = lepšího zaměstnání. Celkem 41% oslovených účastníků kurzů hodnotí svou pozici na trhu práce jako konkurenceschopnější. Překvapivé a velmi pozitivní je zjištění, že 40% respondentů má zájem se dobrovolně účastnit dalšího jazykového vzdělávání. Naopak méně pozitivním zjištěním, které úzce souvisí s potvrzovaným výzkumným předpokladem č. 3, je fakt, že jen 4% účastníků jazykových kurzů používá aktivně znalost cizího jazyka i mimo zaměstnání. Tento výzkumný předpoklad byl, dle názoru zpracovatelky diplomové práce, prokázán nejvíce transparentním způsobem, kdy účastníci dotačních projektů zaměřených na jazykovou gramotnost hodnotili sami sebe, resp. své jazykové znalosti v okamžiku ukončení projektu, po šesti měsících od jeho ukončení a po 9 měsících od jeho ukončení. Na základě zjištěného výrazně klesajícího trendu jazykových znalostí byl výzkumný předpoklad č. 3 potvrzen.

Na základě informací, které byly zjištěny v průběhu zkoumání problematiky efektivnosti čerpání strukturálních fondů EU, byly rovněž definovány i návrhy na zlepšení stavu zkoumané problematiky. Návrhy na zlepšení navržené v prezentované diplomové práci směřují k odstranění substituce primárních příjemců podpory z OP LZZ z řad firem za jiné komerční subjekty jako příjemce dotace ze strukturálních fondů, k zajištění dlouhodobé udržitelnosti výstupů dotačních projektů zaměřených na jazykové vzdělávání a k eliminaci dílčích rizik při tvorbě a realizaci konkrétních dotačních projektů.

Prvním návrhovým opatření je zavedení nové povinnosti pro žadatele o dotaci o předložení čestného prohlášení o skutečnosti, že žádost o dotaci žadatel zpracoval minimálně ze 75% samostatně. Protože spolupodílení se externích subjektů na zpracování žádosti o dotace není, bohužel, v žádných dotačních pravidlech zakázáno. Dalším navrhovaným opatřením pro žadatele o dotaci je identifikace eventuálních externích zpracovatelů žádosti o dotaci s přesným vymezením jejich podílu na zpracování žádosti o dotaci. Obě tato navrhovaná opatření mají smysl pouze tehdy, budou – li doprovázena i značnými sankcemi při prokázání nepravdivě uvedených informací.

Druhým návrhovým opatřením je zavedení pravidelného přezkušování osob, které se účastnily jazykového kurzu spolufinancovaného z dotačních prostředků EU. Bohužel, je nutno konstatovat, že ze samotné podstaty a smyslu zvyšování jazykové gramotnosti obyvatel ČR není možno využití získané jazykové gramotnosti konkrétněji sledovat, neboť cílem je zvýšení mobility pracovních sil.

Třetím návrhovým opatření není jedno konkrétní opatření, ale spíše soubor dílčích návrhů k eliminaci dílčích rizik při tvorbě a realizaci konkrétních dotačních projektů. Těmito dílčími návrhovými opatřeními, resp. doporučeními pro realizátory dotačních projektů, je zavedení kontroly detailního obsahového záměru projektu a položkového rozpočtu minimálně třemi nezávislými odborníky s prokazatelnou zkušeností se shodným typem dotačních projektů, zavedení kontroly položkového rozpočtu subjekty, jejichž činnost je shodná rozpočtovanou činností za účelem ověření reálnosti částek uvedených v dotačním položkovém rozpočtu a návrh na vytvoření „stínového“ projektového týmu, který se bude účastnit všech zásadních jednání o projektu z důvodu rizika personálních změn v průběhu realizace dotačního projektu.

Shrnutí získaných informací o řešené problematice prezentované v této diplomové práci nevyznívá příliš optimisticky. Všechny tři výzkumné předpoklady, z nichž každý obsahoval negativní tvrzení o efektivitě vynakládaných prostředků ze strukturálních fondů EU, byly potvrzeny. Nelze však opomenout ani druhou stranu mince, kterou je značná šíře a hloubka řešené problematiky strukturálních fondů. Při složitosti a provázanosti všech mechanismů zajišťujících čerpání evropských dotačních prostředků není možné v plném rozsahu reflektovat všechny požadavky účastníků těchto mechanismů. Při širším pohledu

je žádoucí, aby jasně a zřetelně zaznělo, že strukturální fondy Evropské unie a Evropská unie jako celek jsou jednoznačně pozitivním projektem, jehož zásluha na rozvoji všech států evropského kontinentu je neocenitelná.

Seznam použité literatury

KANTOR T. a MAREK D. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*, 2. aktualizované rozšířené vydání, Praha: Grada Publisching, 2009. 216 s. ISBN: 978-80-87029-56-5

ZEMÁNKOVÁ H. a TAUER V. *Získejte dotace z fondů EU*, 1. vydání, Praha: nakladatelství BIZBOOKS, 2009. 65 s. ISBN: 978-80-251-2649-3

BUDÍK J. *Evropské strukturální fondy a jejich využívání*, 1. vydání, Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2009, 35 s. ISBN: 978-80-7408-014-2

BOHÁČKOVÁ I. a HRABÁNKOVÁ M. *Strukturální politika Evropské unie*, 1. vydání, Praha: C.H.Beck, 2009, 177 s. ISBN: 978-80-7400-111-6

HAVLÍK, R., *Úvod do sociologie*, 1. vydání, Praha: Karolinum, 2003, 77 s. ISBN: 978-80-246-1385-7

RAŠKOVÁ D., KOPEČNÁ J., *Rizika v projektech EU*, 1. vydání, Praha, nakladatelství Evropa, 2008, ISBN: 87 765-3298-8

POTLUKA O, *Příručka pro projekty realizované v partnerství*, 1. vydání, Praha: Úřad Vlády ČR, 2012, 192 s. ISBN: 978-80-7440-062-9

PALÁN Z., *Lidské zdroje: výkladový slovník : výchova, vzdělání, péče, řízení*, 1. Vydání, Praha: Academia, 2002, 280 s., ISBN: 80-200-0950-7

STALKER M., *Národní přiřazovací zpráva ČR - shrnutí : informace o procesu přiřazování úrovní českých kvalifikací k Evropskému rámci kvalifikací (EQF)*, 1. vydání, Praha: Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, 2012, 20 s. ISBN: 978-80-87652-60-2

MICHEK S., *ROZVOJ KVALITY ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ V EVROPĚ*, 1. vydání, Praha: Národní ústav odborného vzdělávání, 2007, 89 s. ISBN: 978-80-87063-03-3

JANÍKOVÁ V., *Výuka cizích jazyků*, 1. vydání, Praha: Grada Publisching, 2011, 200 s. ISBN: 978-80-247-3512-2

FIDLER J. *Evropská unie vše, co bychom měli vědět*. 1.vyd. Havlíčkův Brod: Fragment, 2003. 48 s. ISBN 80-7200-805-6.

HLAVATÁ K., KRUMPHOLCOVÁ E. *Evropská unie v kostce*. 1. vyd. Praha: JAN VAŠUT s. r. o., 2008. 438 s. ISBN 987-80-7236-665-1.

FIALA P., PITROVÁ M. *Evropská unie*. 2. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2010. 803 s. ISBN 978-807325-223-6.

KULA D., *Appraisal of comprehensive investment projects financed from the EU funds in the Czech Republic*, 1. vydání, Praha, Oeconomia, 2011, 17 s. ISBN: 2011 978-80-245-1867-1

WEIDEDFELD W., *Die Europäische Union*, 2. aktual. Auflage, Bonn: W. Fink, 2011, 132 s. ISBN: 978-3-8252-3604-5

EUR-lex.europa.eu *Závěry rady o zlepšení jazykových znalostech pro zlepšení mobility*, Dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:372:0027:01:CS:HTML>

Ec.europa.eu *Akční plán „Podpora jazykového vzdělávání a jazykové rozmanitosti“*, Dostupné na WWW: http://ec.europa.eu/languages/eu-language-policy/action-plan-for-languages_cs.htm

msmt.cz *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR (2011 – 2015)*, Dostupné na WWW: <http://www.msmt.cz/file/18719>

Strukturální-fondy.cz *Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF)*, Dostupné na WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU>

EVROPSKÝ SOCIÁLNÍ FOND V ČR, *Prováděcí dokument Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost*, [online], dostupné na WWW: <http://www.esfcr.cz/file/7297/>

EVROPSKÝ SOCIÁLNÍ FOND V ČR, *Metodika monitorovacích indikátorů Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost*, [online], dostupné na WWW: <http://www.esfcr.cz/file/7297/>

msmt.cz *Prováděcí dokument Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost*, Dostupné na WWW: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/provadeci-dokument-op-vk>

cil3-ziel3.eu *Programový dokument Operačního programu Přeshraniční spolupráce*, Dostupné na WWW: <http://www.ziel3-cil3.eu/cs/foerdergrundlagen/rechtsgrundlagen/index.jsp>

cil3-ziel3.eu *Příručka pro příjemce*, Dostupné na WWW: http://www.ziel3-cil3.eu/media/cs/2012-03-29_PPP_bez_reviz.pdf

cil3-ziel3.eu *Realizační dokument Operačního programu Přeshraniční spolupráce*, Dostupné na WWW: <http://www.ziel3-cil3.eu/cs/foerdergrundlagen/rechtsgrundlagen/index.jsp>

cil3-ziel3.eu *Příručka pro příjemce*, Dostupné na WWW: http://www.ziel3-cil3.eu/media/cs/2012-03-29_PPP_bez_reviz.pdf

eu-zadost.cz *Vzorová Projektová žádost Benefit 7, záložka personální obsazení projektu*, Dostupné na WWW: <https://www.eu-zadost.cz/uvod.aspx>

Operační Program Lidské zdroje a zaměstnanost, *Finanční alokace 2007 - 2013*, [online], dostupné na WWW: <http://www.esfcr.cz/07-13/oplzz/prioritni-osy>

EVROPSKÝ SOCIÁLNÍ FOND V ČR, *Statistická data čerpání*, [online], dostupné na WWW: <http://www.esfcr.cz/statisticka-data-cerpani>

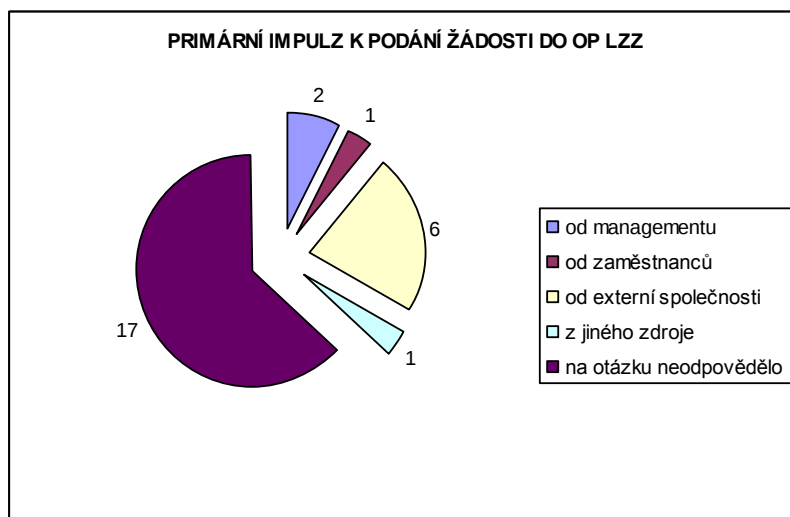
Seznam příloh

Příloha 1	Dotazník k výzkumnému předpokladu č. 1	I
Příloha 2	Dotazník k výzkumnému předpokladu č. 2	VI
Příloha 3	Dotazník k výzkumnému předpokladu č. 3	IX
Příloha 4	Prezentace obsahu dotačních projektu analyzovaných subjektů	XIII

Příloha 1 Dotazník k výzkumnému předpokladu č. 1

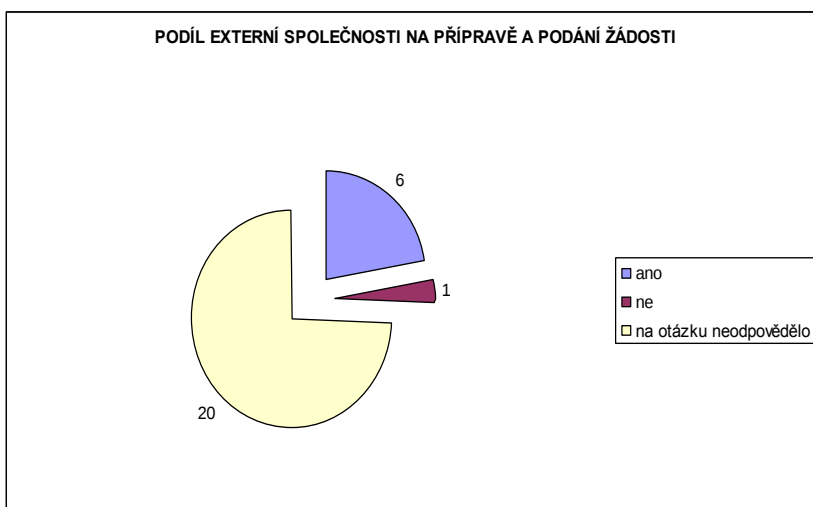
1. Primární impulz k podání žádosti o dotaci do OP LZZ Vaší společností vzešel:

- Od managementu
- Od externí společnosti
- Od zaměstnanců
- Z jiného zdroje

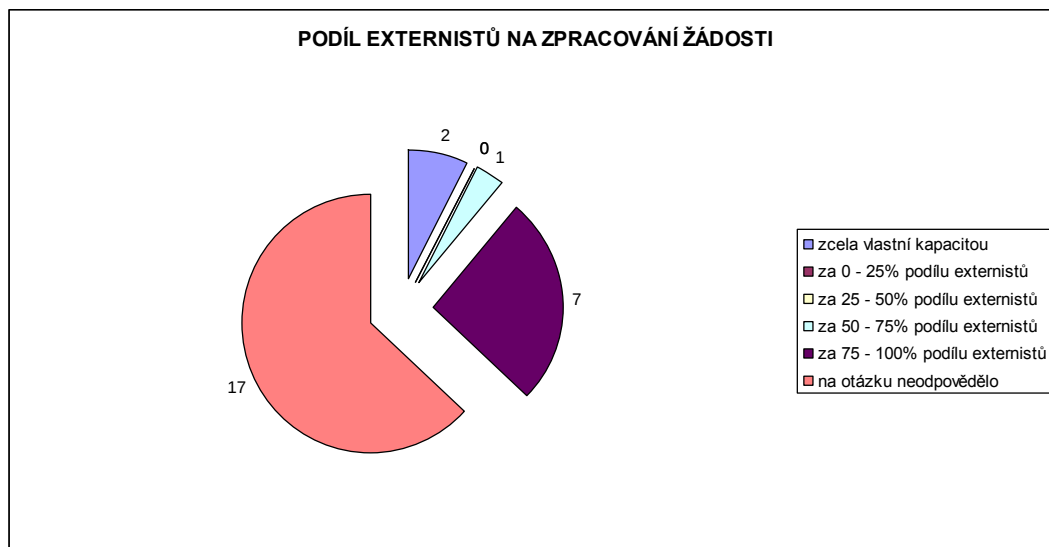
2. V případě, že primárním impulzem byla informace od externí společnosti, podílela se tato společnost na přípravě a podání žádosti o dotaci

- Ano
- Ne

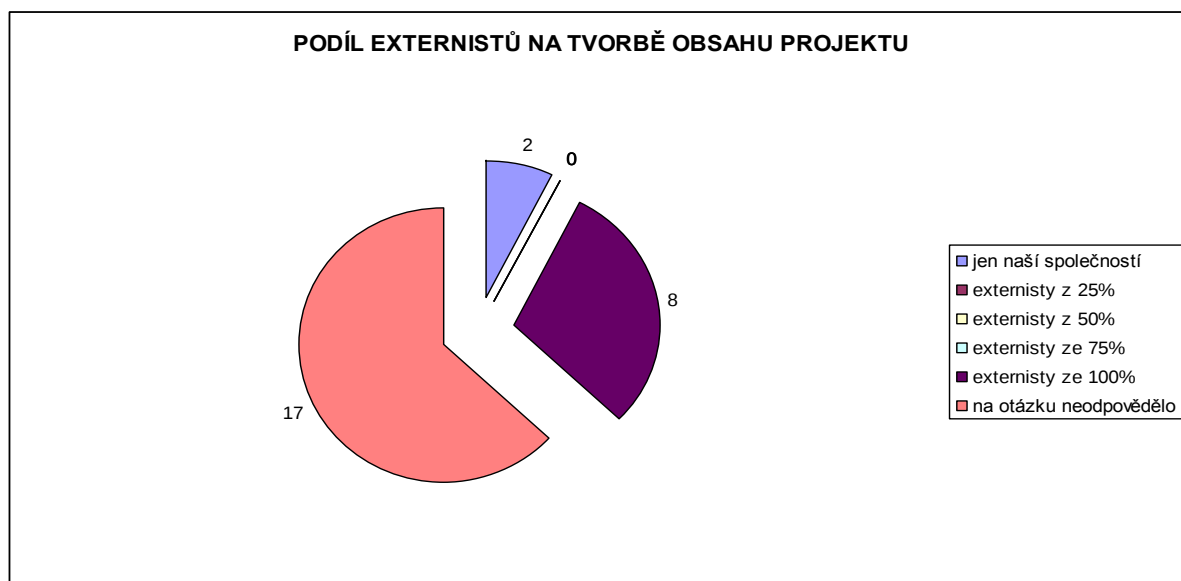
3. Administraci podání žádosti o dotaci jste zajistili:

- Zcela vlastní kapacitou
- Za 0 - 25% podílu externistů
- Za 75 – 100% podílu externistů
- Za 25 - 50% podílu externistů
- Za 50 – 75% podílu externistů
- Za 100% podílu externistů

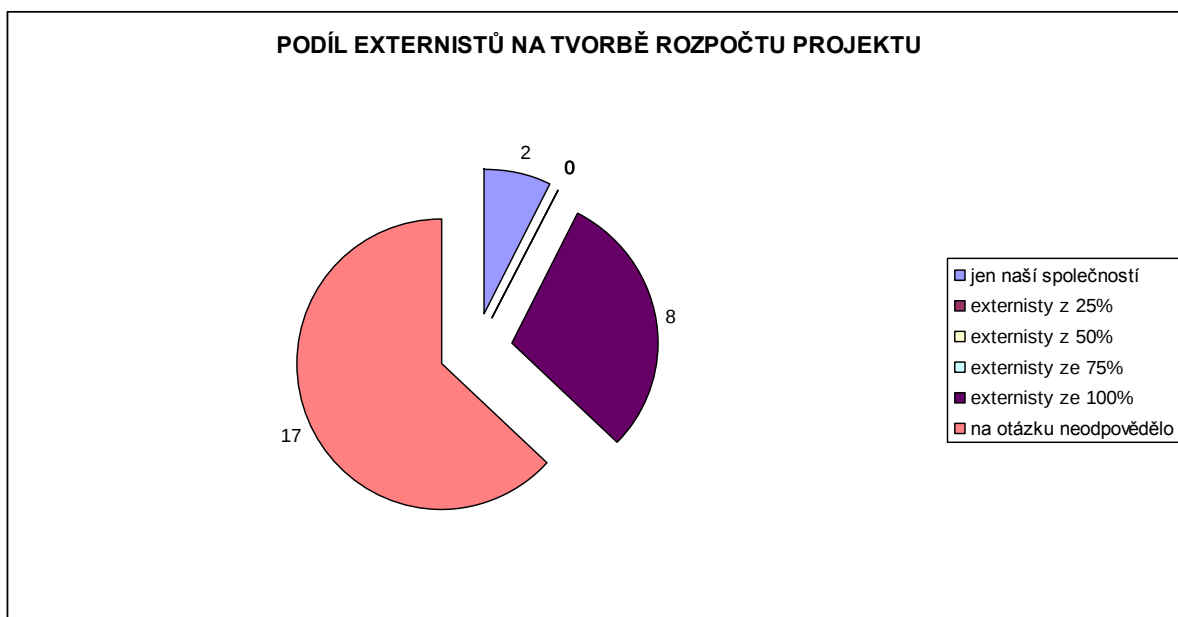
4. Obsah projektu (bez finanční části) byl definován

- Jen naší společností
- Externisty z cca 25%
- Externisty z cca 50%
- Externisty z cca 75%
- Externisty ze 100%

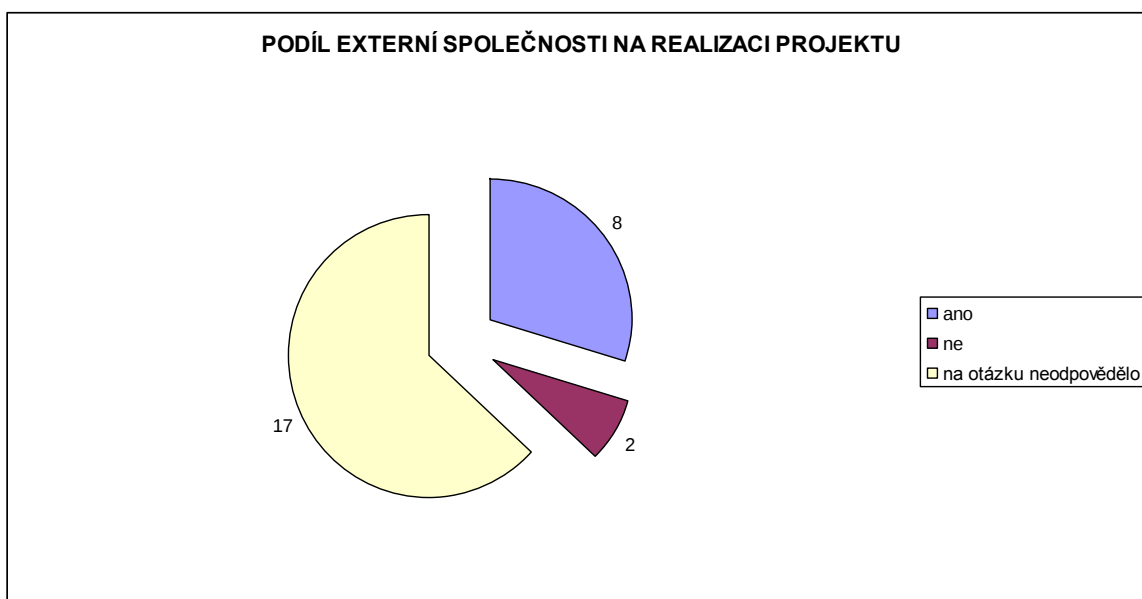
5. Finanční rozpočet projektu byl definován:

- Jen naší společností
- Externisty z cca 25%
- Externisty z cca 50%
- Externisty z cca 75%
- Externisty ze 100%
- Externisty z cca 100%

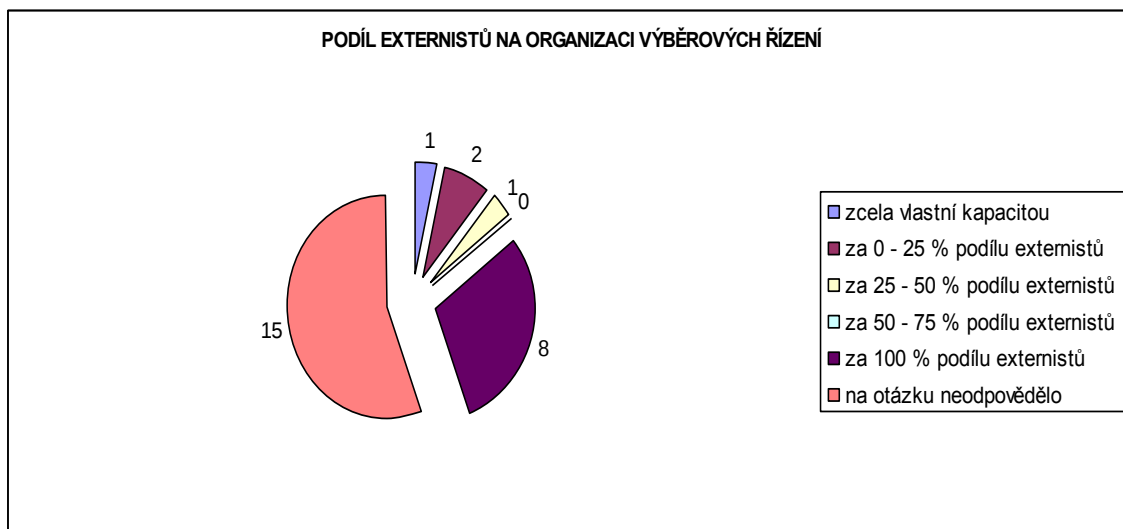
6. V případě, že administraci podání žádosti o dotaci pro Vás zajišťovala externí společnost, podílela se tato společnost rovněž i na administraci realizační fáze projektu:

- Ano
- Ne

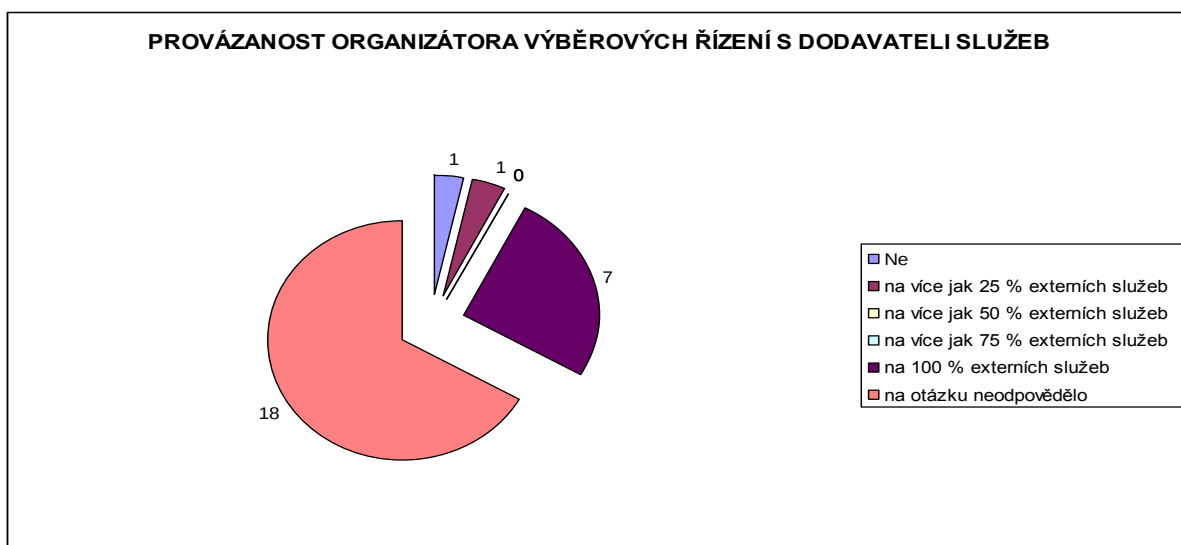
7. Administraci realizační fáze projektu, včetně organizace výběrových řízení na dodavatele služeb či zboží, jste zajistili:

- Zcela vlastní kapacitou
- Za 0 - 25% podílu externistů
- Za 75 – 100% podílu externistů
- Za 25 - 50% podílu externistů
- Za 50 – 75% podílu externistů
- Za 100% podílu externistů

8. V případě, že pro Vás zajišťovala administraci realizační fáze projektu externí společnost, byly s touto společností, nebo se společnostmi, které s ní jsou prokazatelně (personálně, majetkově) propojeny, uzavřeny další smluvní vztahy na dodávky služeb či zboží:

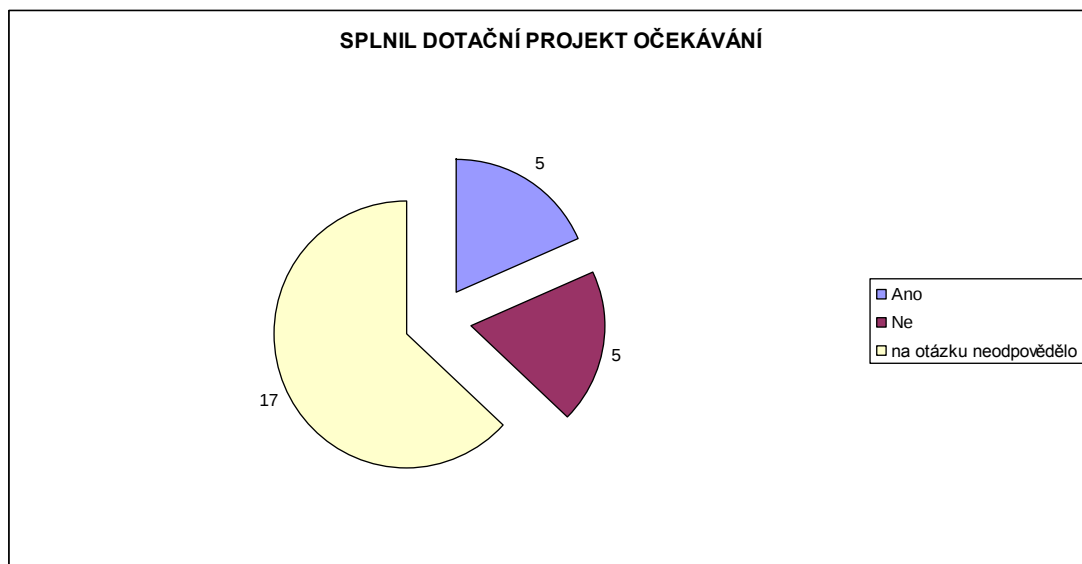
- Ne
- Na více jak 25% externích služeb
- Na 100% externích služeb
- Na více jak 50% externích služeb
- Na více jak 75% externích služeb

9. Splnil dotační projekt Vaše očekávání, byl pro Vás přínosem v rozsahu, v jakém jste předpokládali:

- Ano

- Ne

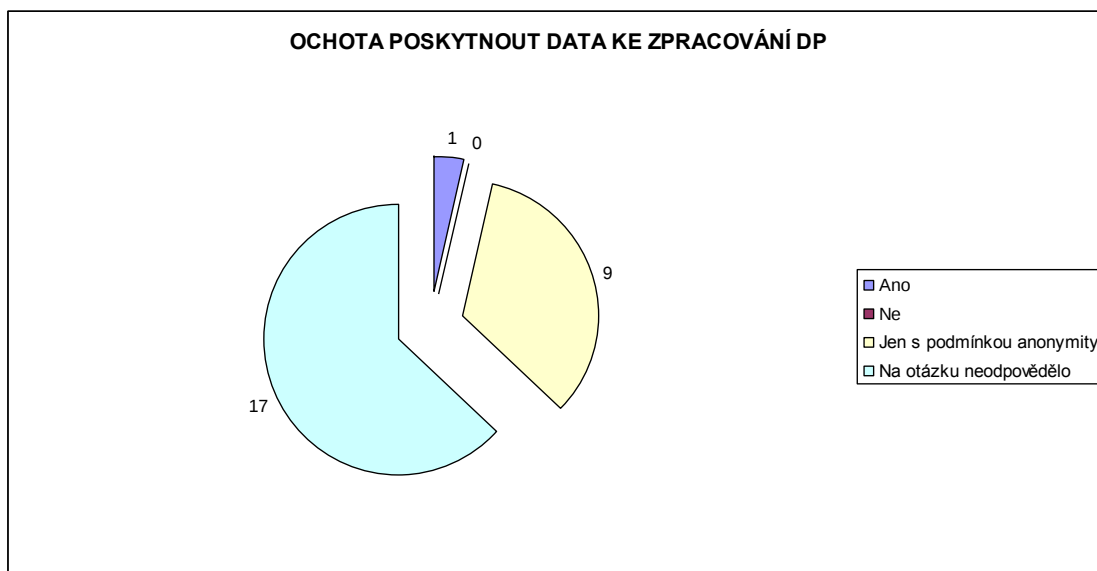

10. Byli byste ochotni poskytnout informace a data o Vašem dotačním projektu k vypracování diplomové práce:

- Ano

- Ne

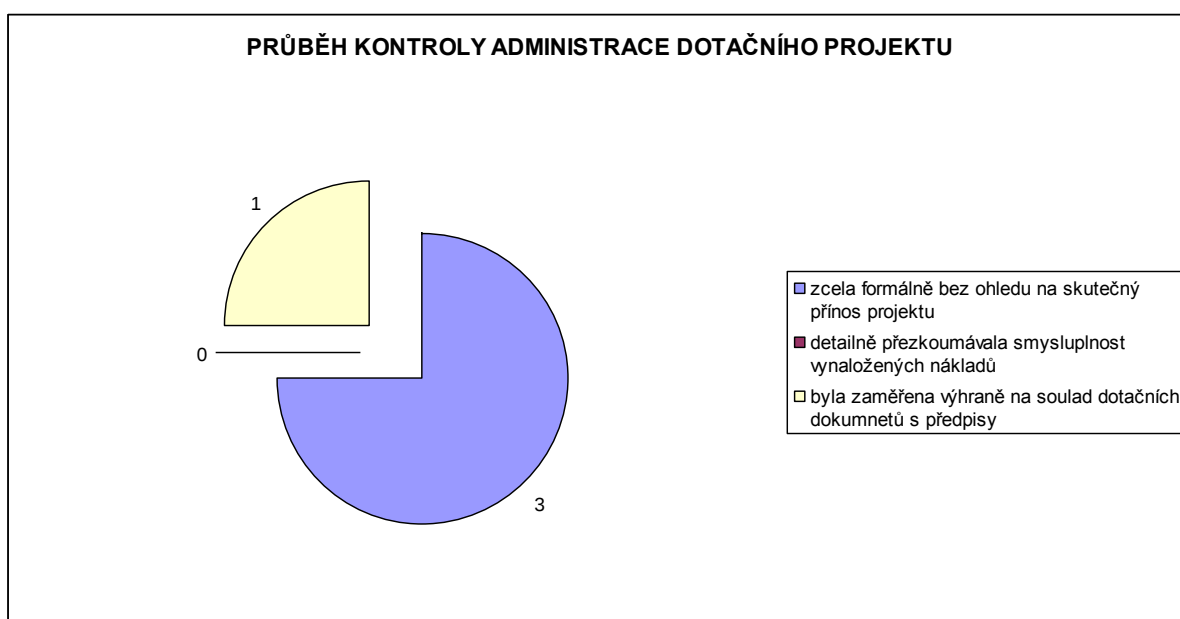
- Jen s podmínkou zachování anonymity

Příloha 2 Dotazník k výzkumnému předpokladu č. 2

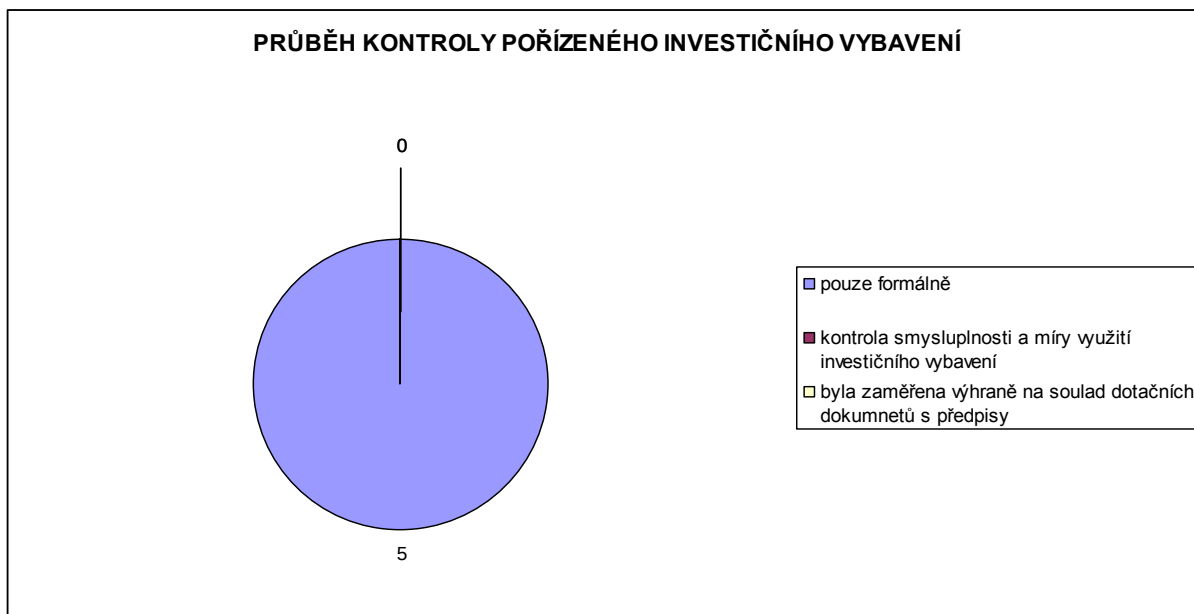
1. Kontrola průběhu administrace Vašeho dotačního projektu před jeho proplacením Vaší společností dle Vašeho názoru probíhala:

- zcela formálně, bez ohledu na skutečný přínos projektu,
- detailně přezkoumávala smysluplnost veškerých vynaložených nákladů projektu,
- byla zaměřena výhradně na kontrolu souladu dotačních dokumentů s dotačními předpisy poskytovatele dotace.

2. Kontrola na místě realizace projektu zaměřená na pořízené investiční vybavení proběhla:

- pouze formálně,
- byla zaměřena na kontrolu souladu informací o investičním vybavení uvedených v dotačních dokladech se skutečností,
- byla zaměřena na smysluplnost a míru využitelnosti pořízeného investičního vybavení

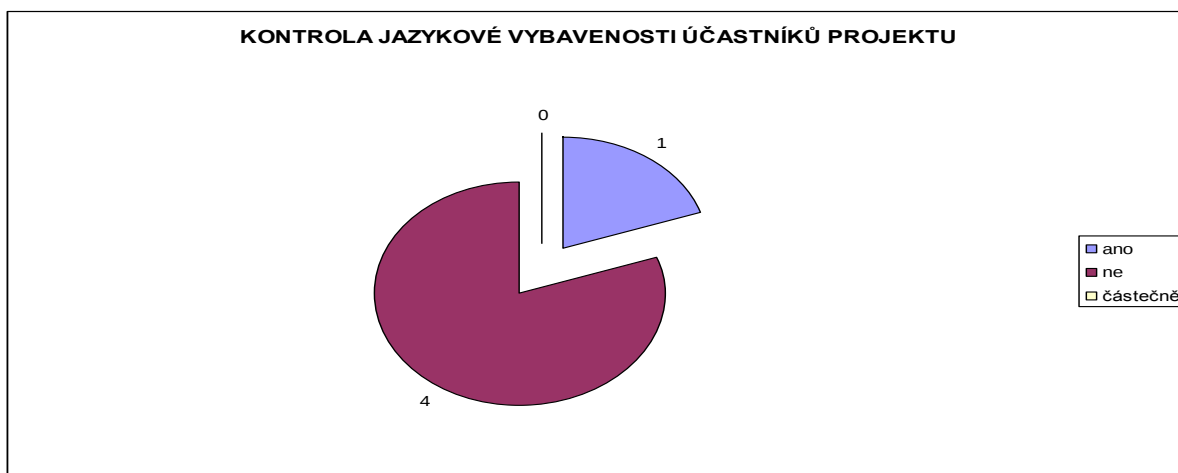

3. Předmětem kontroly byla dosažená jazyková znalost účastníků jazykových dotačních projektů

- ano

- ne

- částečně

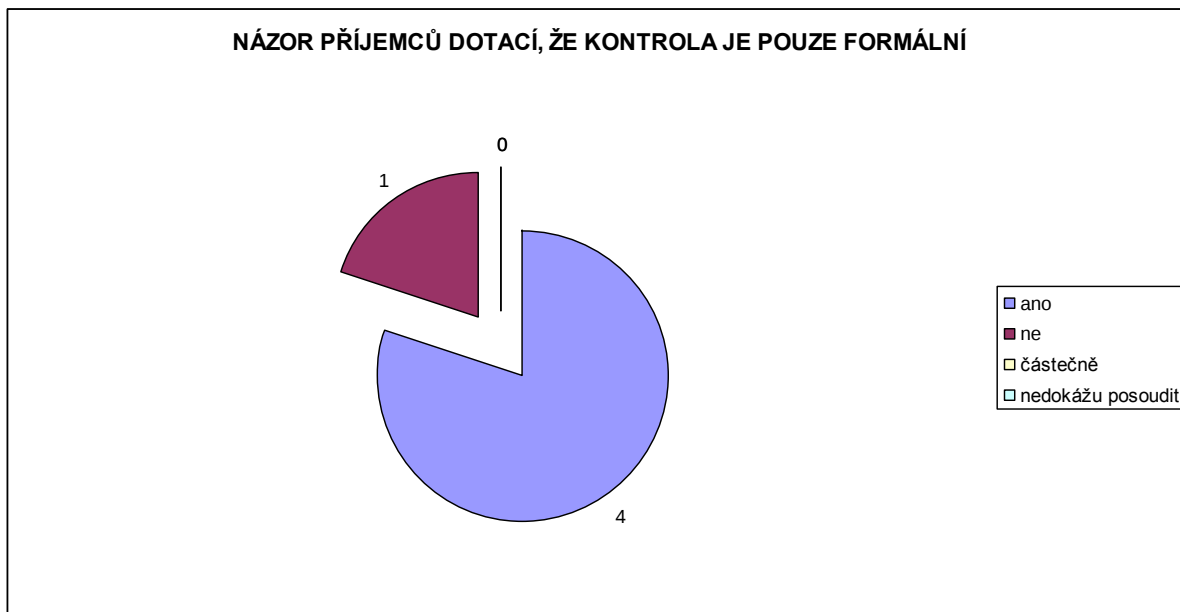
4. Jste jako příjemce dotace a realizátor dotačního projektu toho názoru, že kontrola dotačních projektů je pouze formální záležitostí:

- ano

- ne

- částečně

- nedokážu posoudit

5. Byla předmětem kontroly reálnost nákladů vynaložených, byť na základě výběrového řízení, na pořízení dodávek a služeb v rámci realizace Vašeho dotačního projektu:

- ano

- ne

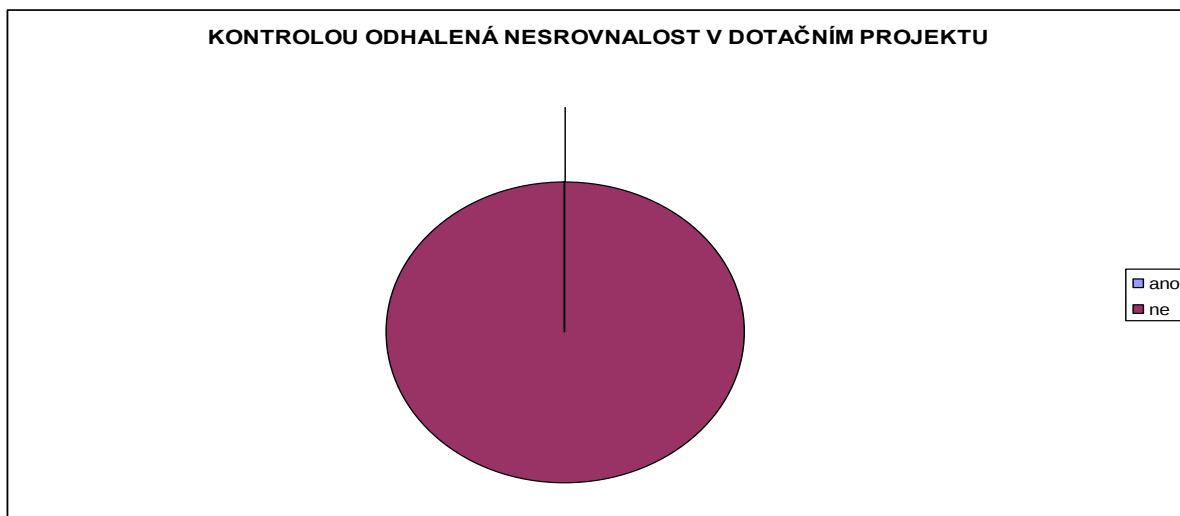
- částečně

6. Odhalila kontrola ve Vašem dotačním projektu nesrovnalosti

- ano

- ne

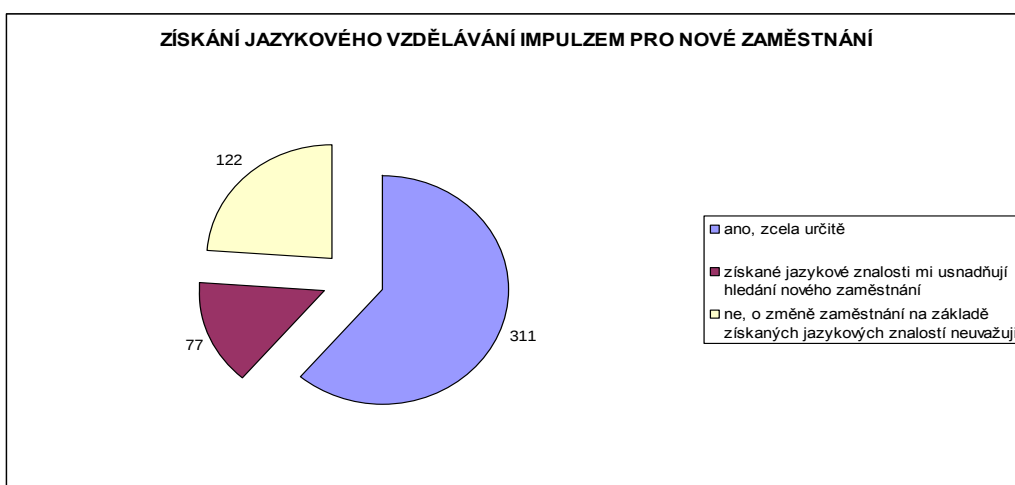
Příloha 3 Dotazník k výzkumnému předpokladu č. 3

1. Bylo pro Vás získání jazykových znalostí po absolvování vzdělávacího kurzu hrazeného z prostředků EU impulzem pro aktivní hledání nového zaměstnání, či realizaci změny zaměstnání:

- ano, zcela určitě

- získané jazykové znalosti mi usnadňují hledání nového zaměstnání

- ne, o změně zaměstnání na základě získaných jazykových znalostí neuvažuji

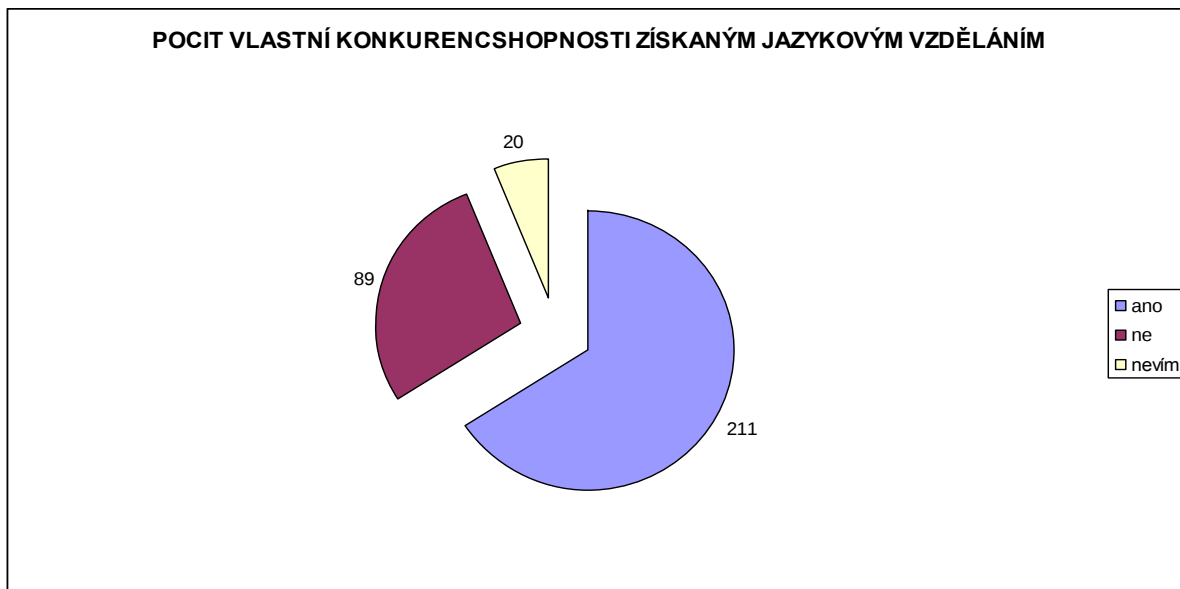

2. Jste toho názoru, že jste díky lepší znalosti cizího jazyka na trhu práce konkurenceschopnější a že Vaše hodnota jako zaměstnance vzrostla:

- ano

- ne

- nevím

3. Absolvoval byste, jazykový kurz i v případě, kdy by Vám účast nebyla nařízena zaměstnavatelem:

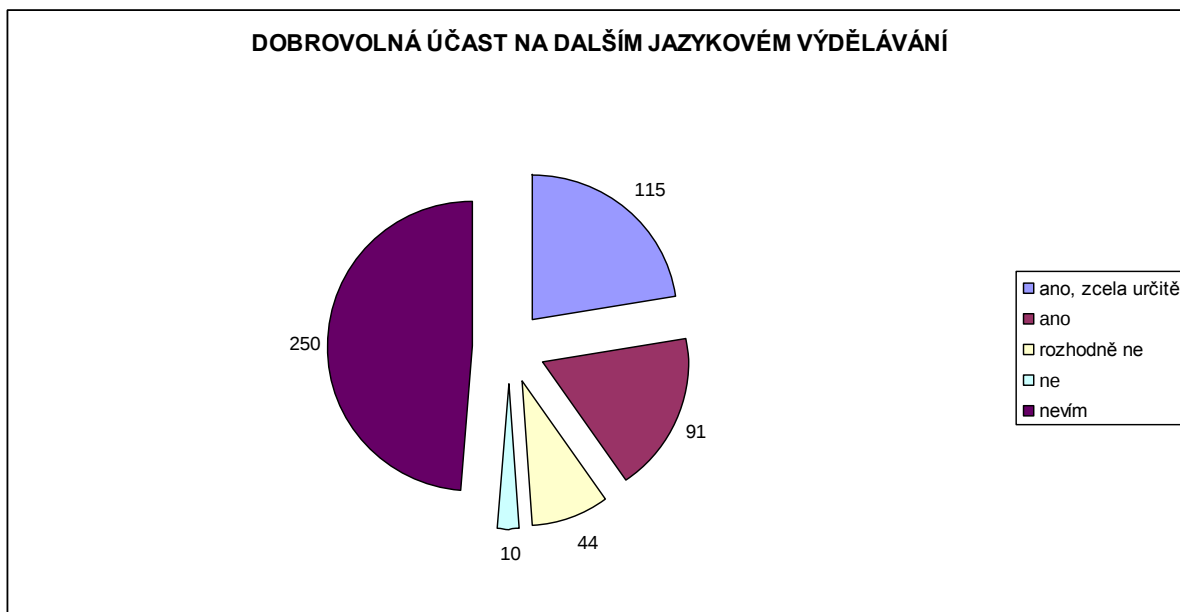
- ano, zcela určitě

- ano

- rozhodně ne

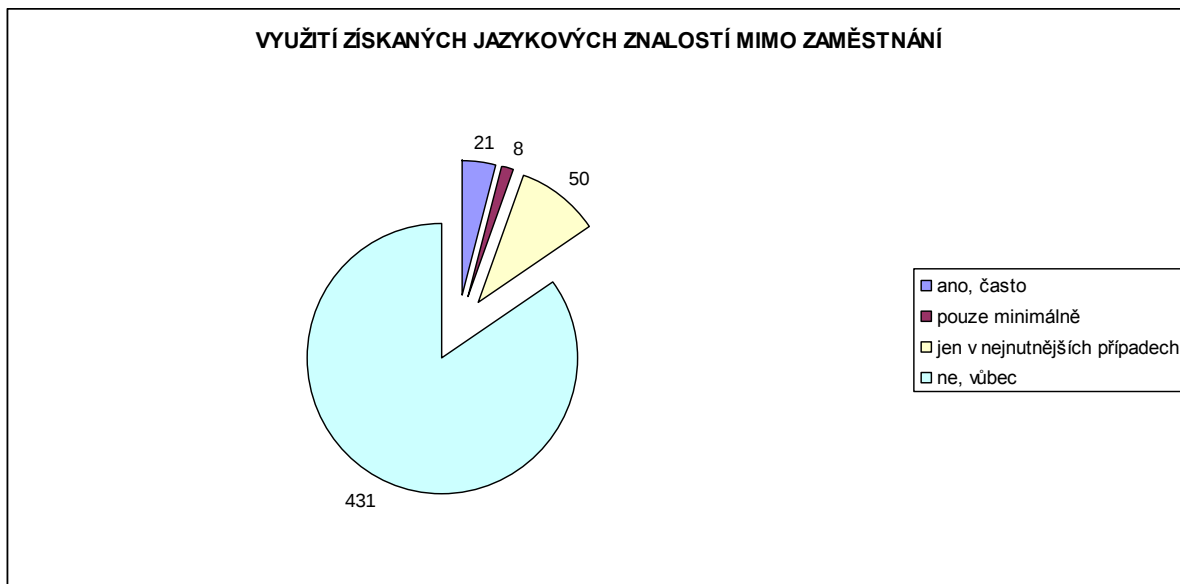
- ne

- nevím

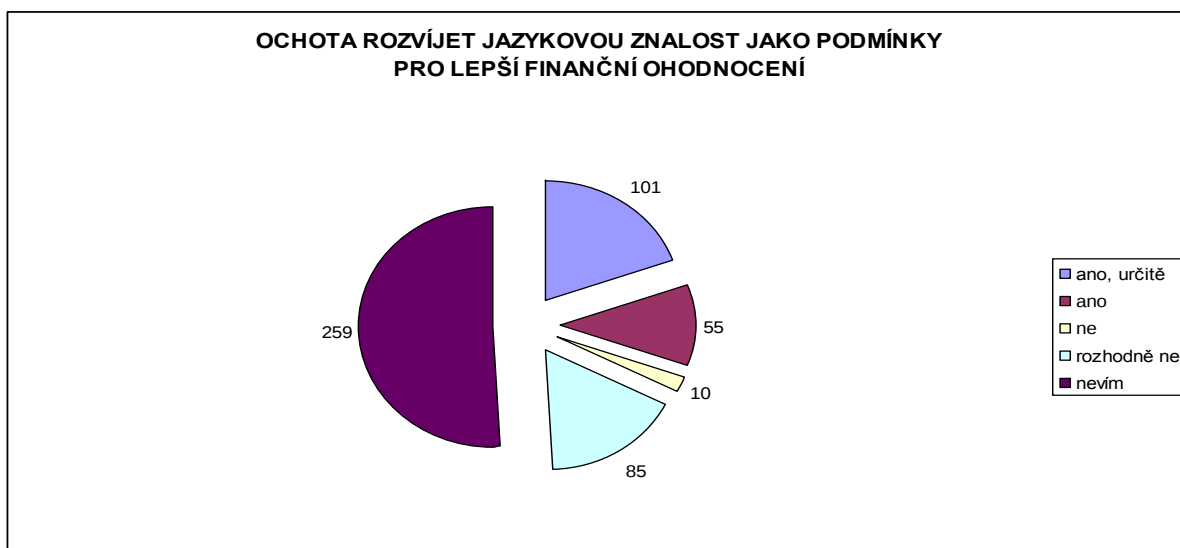
4. Využíváte získané jazykové znalosti i mimo své zaměstnání:

- ano, často
- pouze minimálně
- jen v nejnutnějších případech (např. vyžadovaná aktivní účast v hovoru)
- ne, vůbec

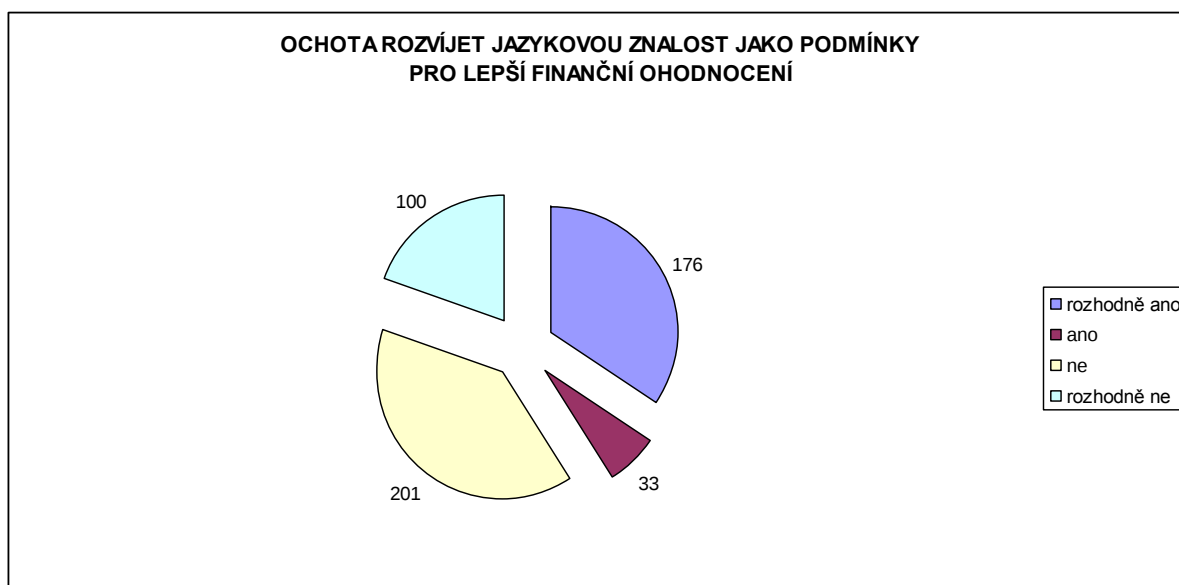
5. Byl byste ochoten Vaši získanou znalost cizího jazyka dále rozvíjet, bylo – li by to podmínkou pro Vaše vyšší finanční ohodnocení:

- ano, určitě
- ano
- ne
- rozhodně ne
- nevím

6. Akceptoval byste požadavek na finanční spoluúčast účastníků jazykových kurzů, či dokonce na úhradu jejich plné ceny neúspěšnými absolventy:

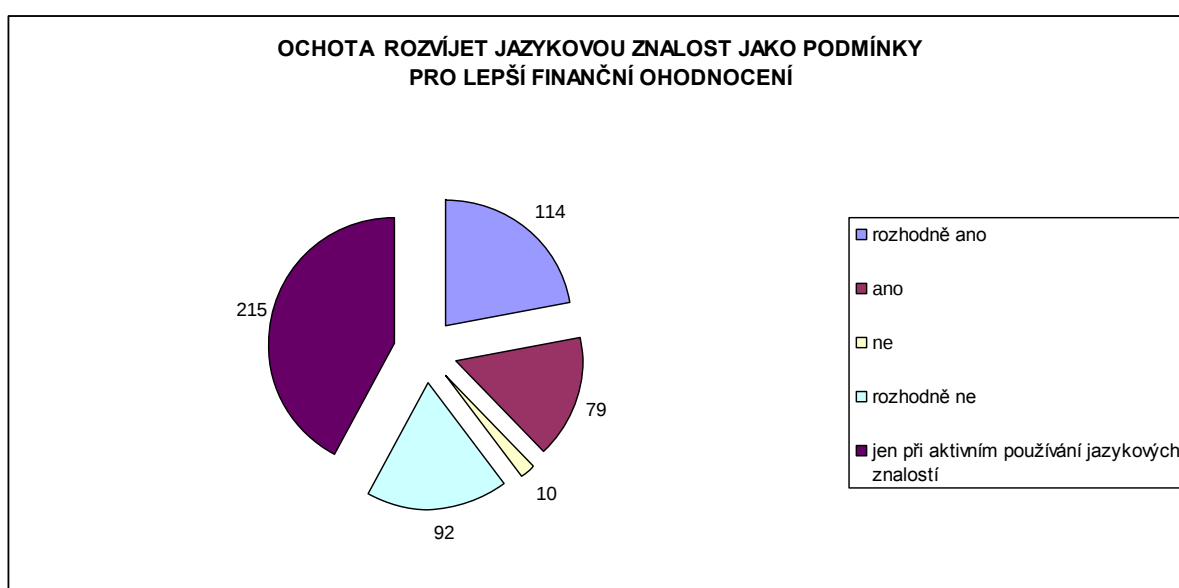
- rozhodně ano - ano - ne - rozhodně ne

7. Jste toho názoru, že v dlouhodobém výhledu bude vaše finanční ohodnocení na trhu práce stoupat na základě získaných jazykových znalostí:

- rozhodně ano - ano - ne - rozhodně ne

- pouze při aktivním používání jazykových znalostí

Příloha 4 Prezentace obsahu dotačních projektů analyzovaných subjektů

Společnost CHINSON s.r.o.

Dotační projekt č. 1

Společnost CHINSON s.r.o. je specialistou na výrobu optických zařízení pro zdravotnictví, konkrétně lékařské optiky na operační sály a specializované lékařské zákroky. Společnost má 120 zaměstnanců, ze kterých je 28 zaměstnanců v managementu a administrativních pozicích a 92 zaměstnanců je specializovanými pracovníky v dělnických profesích na výrobu optických zařízení. Vzhledem ke skutečnosti, že více jak 75% produkce společnost je vyráběno pro zahraniční zákazníky (Německo, Rakousko, Švýcarsko, Anglie), kdy komunikace se zákazníky a instalace, včetně zaškolení obsluhy, je zajišťována pracovníky společnosti přímo u koncových zákazníků, byla managementem identifikována absence hlubší jazykové gramotnosti u takřka všech pracovníků společnosti. Proto bylo řešeno podání žádosti o dotaci do Operačního programu Lidské zdroje, prioritní osa 3 - Aktivní politiky na trhu práce. Dotační projekt spočíval v sérii jazykových kurzů německého a anglického jazyka, kdy každý kurz byl určen pro max. 10 osob, hodinová dotace na jeden kurz byla 2 hodiny. Kurzy byly členěny na kurzy zaměřené na získání znalostí pro vedení obchodního jednání v daném jazyce (pro 15 zaměstnanců v managementu a administrativě) a kurzy zaměřené na vedení rozhovoru o technických parametrech výrobků (pro 50 specialistů ve výrobě). Celková hodinová dotace v rámci celého jazykového dotačního projektu činila 122 hodin. Administraci dotačního projektu zajišťoval tzv. „na klíč“ externí komerční subjekt v dotačním poradenství (TERINN a.s.). Na základě dotazů položených managementu společnosti v rámci zpětného hodnocení přínosů dotačního projektu bylo zpracovatelce diplomové práce sděleno, že s odstupem 9 měsíců od ukončení projektu došlo k cca 30% nárůstu zakázek směřujících k zákazníkům z Německa, Rakouska a Anglie a projekt tam splnil předpokládaná očekávání.

Společnost CYLINDERS a.s.

Dotační projekt č. 2

Společnost CYLINDERS a.s. se zabývá výrobou brzdových systémů do osobních automobilů značek WV a Škoda. Společnost má 344 zaměstnanců, z nichž je 5 členy

výkonného managementu, 33 členy středního managementu, 60 pracuje v administrativních pozicích a 246 pracuje v dělnických pozicích. S ohledem na výrazně rostoucí trend vývozu vozidel uvedených značek WV a Škoda do španělsky mluvících zemí Jižní Ameriky (Argentina, Brazílie, Kolumbie) byl management nucen řešit problém se zcela chybějící jazykovou gramotností týkající se španělského jazyka. S ohledem na kontrakt většího rozsahu získaný v Brazílii, který společnost zajišťovala v uplynulých dvou letech, bylo rozhodnuto o výběru zaměstnanců společnosti, u kterých bylo možno předpokládat kontakt se španělsky mluvícími zákazníky společnosti. Tito vybraní zaměstnanci (5 členů výkonného managementu, 20 členů středního managementu, 11 pracovníků v administrativě a 64 pracovníků v dělnických pozicích, tj. celkem 100 zaměstnanců společnosti) byli zahrnuti do dotačního projektu, který spočíval v realizaci intenzivního jazykového kurzu vedeného španělským rodilým mluvčím a v absolvování souboru sebevzdělávacích jazykových kurzů formou e-learningu. Získání prostředků na jazykové vzdělávání vybraných zaměstnanců řešila společnost kontaktováním externího subjektu TERINN a.s. a zadáním kompletního dotačního managementu tomuto subjektu. Na základě podané žádosti o dotaci a jejího následného schválení byl realizován dotační projekt. Spočíval v souboru intenzivních jazykových kurzů, kdy každý kurz byl určen pro 25 osob, navíc každý účastník intenzivního kurzu absolvoval sérii 20 sebevzdělávacích jazykových kurzů formou e-learningu. Hodinová dotace na jeden jazykový kurz činila 3 hodiny, celková hodinová dotace za celý projekt činila 300 hodin. Po realizaci dotačního projektu získala společnost zaměstnance se standardní znalostí španělského jazyka, čímž se společnost CYLINDERS a.s. stala mnohem konkurenceschopnější na trhu ve španělsky mluvících zemích.

Společnost POWER s.r.o.

Dotační projekt č. 3

Společnost POWER s.r.o. je specialistou na výrobu CNC obráběcích strojů a jejich příslušenství. Společnost má 955 zaměstnanců, z nichž 21 je členy top managementu, 222 zaměstnanců pracuje v administrativních a technicko – hospodářských pozicích a zbývajících 712 zaměstnanců je v dělnických profesích. Společnost má dlouhodobé obchodní vazby do Ruska, Azerbajdžánu, Litvy, Lotyšska a Estonska. S postupným odchodem dlouholetých zaměstnanců do penze odchází ze společnosti i zaměstnanci

s odpovídající jazykovou gramotností, zejména znalostí ruštiny a příbuzných východních jazyků. Zaměstnancům mladšího a středního věku, kteří jsou přijímáni za starší pracovníky, kteří odešli do penze, je již ruský jazyk zcela cizí. Společnost proto byla nucena řešit nahrazení přirozeného odchodu jazykově vybavených pracovníků formou jazykových kurzů ruského jazyka a příbuzných východních jazyků. Tento problém firma nejprve řešila navázáním vztahů s česko – ruskou obchodní komorou a několika dalšími profesními česko – ruskými organizacemi. Žádná z těchto organizací však nedisponovala vlastními zaměstnanci, které by mohla vyslat do společnosti POWER s.r.o. jako jazykové lektory. Společnost proto, na základě doporučení ostatních společností pohybujících se na ruském obchodním trhu, oslovila společnost Compet Consult s.r.o. ve věci přípravy, podání následné administrace dotačního projektu zaměřeného na zvyšování jazykové gramotnosti. V rámci koncipovaného dotačního projektu byl vytvořen systém jazykových kurzů pro zaměstnance bez znalosti ruského jazyka. Vzhledem ke skutečnosti, že společnost si byla vědoma cenných (nejen) jazykových znalostí svých, do penze již odešlých zaměstnanců, byli tito zaměstnanci společností osloveni s nabídkou, aby se účastnili jako profesní poradci jazykových lektorů kurzů ruského jazyka. Valná většina takto oslovených zaměstnanců se následně účastnila v pozicích poradců všech jazykových kurzů realizovaných v rámci dotačního projektu. Po jeho ukončení společnost POWER s.r.o. navázala dlouhodobou spolupráci se zaměstnanci, kteří sice již byli v penzi, avšak jako poradci (nejen) v profesní jazykové problematice byli a stále jsou velkým přínosem. Dotační projekt byl realizován formou jazykových kurzů ruského jazyka a spočíval v souboru intenzivních jazykových kurzů, kdy každý kurz byl určen pro 25 osob, navíc každý účastník intenzivního kurzu absolvoval sérii 20 sebevzdělávacích jazykových kurzů formou e-learningu. Hodinová dotace na jeden jazykový kurz činila 3 hodiny, celková hodinová dotace za celý projekt činila 300 hodin. Po realizaci dotačního projektu získala společnost zaměstnance se standardní znalostí ruského jazyka, čímž se společnost POWER s.r.o. stala mnohem konkurenceschopnější na trhu rusky mluvících zemích.

Společnost ELEKCE CZ a.s.

Dotační projekt č. 4

Společnost ELEKCE CZ a.s. je společností se zaměřením na právní a sociální pomoc žadatelům o azyl v České republice. Společnost se zaměřuje zejména na pomoc běžencům ze států bývalého Sovětského svazu a zemí Blízkého východu. Pracovníci této společnosti, přestože jazykově velmi dobře vybaveni anglickým a francouzským jazykem, nebyli schopni minimální konverzace v rodném jazyce běženců, se kterými přicházejí každodenně do styku. Pro zajištění lepších jazykových znalostí, které by výrazným způsobem urychlily a zefektivnily právní a sociální pomoc cílovým skupinám, rozhodl ředitel společnosti o využití dotačních prostředků z Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost. V rámci podané žádosti o dotaci, jejíž přípravu a následnou administraci si zajišťovala v plném rozsahu společnost zcela prostřednictvím vlastních personálních zdrojů, bylo požádáno o finanční prostředky na jazykové kurzy ruského a základy arabského jazyka. Vzhledem ke specifčnosti jazyků, které byly v rámci tohoto dotačního programu řešeny, požádal příjemce dotace – společnost ELEKCE CZ a.s. – o výjimku při realizaci zadávacích řízení projektu. Žádost o výjimku spočívala v prominutí povinnosti vybírat při výběru subjektu zajišťujícího jazykové kurzy z minimálně tří podaných nabídek. Tato podmínka, zejména při výběru dodavatele jazykových kurzů arabského jazyka, se ukázala jako velice problematická a trvání poskytovatele dotace na jejím dodržení by projekt učinilo prakticky nerealizovatelným. Dále byl tento dotační projekt specifický tím, že se jej aktivně účastnili jak zaměstnanci společnosti ELEKCE CZ a.s., tak i vybrané osoby z cílové skupiny běženců, především z arabských zemí. Projekt byl realizován prostřednictvím jazykových kurzů ruského a arabského jazyka, kdy se každého kurzu účastnilo max. 15 osob (vždy 10 zaměstnanců ELEKCE CZ a.s. a 5 arabsky či rusky mluvících běženců). Hodinová dotace na jeden kurz činila 90 minut, celková hodinová dotace v rámci celého dotačního projektu činila 150 hodin. Realizací projektu společnost získala nejen zaměstnance jazykově vybavené nejčastěji používaným jazykem v rámci činnosti společnosti, ale druhotným efektem projektu bylo rovněž zajištění 4 pracovních míst tlumočnicků pro arabsky mluvící běžence.

Společnost ELGOR s.r.o.

Dotační projekt č. 5

Společnost ELGOR s.r.o. je provozovatelem dálkové mezinárodní kamionové přepravy, zejména do severských zemí (Švédsko, Norsko, Finsko). Společnost zajišťuje mezinárodní přepravu jednak od tuzemských zákazníků k zákazníkům v uvedených zemích, ale je rovněž objednávaná švédskými, finskými a norskými zákazníky pro přepravu zboží do České republiky. Více jak 80% přepravy objemu zboží se odehrává mezi Švédskem a Českou republikou a zaměstnanci společnosti disponují velice dobrou znalostí angličtiny, která je i u zákazníků ve Švédsku obvykle nejpoužívanějším cizím jazykem. Na základě změny priorit ve společnosti ELGOR s.r.o. s cílem omezit přepravu zboží z Finska a Norska a naopak maximalizovat objem realizované mezinárodní přepravy mezi Švédskem a Českou republikou bylo majiteli společnosti rozhodnuto o realizaci jazykového kurzu švédského jazyka, zejména s důrazem na potřeby profesní komunikace při celní či policejních kontrolách realizovaných přeprav. Ve shodném časovém období společnost ELGOR s.r.o. kontaktovala poradenskou společnost v dotační problematice - intelTENDERS a.s. – ve věci zajištění podkladů pro podání žádosti o dotaci. Na základě podané žádosti o dotaci a jejího následného schválení byly realizovány jazykové vzdělávací kurzy pro 35 řidičů dálkové mezinárodní přepravy. Vzhledem k potřebě cizojazyčné profesní komunikace o celní problematice požádala společnost ELGOR s.r.o. o spolupráci i Celní správa České republiky. Společnost ELGOR s.r.o., která se postavila k žádosti velmi vstřícně, její zástupce se zúčastnil ve funkci odborného poradce profesní problematiky realizovaných vzdělávacích kurzů. V rámci dotačního projektu se kurzů švédského jazyka zúčastnilo celkem 35 osob, hodinová dotace na jeden kurz činila 2 hodiny, každého jednotlivého kurzu se účastnilo vždy max. 5 osob a celková hodinová dotace celého projektu činila 225 hodin. Po realizaci dotačního projektu společnosti ELGOR s.r.o. výrazně poklesl objem řešených událostí s českými a švédskými celními úředníky.